Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

9-10

NR. 9-10 (294-295) • ANUL XXX • Septembrie-Octombrie 2025

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro

Pui de Găi...

de Tudor Arghezi

În ceața groasă
Carul se-ntorcea acasă.
Întuneric beznă.
Nu se vedea până la gleznă.
Caii mergeau din obicei,
Unde, nu știau nici ei.
Hamurile nu mai știau ce mână:
Iepile sau muntele de țărână.
Nu se mai vedeau la nimic luminile.
Dar treaba era gata.
Omul și fata
Vânduseră toate găinile.

Doamne ! parc-au dat cu oiștea în niște zid
Iepile s-au împleticit.
Cinci oameni de cositor, cu un cuțit,
Măruntaiele și buzunarul omului le-au scotocit.
Și, nevăzută, fata s-a strecurat în pâcla stătătoare
Și a orbăcăit, târâș ca o lipitoare,
Pe dihania nopții, vreme lungă,
Până ce i-a fost sorocit, undeva să ajungă.

– Oameni buni ! În strungăreață ușii
Mâna fetei se lovi de mâna mătușii.
Mătușa, cine-o fi fost, o băgă în odaie
Și fata povesti la vatră, într-un crâmpei de văpaie,
Că veneau de la târg, că le-au ieșit în drum hoții
Și că ea scăpase pe dindărătul roții.
– Fetico, stăi colea cu Dumnezeu, și
Lângă fata mea te-i hodini.
Avea și mătușa o fată
Despieptănată
Și câteștrele femeile s-au suit în pat
Și s-au culcat:
Întâi, cele două fete,
Fata babei la părete.
Și baba desfăcu un cojoc
Și cuprinse fata noastră la mijloc.

Într-un timp, baba
Întinse laba.
Fata ei sforăia. Bun !
Și părea că și fata străină doarme tun.

Într-alt timp, se auzi un ciocănit.
Cinci oameni de plumb au venit
Și au șoptit
Că se întorc mofluzi la han.
Că omul ce-l beliseră pe drum n-avea la el un ban.

– Mai tacă-ți gura și uită-te 'ncoa:
E fata lui și banii sunt la ea,
Răspunse Baba, arătându-i patu:
Ai să te duci și tu, fetică, după tat-tu !
Și baba se linse pe buze,
Cu pofta de sânge a unei mâțe lehuze.

Ați înțeles cu toții
Că baba era gazda și ceilalți erau hoții.

Toți chitiră să bage fata-n beci
Și să-i facă de ducă, așa, ca la berbeci,
Și să o puie pe jar.
Dar nu era bine să miroase-n toiul nopții a friptură pe grătar.

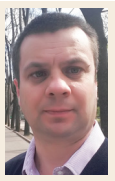
Mai bine, bucată cu bucată,
Să fie aruncată.

Dar la vorba lui Terchea-Berchea,
Fata trăsese cu urechea.
Se strecură pe lângă fata mătușii,
Ce dormea ca dușii
De pe lume, și-i luă locul încet.

Atunci, pe-ntuneric, berechet,
Brațele, mâinile, degetele, hoții, baba
Înăbușiră fata lor, o târâră-n beci, degeaba,
Pe când fata noastră fugi, pe ceață,
Până se făcu dimineață.

Baba miorlăie acum după fată-n închisoare.
Și hoațele de la femei, o scuipă și o târnuie.
Tâlharii taie-n ocnă sare
Și capul lor, cârciumarul, Cârnu e.

Alexandru Cazacu, *Vizuina iepurelui (Vasile Dobrian, Virgil Teodorescu)* pag. 2

Gabriel Dragnea, *Nu mă clătinați că sunt plin de lacrimi (George Boldea)* pag. 2

Titus Vîjeu, *C'era una volta la sinistra* pag. 4

G. Apostoiu, *Fascinația culorilor (Gheorghe Iacob)* pag. 6

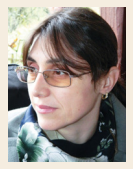
Florentin Popescu, *Nicolae Jinga, în paradigma intelectualului neliniștit* pag. 8

Nicolae Scurtu, *Petre Ghelmez într-o antologie rară* pag. 11

Ioana Ruxandra Fruntelată, *Profesorul Nicolae Constantinescu la Catedra de Etnologie* pag. 12

Ion Andreiță, *Chimirul cu prieteni – Misirliu* pag. 13

Șerban Codrin Denk, *Nicolae Teoharie sau nu despre neant e vorba aici* pag. 15

Vasile Grigore, *Sărmanul Klopștock și Bolintinul* pag. 16

Gheorghe Dragomir, *România fără viziune geopolitică și geostrategică într-o lume aflată în haos și recompunere* pag. 18

Luminița Cornea, *O certă reușită editorială: despre Vasile Alecsandri și „căsuța mea de la Mircești”* pag. 25

circumscrieri

Alexandru Cazacu

Vizuina iepurelui

Se știe că intoleranțele reduc credibilitatea și deformează percepțiile. Pentru individul contemporan, devenit „om melancoleric” după definiția lui Bertold Brech, o formă mai gravă de rigiditate este pe cale să ajungă tot mai prezentă atât la noi, dar și în alte părți. Este vorba despre ceea ce psihologii numesc astăzi *rabbit hole syndrome*, expresia fiind inspirată de iepurele prezent în faimoasa cartea a lui Lewiss Carol, „Alice în Țara Minunilor”. Această definiție se referă la un proces prin care o persoană este prinsă într-un set de informații sau convingeri ce-i validează opiniile inițiale. Fiind din ce în ce mai angajată într-un sistem ce se autoalimentează prin accesarea exclusiv a datelor ce-i validează punctele de vedere, se produce o încapsulare în propria bulă respingând orice fel de perspectivă alternativă. Fenomenul se manifestă atât *offline*, dar mai ales *online* și conduce într-un timp relativ scurt la radicalizare și ostilitate. Căci Mr. Rabbit din volumul matematicianului englez, în ciuda ținutei clasice și limbajului convențional utilizat, reprezintă despărțirea de rațional și accederea în neverosimil.

Nu este greu să identificăm în spațiul real și virtual un astfel de comportament lipsit total de nuanțe, ce poate afecta cunoscuți mai apropiați sau îndepărtați, dar și pe noi înșine. Importantă este ieșirea din această zonă și evitarea ei pe viitor. Doi poeți, aparținând inițial avangardei, au avut acest *trip* al intrării și ieșirii din descrisul teritoriu capcană, salvându-se astfel, chiar dacă parțial.

Sibianul **Vasile Dobrian** (1912-1999) a fost pictor, desenator, grafician și poet. Absolvent al Academiei de Arte Frumoase din București este fondator al Grupului grafic 1939-1947. Între anii 1949-1956 a fost profesor și director al Institutului de Arte Plastice din Iași. Opera sa artistică, cuprinzând lucrări de grafică, pictură, desen, colaj, instalație și fotografie, este dublată de o activitate literară importantă, reușind o dublă exprimare artistică. Apropiat de la început mișcării avangardiste se relevă a fi un inovator atât în arta plastică, cât și în versuri, fiind deschis experimentelor. Realizează o îmbinare grafică-poezie sincronă în manifestare și conținut cu ofertele culturale europene de la acel moment. Chiar înainte de divizarea geografico-ideologică a Europei, Dobrian își oferă serviciile propagandei de stânga, realizând o grafică „militantă” unde angajarea (probabil) sinceră și profund umanistă este compromisă de tematica aleasă ce se aruncă într-un carusel al denunțării configurațiilor sociale. Abia către sfârșitul deceniului șase se produce a doua schimbare, mai degrabă o revenire a artistului. Melancolia contemplativă de bun augur pune stăpânire pe pânzele și lirica sa. Poemele devin un amestec de fapt cotidian în care se află elemente de insolit, unde totul se acceptă cu moderație și prudență. Influența lui André Breton este vizibilă tot timpul întru vânarea permanentă a frumuseții revelate. O căutare post-suprarealistă a ceea ce poetul francez numea *le merveilleux*. În acest sens pereții scenei unde se desfășoară confesiunile încărcate de o tensiune mereu controlată, devin amovibili: „Nu știu cine m-a strigat din noapte/ Când mă-ntorceam prin somn/ Cu stemele decapitate/ Mi-a rostogolit numele/ Cu stâncile fulgerate/ În volutele ce și le deschidea ecoul/ Și-a tulburat jocul mâinilor de cleștar/ Încolăcite pe gâtul pădurii/ Încercau să împletească/ Din mătasa lunii/ O cunună de valuri/ Pentru umerii tăi/ Sfâșiați de dorințe” (*Vis treaz*)

Constănțeanul **Virgil Teodorescu** (1909- 1987) absolvă Facultatea de Litere și Filozofie din București, apoi devine membru al grupului suprarealist român din anii ’40. Alături de prietenii săi, deveniți ulterior nume mari ale literaturii române sau franceze, Gellu Naum, Gherasim Luca, Paul Păun, D. Trost și Nadine Krainik, este deosebit de activ în promovarea și conceptualizarea unui suprarealism local ce se dorea conectat la cel francez. Debutează târziu cu versuri aferente unui *frondeur* specific curentului literar admirat, la care se adaugă o notă personală sentimental-ingenuă, o opulență a imaginilor și un exotism ce trăda un poet extrem de cultivat. Scrie atât în română cât și în franceză, realizând chiar un experiment prin inventarea „limbii leoparde”. Apoi lirica sa se înscrie pe o traiectorie proletcultistă, plătind un masiv tribut regimului politic de la acel moment. Dividendele sociale nu au întârziat să apară: membru corespondent al Academiei Române, dar și al Comitetului Central al partidului unic, conducător al breslei scriitorilor, tipărit masiv și remunerat pe măsură. Și totuși către ultima etapă a vieții Virgil Teodorescu revine la tipul de literatură care îl consacrase încercând apropierea prin scriitură de grupul onirиștilor și de maniera prin care se producea înnoirea limbajului în versurile lui Nichita Stănescu. Face importante traduceri din Paul Éluard, poet cu care avea o mare afinitate electivă, Byron, Shakespeare și Apollinaire. Promovează mari poeți ai literaturii americane contemporane, precum Ezra Pound. Lirica vizionară a lui Teodorescu stă sub acea *pouvoir de la lettre sur le sens* pe care o dorește rafinată într-o confesiune simplă apelând la o imagistică luxuriantă: „Pentru că liliecii complotează în numele tău/ Și Regina Draga în numele tău își îmbracă fantoma/ Pentru că în numele tău fluturele cap de mort iubește penumbra/ În numele tău plouă când cerbii își încurcă coarnele/ În numele tău prora navelor răsună dimineața/ Și pescarii aruncă cângi în spinarea rechinului/ În numele tău surprinzător de limpede se cer țigări și hărți de cristal/ Și ruginesc cuiele bătute înăuntru/ Și fantomele asasine își pregătesc pumnalele/ Prin coridoarele lungi ale somnului” (*În numele tău plouă*).

Reîntoarcerea celor doi poeți către zona frecventabilă a literaturii, aproape *in extremis*, după o paranteză a compromisului, ne oferă speranța (auto)recuperării. Evitarea sau ieșirea din *rabbbit-holurile* digitale sau reale este posibilă cu ajutorul culturii și civilizației asimilate calitativ.

pretexte

Gabriel Dragnea

Nu mă clătinați că sunt plin de lacrimi !

Despre tineri poeți care au fost selectați mult prea devreme pentru cenaclul celest am mai scris, analizându-le puținele scrieri, evidențiind ceea ce este valoros din ceea ce ar fi putut să fie o frumoasă moștenire spirituală – aici amintindu-i pe Ronald Gasparic (21 de ani, ucis în Brăila), Daniela Caurea (26 de ani, victimă a cutremurului din ‘77), Ion Siugariu (31 de ani, secerat de gloanțe pe râul Hron din Slovacia, în Al Doilea Război Mondial), Cătălin Bursaci (18 ani, leucemie), Anta Raluca Buzinschi (19 ani, suicid). La avizierul amintirilor cu și despre poeți tineri mai adăugăm un nume: George Boldea (29 de ani, tifos).

Născut pe 16 mai 1905, în Mercheașa Brașovului, poetul de pe malul Homorodului este unul dintre fondatorii revistei *Abecedar* de la Brad, alături de bunul său prieten Emil Giurgiuca, poet și traducător care afirma astfel: „Poemele lui par uvertura unui amurg prea timpuriu. Dense ca flăcările, ele luminează cele dintâi pe rugul cel nou aprins artei în tânăra inimă ardelenească”. Mărturie stau versuri precum cele din poemul „Chemare”, publicat în volumul postum *Soliloquii* (1938): „Mișcarea dă lumină/ În praf ca și-n planete/ Ca-n arătarea-ți fină/ Încoronată-n plete.// Cu părul tău de soare/ Tu mișcă lângă mine/ Să-mi pari o lumânare/ Lipită de ruine// Să-ți picure pleoapa/ Pe-a fetei mele lespezi/ Scobind în mine groapa/ Durerii tale repezi.// Și flacăra să-ți zboare/ L-a veșniciei vatră/ Iar sloiul tău de ceară/ Să-mi stea lipit de piatră.” În plin flux liric, George Boldea construiește atent un puzzle al unui romantism dramatic, cu puternice accente funeste. Poemul este o confesiune construită în notă testamentară, cu o evidentă profunzime a imaginilor care se întrepătrund. Întunericul și lumina potențează misterul întregii acțiuni, răceala trupului și fierbințeala pietrei, o alăturare de termeni într-un enunț comparativ paradoxal menit a amplifica starea trăirii sentimentelor poetului.

Portretul lui poetic a fost creat în diverse ipostaze favorabile, laudative, dovadă fiind expresii precum „făuritor de cântec ardelean”, „aristocrat al versului”, „poet cu suflet de înger”, „poet al înserării și al amurgurilor de toamnă”. Da, poetul George Boldea este, așa cum preciza Nae Antonescu, „un hoinar al câmpurilor de la țară, un păstor de stele”. Versurile poemului „Nocturnă”, vin să sublinieze întocmai aceste emoții, aceste trăiri ale poetului din Mercheașa Brașovului, în comuniune directă cu o natură care i-a fost și scenă a creației și muză și spațiu al evadării din lumea constrângerilor, monocromă și ternă: „Mi-am risipit pe grâuri gândurile-n van/ S-adoarmă-n așternuturi de hodină,/ Le ciugulește cloșca de pe bolți, în lan,/ Când luna-I cerne boabe de lumină./ Pe văi, tristețea-n ceață mi-am lăsat/ Din cupa lunei bând să se-nsenine,/ De-a fi să se strecoare iar la mine/ Să nu mi-o muște câinii-n sat”.

Asemenea poeților amintiți în deschiderea acestui material, și în versurile poetului George Boldea se remarcă presentimentul morții. Chemarea neverbalizată a divinității sau invitația la veșnicie trimisă la nivel senzorial, ni-l developează, totuși, pe poetul ardelean în nuanțe de resemnare și relativă împăcare cu sine: „M-a fulgerat, dureroasă dorința plecării. Îmi iau cortul/ să mă strecor fără urme, singur, în sălbăticie, sărutând/ în urmă zarea...Poate că undeva depărtările îmi deschid/ o poartă înflorită cu alte visuri și-mi sună fericirea. Nu știu, nu știu./ Dar chipul drag al visătoarei mele îmi stăruie, tremurător,/ în suflet ca luna în iaz. Umbra tristeții mele/ acopere lumea. De ce mai plânge cineva când sufăr / eu destul ? Nu mă clătinați că sunt plin de lacrimi !/ Acum numai florile mă înțeleg.”

Poetul, memorialistul, diplomatul și criticul de artă Ștefan Baciu este unul dintre aceia care și-au manifestat tristețea față de timpuria plecare a poetului răpus de tifos în data de 9 decembrie 1934: „poetul George Boldea a scoborât în toamna târzie a anului trecut, pe scări de vis și de veșnicie, sub pământ... A fost în toată viața lui un om hărțuit, aruncat cu brutalitate de mai marii lui, pretutindeni. El însă a păstrat intact, și peste mizeriile zilnice, un suflet luminos și o inimă de prinț”. Un „suflet luminos”, apropiat cerului, poate singurul spațiu al poetului în care își găsește nu doar pacea sufletească, dar și echilibrul interior generator de vers de o apăsătoare tristețe și în același timp scăldat într-o liniște pe care numai divinitatea o poate oferi unui suflet tulburat, doritor de pace. Evadarea spirituală spre cerul îngerilor cu care dialoghează încrezător și empatic este una dintre marile certitudini ale poetului: „De ce-ți curg lacrimi, cerule cu heruvimi,/ Că-ți rupi năvoadele albastre, grele de mărgăritare ?/ Pământu’-și moaie’n tine buzele amare/ Și scoate argintul iernii în pomi spre limpezimi.// Tăcut în slăvi, murmuri în ape de cleștar/ Și vorbele-ți aud în cupa sufletului meu - / Liturgic clopoțel în plângător altar./ Care-o să-mi tremure în vers mereu.”

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Nicolae Dan Fruntelată (1946-2022)

Poveste despre motana Lilu

Într-o fereastră, spre răsărit, a venit, într-o zi, motana Lilu. Era, cum să vă spun, ca un pinguin jigărit. Neagră tuci, cu burta albă, murdară ca un coșar în exercițiul funcțiunii, și să nu uit, cu un semnalizator alb în vârful cozii. N-a venit singură, a adus-o Anda într-o seară. Spune că a găsit-o pe scară, dar noi nu credem. O astfel de pinguină n-avea ce căuta pe scară. Ea adormise pe acoperișul unui iglu de pe strada noastră. Anda se dăduse jos din sania renilor de serviciu, o văzuse și o înșfăcase. Iată un Lilu, spusese ea extaziată, o să i-l (pe el) duc lui Grisucă. Și cum Grisucă era încă mic și tolomac, neștiind ce e un Lilu, i-a zis că pinguina respectivă se numește de fapt, Lilu. Ura, a zis Grisucă (evident, în sinea lui), pe asta o s-o tărbăcesc ! Și s-a apropiat de ea ca să-și împlinească perfida intenție.

Dar minune, minune, minune, după cât se vede, de cel puțin trei ori minune ! Lilu îl privi tandru pe tânărul motălandru (cuvânt din dicționarul de rime uzbec), miorlăi languros și glăsui: Ah,tandrețe cu mustăți ,ce mult am dorit să mi te cunosc (pe tine,te) !

Bref, demară o torcăleală dublă, care se transformă cu timpurile (tranziție, tranziție, dar să știm și noi), într-o iubire fără sfârșit.

Observând ele (fetele, dom'le, Anuca și Anda), cum că motana Lilu se îngrașă prea rapid și exclusiv în zona abdominală (bag termeni medicali, nu umblu cu prostii), se gândiră că iubirea pisicească va avea fitece concretizare.

Hmm, hmm, mârâiră scepticii și avură dreptate. Pen'că Lilu născu suspect de repede, făcând din Grisucă un unchiuleț și nu un tătulică. Ehei, călăreții mei, alții erau titularii primei aventuri a motanei Lilu ! Important fu că apăreau pe firmament și-n apartament încă patru motănei (motănele, una sau alta din ele), dintre care, după donații fără speculații, la noi au mai rămas două odrasle pisicești: Yogo și Pirățica, metișii ai rasei Cartier cu Birmanezii de acoperiș.

Unii dintre semenii noștri acumulau în prostie bani, case, firme, mașini luxoase. Noi ne profilasem pe pisici. Și,slavă Domnului,mergea treaba ! Pisicii creșteau, caracterele lor se afirmau cu tot mai multă forță iar șefii de drept și de fapt, Grisucă și pura Lilu, înfloreau ca niște mușcate pe pervazul unei gări de provincie (metaforă post-modernistă).

Încet-încet, casa era ocupată de mofturile, dar și de drăgălășeniile pisicești, de la noi din București. Și vreme trece, vreme vine, la motani le este bine și iată că Lilu, motana Lilu, cade din nou grea, cum zic basmele popoarelor.

Așteptam cu toții, curioși la culme, vorba lui San Antonio, să vedem ce-o fi. Se întâmplă ceva tare trist, peste care o să trec repejor, ca să vă înnourez (metaforă vetustă), în interiorul acestui text aproape textualist și deopotrivă pisicist.

Motana Lilu se duse într-o zi pe terasă și încercă să vâneze o vrabie în zbor ca un mare vânător. Salt în gol de la etajul doi, fără plasă, accident mare pentru că era în situația respectivă. Alertă, Anuca și Anda se duc la cea mai tare clinică, ce mai ! Motana Lilu își revine, dar nu mai poate fi salvat decât un puișor.

Dar ce puișor ! Așa apare, stimați și stimate, motănița Mindanao ! Ca să vă fac să înțelegeți, un puf uleț albăstrui, având privirea umană a tatălui ei, marele Grisucă, dar și mișcarea felină la culme (vorba cui v-am spus, acolo mai sus) a mamei sale, indigeana Lilu. Nu, nu e greșeală de corectură, Lilu este de fapt o indiană indigenă, ceea ce voiam să vă învederez. M-am exprimat subțire, nu ?

Povestea lui Mindanao face parte din altă poveste, despre care o să vă povestesc altă dată. N-aveți timp să ascultați, v-ați săturat de pisici ? Dar ce, sunteți câini ? Aveți răbdare și o să vedeți cum vă prinde flama (expresie din manualul tânărului sudor fruntaș care-a ajuns prozator modern și agramatical).

O să vă întâlniți mai departe cu aventurile adolescentei nebunatice Pirățica, precum și cu războaiele de o sută pe oră pentru teritoriu și iubire dintre Grisucă și Yogo, o să ascultați balada motanului de sufragerie „Tandrețe cu mustăți", elegia plecării lui Yogo și alte chestii care mai de care.

Dar, pentru că povestea noastră este eminamente filosofică, să nu pierdem ideea filosofică a tărbăcelii. Vă aduceți aminte, că n-ați fi așa uituci ca niște uluci (de drag de rima rară) de cugetarea pe care a emis-o în barbă motălandrul Grisucă, la vederea motanei Lilu: „Eu pe asta o tărbăcesc !"

Sosise vremea împlinirii acestei motanice predicții. Lilu, în urma operațiunii nefericite, nu mai răspundea amorului dezlănțuit al neîmpăcatului motan. Așa că acesta, neînțelegând neam, a trecut la agresionări prin smulgere de blană, ducând tărbăceala (concept filosofic) până la extrem. Iubirea trecu spre ură și se manifestă fără căldură. Miorlăieli, tăvăleli și tot felul de asemănătoare socoteli. Geaba Lilu se freca de Grisucă, mărturisindu-i supunere și iubire, geaba îl spăla ea pe cap pe când el dormea lenevos. Grisucă devenise marele tărbăcitor, iar motana Lilu devenise veșnic tărbăcita.

Încolo, totul era normal și bine, ceea ce vă dorim și dumneavoastră.

Și-am încălecat pe-o șa și-am sfârșit povestea-așa... pe când Grisucă dormea și pe Lilu o visa...

(Va urma...)

BOLINTIN - Istorie în imagini

Fotografii din colecția ACTIB

Bolintineni și crivineni lucrând la barajul de pe Argeș de la Crivina (1949)

Incrementa atque decrementa

Titus Vîjeu

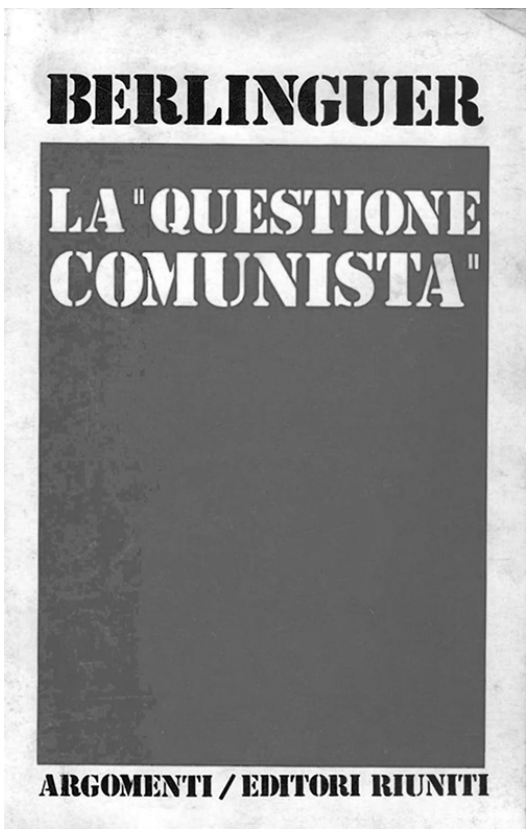
„C'era una volta la sinistra"

Titlul trimite, desigur, la două filme faimoase: **A fost odată în America** (*C'era una volta in America* – 1994) și **A fost odată în Vest** (*C'era una volta il West* – 1968) ambele semnate de un mare regizor: Sergio Leone. Dar el (titlul) nu are de-a face în mod direct cu arta cinematografică, deși tocmai ele (filmele) mi-au dezvăluit în copilărie una din înfățișările tragice ale Italiei postbelice. Devastată de război și de excesele guvernării mussoliniene, țara aceasta mediteraneană și-a găsit în cinematograful neorealist propria oglindă necruțătoare. Când, copil fiind, urmăream cu sufletul la gură filmele proiectate în sala de cinema găzduită de Casa Națională a orașului nu știam mare lucru despre acest curent artistic de anvergură care a marcat aproape două decenii de istorie cinematografică.

Dar filmele lui Vittorio de Sica (**Sciusciá** – 1946, **Hoți de biciclete** – 1947, **Umberto D.** – 1952) și Roberto Rossellini (**Roma, oraș deschis** – 1945 și **Paisá** – 1946) mi-au deschis drumul spre înțelegerea unei arte noi, fidelizându-mă. Peste ani aveam să înțeleg adevărul din cuvintele acestea ale lui Rossellini: „*Ogetto del film neorealistico e il mondo, non la storia, non il raconto*" (Obiectul filmului neorealist este lumea, nu istoria și nici povestea). Căutarea obstinată a adevărului vieții îi conducea pe realizatori în stradă, unde filmau în „decorurile realului". Un exemplu, poate cel mai convingător: **La terra trema** (*Pământul se cutremură* – 1947) al lui Luchino Visconti, regizorul de geniu, care avea să și pună capăt mișcării neorealiste prin **Rocco i suoi fratelli** (*Rocco și frații săi* – 1960).

Alături de sutele de filme sovietice marcate de un conformism ce dădea apă la moară creatorilor anonimi de anecdote și de puținele filme franțuzești despre Rezistența din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, producțiile neorealiste erau privilegiate de difuzarea în cinematografele românești datorită mesajului lor social manifest, susținut de o armătură artistică la care colaborau regizori de forță, scenariști de mare talent (Cesare Zavattini era cel dintâi), directori de fotografie cu adevărat remarcabili (Carlo di Palma. Gianni di Venanzo), compozitori de geniu precum Nino Rota etc. etc. Prin astfel de filme puternice spectatorii români obțineau o imagine completă a Italiei, mult mai sugestivă decât corespondențele din Roma pentru Radio București ale unui gazetar „tovarăș de luptă" pe numele său Angelo Chiara.

În primele două-trei decenii de după război Italia se afirmase ca o țară care, deși aparținea lumii libere, deținea o puternică mișcare politică de stânga în centrul căreia se afla Partidul Comunist Italian ce înregistra o fulminantă ascensiune în rândul electoratului. Schimbările intervenite după răsturnarea regimului fascist și după declararea Republicii au favorizat prezența în organismele guvernamentale și parlamentare ale țării a unei formațiuni precum Partidul Comunist Italian fondat în 1921 de un tânăr filosof marxist numit Antonio Gramsci. Considerat „*il capo della classe operaia italiana*" (liderul clasei muncitoare italiene) acesta avea în preocupările sale rezolvarea unor probleme ce depășeau cadrul unei singure clase sociale, oricât de numeroasă și semnificativă era aceasta.

Studiind „*la storia come pensiero e come azione*" (istoria ca gândire și acțiune) Gramsci s-a opus instaurării fascismului în Regatul Italiei, ceea ce l-a determinat pe Benito Mussolini să solicite Procurorului General să facă în așa fel încât această minte să fie împiedicată să se manifeste public măcar zece ani, pentru a-și putea consolida propria poziție în stat. Fapt ce s-a soldat cu încarcerarea tânărului militant care, după unsprezece ani de detenție, avea să se stingă în închisoare (1937). Admirator al „filosofiei istoriei" în registrul lui Georg Friedrich Hegel și discipol declarat al lui Benedetto Croce, scrierile sale (traduse în limba română de fostul meu profesor Florian Potra) reprezintă și astăzi un real interes pentru cercetătorii uriașei „*forma mentis*" a secolului XX.

Palmiro Togliatti, un alt intelectual ce a jucat un rol de seamă (deși de multe ori înfeudat ideilor cominterniste) și care a preluat conducerea PCI scria în cartea consacrată mentorului său că „*Antonio Gramsci è la conscienza critica di un secolo di storia del nostro paese*" (A.G. e conștiința critică a unui secol de istorie a țării noastre), lucru cât se poate de adevărat dacă ne gândim la eseurile sale de evaluare a valorilor *Risorgimento*-ului și până la denunțarea ispitelor totalitare ale fascismului, omițând însă și păcatele pe care leninismul le pusese în circulație începând cu declanșarea „dictaturii proletariatului".

Neaflându-se niciodată la putere și stimulat de excesele regimului mussolinian, Partidul Comunist Italian avea să stârnească interesul unei mari părți din populația peninsulei, iar faptul avea să fie pus în lumină în timpul celui de-al Doilea Război Mondial de participarea masivă la Rezistență a comuniștilor. Dacă e să dăm crezare fostului Secretar General al PCI, Luigi Longo (absolvent ca și Gramsci al Universității din Torino), „*pentru ca Italia să fie din nou liberă și unitară, din Sicilia și până la Alpi, au pus mâna pe arme 462.000 de partizani și patrioți. Dintre aceștia 76.500 au căzut pe câmpul de luptă, au murit în urma torturilor îndurate sau au fost executați.*" (Luigi Longo: **Poporul italian ia armele**, ed. Politică, pag. 398) Practic comuniștii italieni s-au înscris în marele fluviu al Rezistenței fără a-și „exhiba" ideologia.

Cert este că imediat după război victoriile în alegerile locale și parlamentare, într-o țară ce nu făcuse obiectul „acordului de procentaj" dintre Stalin și Churchill, ea fiind considerată ferm ca parte a Occidentului, au dederminat neliniște nu doar în tabăra *challenger*-ului democrat-creștin, ci și dincolo de Ocean. Se pare că una din primele acțiuni în forță ale CIA (urmașă a OSS) a fost mobilizarea cetățenilor de origine italiană (inclusiv a rețelelor mafiote din SUA) pentru a bloca în peninsulă ascensiunea comuniștilor.

La rândul său Kremlinul ținea cu tot dinadinsul să nu scape din mână prețioasa oaste proletară ce i-ar fi putut facilita – prin metode democratice – influența în bazinul mediteranean.

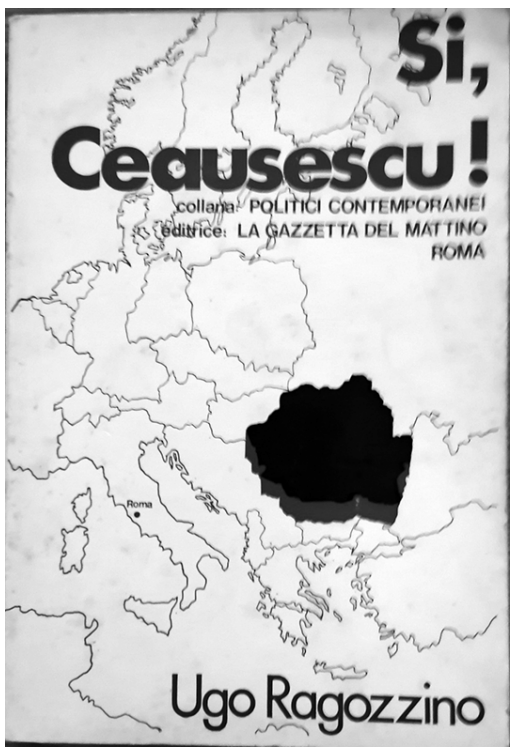
Acest conflict de interese a prins la mijloc pivotul stângii politice italiene care, după două decenii de prezență autoritară în viața publică, începe să dea semne de oboseală. Dar și de evaluare lucidă a situației. **Memorialul de la Ialta** (*Il memoriale di Ialta*) scris de Palmiro Togliatti în ultimele sale zile de viață pe un pat dintr-un sanatoriu de pe malul Mării Negre face parte din noua orientare spre „*una via italiana al socialismo*" (o cale italiană spre socialism), solicitând reforme democratice și îndepărtându-se practic de hegemonul moscovit.

Ca un omagiu adus târziei „iluminări" a lui Togliatti, doi tineri cineaști, frații Paolo și Vittorio Taviani își vor marca debutul în cinema (**I sovversivi** – 1967) printr-o poveste ce se întâmplă în chiar ziua dispariției din lumea celor vii a șefului de partid ce a dat la Roma numele unei străzi ce leagă *via Tuscolana* de *via Tiburtina* și care a devenit celebră prin numărul apreciabil de prostituate care-o folosesc drept „șantier de lucru".

Mai respectuoase s-au arătat fostele autorități sovietice care au acordat numele liderului italian unui oraș important din regiunea Samara, cu aproape un milion de locuitori (fostul Stavropol) și devenit centru al industriei automobilistice rusești.

Breșa deschisă de Togliatti avea să fie lărgită de succesorul său Enrico Berlinguer. Membru al Camerei Deputaților și al Parlamentului European, acesta a condus mai bine de un deceniu destinele PCI introducând doctrina eurocomunismului ca soluție de modernizare și democratizare a unui partid ce se detașa de teza moscovită privind mișcarea comunistă și muncitorească internațională, trasată cândva de liderii Cominternului.

Originar din Sardinia (ca și Antonio Gramsci), Berlinguer era numit cu simpatie „*il sardo-muto*" prin parafrază la „*il surdo-muto*", poate și pentru că ar fi preferat discursurilor festiviste scrierea unor lucrări doctrinare. Cele două tomuri din **La questione comunista** apărute la *Editori Riuniti* (colecția *Argumenti*) dovedesc că discursurile au prevalat și ca atare au fost obligate să „dateze". Pentru noi, aflați sub teroarea discursurilor lui Ceaușescu, cele ale lui Berlinguer puteau părea mostre de erudiție politică. Însăși ideea eurocomunismului, ca salvare de sub tutela „despotismului oriental" practicat de „Marele Frate" de la răsărit devenea în epocă o ispititoare propunere în patria „comunismului național" care, respingând internaționalismul fără noimă propus de Kremlin ne antrena totuși într-o fundătură socială austeră.

Berlinguer anunța „*un partido comunista rinnovato e rafforzato per le esigenze nuove della società italiana*" (un partid comunist reformat și întărit pentru noile cerințe ale societății italiene), un partid conceput ca soluție de înlocuire a erorilor capitaliste, nu puține la număr. „*Si profila cioè la possibilità, attraverso una lutta sociale e politica complessa, di un sviluppo sociale, di reforme strutturali che tendano a dare reale soddisfazione a quei bisogni sociali e a quei valori umani de la libertà, di giustizia e di civiltà, che il capitalissmo sempre piú sacrifica e comprime, perché sono estranei ed antitetici alla sua logica e ai meccanismi di produzione e di consumo che oggi lo caraterizanno.*" (Apare deci această posibilitate de schimbare a esențelor partinice datorită reformelor structurale care tind să ofere satisfacție acelor nevoi sociale și acelor valori umane ale libertății, dreptății și civilizației pe care capitalismul le sacrifică și le reprimă deoarece sunt străine și opuse logicii sale și mecanismelor de producție și de consum care îl caracterizează în prezent.)

Aceste fraze ale lui Enrico Berlinguer – rostite în ianuarie 1970 la o ședință a CC al PCI, n-au apucat să fie puse în operă pentru că mișcarea politică a stângii devenise tot mai divizată și mai lipsită de influență în rândul populației care, după *boom*-ul economic înregistrat în anii '60 ca urmare a planului Marshall, devenise beneficiara principală a civilizației de consum introdusă de „onerosul Capitalism".

Când în primăvara anului 1990 am ajuns la Roma n-am mai găsit nimic din glorioasele zile ale „*sinistrei*". Stânga politică se dizolvase treptat în noile mișcări sociale, cu mesaje lipsite de

(continuare în pag. 5

(urmare din pagina 4)

virulența ideologică a trecutului. Nici măcar în programele cinematografelor nu erau de găsit capodoperele de cândva ale neorealismului, pe care, sătule de mizeria trăită timp de decenii, mulțimile păreau că le evită, preferând filmele transoceanice, mai mult sau mai puțin lejere...

Nici librăriile nu mai țineau în rafturi cărțile cu „conținut roșu". Într-una singură am descoperit câteva volume semnate de liderii comuniști de altădată pe care le-am achiziționat cu sentimentul că fac parte deja din istoria unei țări pe care o iubisem dintotdeauna. Am povestit undeva că în fiecare vară, timp de o lună (iulie de obicei) citeam cu nesaț cărțile „meridionalilor" mei dragi: Cesare Pavese, Giorgio Bassani, Natalia Ginsburg, Giuseppe Dessì ori Gavino Leda. Chiar și aceștia păreau abandonați de conaționalii lor nerecunoscători, fiind greu de găsit în „stupii" librăriilor italiene.

Lumea se schimbase, fără îndoială. În Piazza del Popolo am văzut primii tineri drogați și primele minorități sexuale... Italia traversase la începutul anilor '70 primejdia unor atacuri teroriste majore (cazul Aldo Moro) și funeste acțiuni mafiote. Berlinguer fusese preocupat să meargă „*alle radici del male*" (la rădăcina răului) atrăgând atenția că „*il turbine di atti terroristici, di nefande aggressioni, di crudeli rivalse, di rappresaglie feroci che sta imperversando sul mondo d'oggi e che ló viene avvolgendo come in una rovinósa spirale di brutalità, ingenera esterrefazione e sgomento*" (Vâltoarea actelor de terorism, de nelegiuite agresiuni, de crude revanșe, de represalii feroce ce s-au dezlănțuit asupra lumii de azi și care o smintesc pe o spirală ruinată a brutalității naște confuzie și spaimă.)

Anii '90 au adus „*la fine della sinistra*". Moartea lui Federico Fellini m-a îndurerat însă mai mult, iar Italia a rămas marea și netrecătoarea mea dragoste.

Și acum o altă amintire: în acel an, 1990, în care observasem practic „dispariția militantismului" în peninsulă, aflându-mă la Treviso am fost întrebat de o distinsă doamnă, creatoare de modă la marea firmă numită *Benetton*, ce culori se poartă oare la București, un oraș de a cărui existență aflase recent, cu ocazia Revoluției ce încă nu împlinise anul...

...Și m-am întrebat la rândul meu care era culoarea dominantă în orașul în care trăiam. Scurt, ca un *flash* fotografic mi-au apărut în minte uniformele de lucru ale minerilor care în plină vară forfoteau pe străzile capitalei. De aceea n-am ezitat să răspund doamnei T.: „*il grigio*". Fapt care a făcut-o realmente să tresară aflând că la noi se purta cenușiul. Drept care nu s-a putut abține să exclame: „*Che coraggio !*" I-am dat dreptate. Era un mare curaj al românilor să rămână (vestimentar) destul de cenușii într-o Europă multicoloră.

Nimic spectaculos dacă ne gândim la faptul că, spre deosebire de alții, noi străbătusem experiența comunistă până la capăt...

Occidentul european privea încă spre România cu o imensă simpatie. Căderea regimului Ceaușescu fusese însoțită de peste o mie de jertfe tinere, iar faptul acesta crease o emoție sinceră ce avea să se disipeze din păcate câteva luni mai târziu, după primul descălecat al minerilor la București la „idele lui iunie" cum ar fi consemnat latinizant, cronicarul.

Când am ajuns, în acel an, la Roma am trăit direct sentimentul unei „fratellanza", frăția istorică ce lega două națiuni care cunoscuseră în secolul XX două experiențe istorice diferite dar foarte asemănătoare ca potențial represiv: fascismul italian și comunismul românesc.

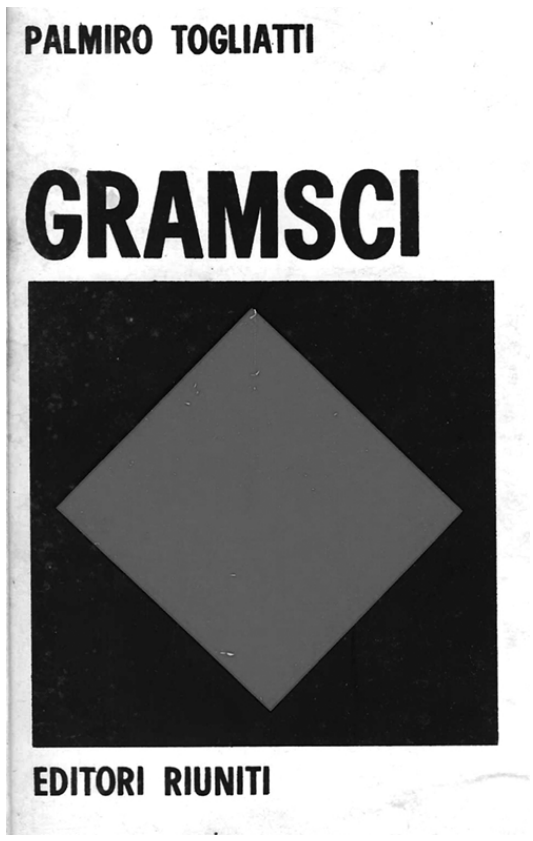
În acele zile de primăvară romană m-am împrietenit cu Alessandro, un student umanist care-și pregătea teza de licență cu un subiect legat de Marsilio Ficino și filosofia Renașterii. În bogata bibliografie se aflau și pagini referitoare la percepția modernă a gânditorului renascentist. Iar în prima linie a valorificării acestui tezaur se aflau Mircea Eliade și discipolul său Ioan Petru Culianu.

I-am promis tânărului meu prieten că la înapoierea în țară îi voi trimite **Yoga** lui Eliade în ediția franceză din 1945 și paginile din **Fragments d'un journal** pe care le copiasem de mână la lectura cărții pe care prietenii mei Ana Blandiana și Romulus Rusan mi-o împrumutaseră ca pe un obiect sacrosanct (avea pe pagina de gardă autograful autorului, scris cu ocazia vizitei la Chicago a celor doi scriitori români).

N-a fost nevoie să apelez la serviciile Poștei Române spre a expedia la Roma paginile promise căci Alessandro mi-a mărturisit intenția de a veni în România împreună cu fratele lui Paolo spre a vedea locurile legate de revoluție, încă nealterate de vreme...

La București i-am condus la „Casa Poporului" care i-a impresionat desigur prin dimensiuni și – nu în ultimul rând – prin „inutilitate", căci între diversele sugestii de valorificare, de la transformarea ei într-un Cazino gigantic ori dinamitarea ce ar fi putut să nască o colină imensă în capătul bulevardului numit Victoria Socialismului se dezbăteau tot felul de idei, care mai de care mai ciudată ori mai aberantă.

Apoi i-am condus la Snagov, unde reședința dictatorului putea fi vizitată de publicul larg și unde mi-am dat seama că micul palat care pe noi românii ne impresionase nu avea același efect asupra oaspeților noștri. De ce ? Fusesem invitat în locuința familiei Scafi din Via del Mascherone, la câțiva pași de celebra Piazza Navona. În față se afla Palazzo Farnese ce găzduiește Ambasada Franței în Italia. Un perimetru cultural de excepție, deci. În holul de intrare se găseau zeci de texte epigrafice în latină și greacă încastrate în zid. Era rodul pasiunii pentru arheologie al bunicului celor doi frați (Alessandro și Paolo) și al celor două surori (Nicoletta și Martha). „*Il nonno*" fusese medic militar cu grad de general și doctor personal al lui Vittorio Emmanuele al III-lea. O familie burgheză deci, dar pe care „luxul" de la Snagov n-o putea impresiona foarte tare, cum se întâmpla cu românii viețuind în blocurile strâmte din Militari sau Berceni. (*À propos*: prietenii mei de la Roma locuiau ei înșiși într-un „palazzo", cu o capelă privată. Lucru care nu i-ar fi dat prin cap liber cugetătorului Nicolae Ceaușescu să-și anexeze la vreuna din multele sale reședințe.)

Și totuși, pentru oaspeții italieni dictatorul român reprezenta o enigmă. Cum se transformase din „cel mai iubit fiu al poporului" în cea mai detestată odraslă a aceluiași neam ?

Le-am amintit că în urmă cu un deceniu la Roma apăruse o carte plină de elogii la adresa Președintelui României Socialiste. Se chema **Si, Ceausescu !** și fusese tipărită într-un moment simbolic pentru eroul cărții. Cel puțin așa se menționa pe caseta tipografică: „*Finito di stampare il 26 gennaio 1981 presso la Tipografia «Nuova impronta» di Roma per conto della Editrice «La gazetta del Mattino»*". Pentru cine nu știe „il 26 gennaio" (26 ianuarie) era ziua de naștere a lui Ceaușescu și admiratorii săi din Italia doriseră să marcheze prin muncă asiduă evenimentul...

Când în primii ani după Revoluție se scria abundent despre idolatrizarea liderului politic român prin aparatul său propagandistic mulți considerau că autorii cărților ce i se consacrau în străinătate nu existau, totul fiind rodul trudei scribilor de la București. La loc de cinste se afla numele „inexistentului" Ugo Ragozzino, deseori pomenit de presa de partid de la București ca model de „exercițiu de admirație".

Personal nu puteam să nu zâmbesc deoarece citisem un „romanzo" al acestui autor italian, intitulat **L'aventura meravigliosa** apărut la *Editrice Italia letteraria* în 1975 și care-l recomanda drept un „*scrittore romantico*". Țin minte și azi câteva versuri ale sale ce prefațau romanul despre un tânăr inginer atomist: „*Il Dolore e sempre stato / un grande Maestro di vita. / Come ogni buon maestro / è severo, crudelo, spietato...*" (Durerea a fost dintotdeauna / un mare Maestru al vieții / dar ca orice maestru de viață / e aspru, crud și nemilos).

Devenit nu doar „scriitor romantic", ci și eseist politic (*sagista politico*) Ragozzino i-a dedicat liderului de la București o carte în care e greu de despărțit oportunismul de sincera evaluare a unei persoane, începându-și cartea cu o frază „*indimenticabilă*": „*Nicolae Ceaușescu: molto lo amano; parecchi, forse, lo invidiamo, ma tutti, indistintamente, lo stimano.*" („N. C.: mulți îl iubesc; alții probabil că îl invidiază, dar toți, fără deosebire, îl stimează.") Deși e redactată în temeiul unor materiale (primite probabil prin Ambasada României în Italia) de la Secția de propagandă a CC al PCR (dovadă: „*se in politica interna Nicolae Ceaușescu accorda grande attenzione al consolidamento dell'independenza e della sovranità nazionale, quali faltori essenziali dell'intero sviluppo economico e socialo, in politica estera si batte con tenacia per la massima democratizzazione dei rapporti internazionali...*" etc. etc.) în general se poate vorbi de o decentă prezentare a lui Ceaușescu și chiar de evitarea pe cât posibil a „limbii de lemn". Oricum, în raport cu textele exaltante din presa românească această carte a lui Ugo Ragozzino pare o copie palidă a cultului personalității ce se practica în volumele omagiale de la București.

Trebuie spus că legăturile politice ale regimului Ceaușescu cu Italia nu fuseseră tocmai rele. Mai mult ca sigur la consolidarea lor contribuiseră și comuniștii italieni care, după moartea lui Palmiro Togliatti, descoperiseră prin Enrico Berlinguer „eurocomunismul" ca soluție a ieșirii din orbita hegemonică a Kremlinului. Împreună cu tovarășii lor spanioli conduși de Santiago Carillo – ce preluase partidul comuniștilor iberici de la legendara cominternistă Dolores Ibarruri – încercau să organizeze un front ideologic apt să se opună deciziilor impulsive ale Moscovei. Evident că în rândul statelor din răsăritul Europei încă înfeudate sovieticilor aspirațiile suveraniste ale lui Nicolae Ceaușescu nu puteau rămâne neobservate. Ca urmare, vizitele la București ale unor membri ai Direcțiunii PCI erau destul de frecvente iar lideri aproape simbolici – prin longevitatea lor politică – ca Giancarlo Pajetta ori Giorgio Napoletano erau invitați vara la Neptun pentru discuții și cure geriatrice în care România deținea „patentul" grație doctoriței Aslan. Nu avem dovezi, dar probabil că tovarășii din peninsulă au jucat un rol în atribuirea de titluri științifice și diplome de excelență cuplului Elena și Nicolae Ceaușescu. Apariția unei cărți menite să-l facă mai bine cunoscut pe ambițiosul lider comunist de la București nu ridica probleme de morală politică autorilor și editorilor străini care vedeau în primul rând funcția comercială a demersului lor.

În ceea ce-l privește pe Nicolae Ceaușescu, începutul fusese făcut încă în 1971 (la doar șase ani de la preluarea puterii în 1965) de către un ziarist francez cu funcție de conducere la un mare jurnal de dreapta, *Le Figaro*. Vizitând România a avut ocazia de a-l întâlni pe „stejarul din Scornicești" care i-a făcut o impresie atât de puternică încât nu s-a putut abține să țeasă un adevărat basm al miracolelor despre fiul de țăran ajuns la cârma unei țări, aflată în acel moment în plină dezvoltare economică. Monografia consacrată de domnul Michel-Pierre Hamelet noului Luceafăr al politicii răsăritene a apărut simultan la Paris (Edition Seghers) și la București (Editura Politică). Experimentatul jurnalist francez își justifică alegerea prin contribuția generală a României la valorile europene: „*Notre litterature n'a-t-elle été enrichie par les grands écrivains roumains ?*" – se întreba el retoric căci prezența Annei de Noailles și Panait Istrati (amintiți în text) dovedea faptul cu prisosință. O altă întrebare la care urma să răspundă era aceasta: „*La Roumanie est-elle une démocratie réele ?*" Răspunsul dat: „*On peut en discuter*" un lucru se părea însă cu adevărat „*inconturnable*": „*il ne peut y avoir d'Europe libre sans Roumanie indépendante*"... Ca urmare, eforturile de neatârnare ale Bucureștiului în fața Moscovei stârneau reacția de sinceră simpatie a unor apuseni „*objecteurs de concience*".

Cartea lui Ragozzino venea deci pe un teren al metaforelor jurnalistice deja desțelenit. Între timp, să nu uităm, cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu crescuse la București în chip exploziv. Ziarele acordau agendei sale de lucru spații ample, programele de televiziune fuseseră și ele confiscate iar din vitrinele librăriilor ne zâmbea chipul gravat pe coperta volumelor omagiale și seriei de opere ale Gânditorului. La sosirea în România a prietenilor italieni Alessandro și Paolo toate aceste manifestări encomiastice dispăruseră. Probabil că în afara țării cărțile despre Ceaușescu nu avuseseră aceiași soartă amarnică și vor mai fi existat un timp în depozitele editurilor.

Nu știu câți cetățeni italieni și-au putut procura cartea **Si, Ceaușescu**, pusă în vânzare la suma oarecum modică de „*lire dodecimila*" (douăsprezece mii de lire italiene – echivalentul în epocă a zece litri de benzină), dar prietenul meu Alessandro și-a procurat-o, căci la puține săptămâni după vizita făcută în România (la București, Snagov, Breaza, Sinaia, Șirnea și Bran) mi-a trimis un veritabil pamflet la adresa conaționalului său intitulat *Dove sei, Ragozzino ?* adică a celui care-l elogiase pe fostul „Conducător". Probabil că cel mai mult îl indignase concluzia autorului: „*Pecato che il mondo abbia un solo Ceausescu*" (Păcat că lumea are un singur Ceaușescu)... M-a bucurat vehemența acelui text. Amicul Alessandro avea să devină specialist în studii dantești. Una din cărțile sale **Mapping Paradise: A History of Heaven** (London – Chicago, 2006) a intrat în bibliografia universitară de specialitate. I-am amintit cândva că, mai înainte de a cartografia Paradisul, avusese prilejul să întâlnească purgatoriul românesc pe care ni-l rezervase Nicolae Ceaușescu. Despre infern n-am îndrăznit să deschid vreodată discuția.

Iar ca să-l găsească pe Ragozzino i-am sugerat să-l caute la doi pași de Piazza Navona, la editura *La Gazetta del Mattino* aflată în Roma-Centro, cod poștal 00187...

Viorica și Gheorghe Iacob

La Bolintin

Primirea titlului de Cetățean de Onoare al orașului Bolintin Vale

Centenar Gheorghe Iacob

Fascinația culorilor

G. APOSTOIU

La 5 septembrie 2025 ar fi împlinit o sută de ani, dar a plecat din împărăția pământului mai devreme. Era în martie, într-o zi de 13, zi cu ghinion cum zic românii. Peste puțin timp pomii din livada ce se întindea dincolo de fereastra mare a atelierului lui aveau să dea în floare. Un univers mirific în care pictorul căuta farmecul și puterea culorilor.

Artist complet, pictor și sculptor, Gheorghe Iacob s-a desprins devreme de idealul de frumos al clasicismului. A preferat libertatea de a alege, de a scăpa de corsetul normelor. S-a aventurat în explorarea puterii culorilor, prima și cea mai importantă materie a picturii. Intra astfel într-o altă viziune despre artă, adopta o altă estetică.

Când l-am vizitat prima oară era primăvară, pomii din livada învecinată erau înfloriți, brazdele trase dinainte de iarnă încă mai păstrau culoarea pământului. Un peisaj de basm, seducătoare, o reprezentație de teatru, gratuit oferită de natură pe care o întâlnisem la parnasianul Dimitrie Anghel:

„Cu legănări abia simțite și ritmice, încet-încet,
Pe pajiștea din fața casei, caișii, zarzării și prunii,
Înveșmântați în haine albe se clatină în fața lunii,
Stând gata să înceapă un pas ușor de menuet.”
(*Balul pomilor*)

O mărturisire târzie a pictorului ne face să credem că destinul l-a așezat de copil în grațiile artei. „La mine dragostea pentru culoare e dintotdeauna, dar nu o legam de artă propriu-zis. Copil fiind [urmăream cum] se picta o biserică într-un sat vecin. M-am dus și eu să o văd, pentru că mi-a venit ideea să trăiesc din pictură, dacă tot desenam tot timpul. M-am dus să văd biserica, dar nu mi-a plăcut pictura pictorilor de biserică și am renunțat la idee. Apoi am făcut studii serioase la Belle Artele noastre”. Studiile i-au asigurat cultura în căutarea căreia viitorul artist se afla. I-a avut ca profesori la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București pe Nicolae Dărăscu, Eustațiu Stoenescu, Jean Steriadi și M. H. Maxy, ultimul cu o spectaculoasă evoluție de la arta înțepenită de direcții ideologice, cele din vremea realismului socialist, la înregimentarea în curentele moderniste.

Alura lui de citadin îi ascundea obârșia de om de câmpie, venit pe lume într-un început de septembrie, ziua a cincea, în anul Domnului 1925. Când va purta ochelari – destul de devreme – taina din privirile lui, ce-i înnobila înfățișarea, îi va spori și mai mult. Cine îl vedea grădinărind sau umblând la stupi, două hobby-uri care i-au ritmat timpul petrecut în fața șevaletului, îl socotea gospodar harnic și priceput. Ceea ce nu era departe de adevăr.

Cândva, mi-a mărturisit că sculptorul Gh. Anghel l-a folosit de model pentru statuia lui Eminescu aflată în fața Ateneului Român. Alegerea nu a fost greșită, asemănarea fizică nu pare să fi fost motivul care a contat, ci felul în care privea înaltul cerului.

Cu doamna Viorica, ființă delicată, și-a împărțit viața întreagă. O fotografie îi surprinde în fața războiului așezat vertical pe perete la care lucra soția-artistă.

Atelierul lor din București și cel de la reședința din Malu Spart nu aveau nimic din haosul bonom al pictorilor. La Malu Spart refăcuse ceva din universul copilăriei: bucătăria, masa țărănească, scaune, oale de pământ. O scară de lemn ocolea cuptorul țărănesc și ducea la etaj unde își construise singur atelierul. Tot din lemn. Aici spațiul se schimba brusc: tablouri,

(continuare în pag. 7)

(urmare din pagina 6)

șevalete, oale cu pensule, tuburi de culori așezate cu grijă și mai ales ordine și liniște. Fără să i se impună, vizitatorul intra într-un ceremonial pe care pictorul era cel dintâi care îl respecta.

Totul corespundea atitudinii lui Iacob pentru creație: lumină, echilibru, calm. Scurta etapă de pictor figurativ, concomitentă cu studenția, a răspuns, în principal, unor nevoi didactice: portrete, case peisaje de câmpie pustie. Va părăsi definitiv această formulă împins de nevoia înnăscută de libertate.

Va ajunge repede la o eliberare, la o altă logică a compoziției. Formei îi ia locul armonia culorilor, lecție suverană a picturii. Întreg universul picturii sale se schimbă, Gheorghe Iacob se va integra mișcării înnoitoare a modernismului, desprinzându-se de tânăr de preceptele picturii învățate de la profesori și va parcurge un drum, cu mici opriri experimentale, spre arta abstractă. Participarea sa la expoziția de grup - șase pictori tineri – din 1968, la Paris, va fi remarcată pentru „sinteza strălucitoare a geometriei și a culorii". Călătoria în Franța îl va pune în contact cu mișcările artistice ce au revoluționat arta plastică.

Atelierele soților Iacob deveniseră amfiteatre ale unor colocvii ad-hoc la care participau criticii de artă, scriitorii, prieteni din țară și din străinătate: Dan Hăulică, Răzvan Teodorescu, Eugen Simion, Florica și Jean Courriol. Avea prieteni în Franța, Germania, Austria, iar contactul cu Occidentul se va resimți puternic în arta lui. Buchetele de flori, atât de căutate în pictură, pe pânzele lui Iacob se risipesc în imagini spectaculoase peste care se așterne o lumină blândă. Culorile își pierd din intensitate, lecția oferită de natură îi va hrăni fascinația pentru nuanțe; pe pânzele sale de mari dimensiuni exuberanța nu are limite.

Culorile debordează, compoziția se întinde în spațiu. Este o tehnică folosită de impresioniști, inventată de Claude Monet, părintele acestui curent. Dar Gheorghe Iacob nu va întârzia mult în această etapă.

Ca sculptor, Gheorghe Iacob rămâne în zona post-modernismului. A practicat arta monumentală: este autorul unor lucrări decorative – mozaicuri – la București și Pitești. În sculptura de salon renunță la orice urmă de lirism în favoarea unor imagini încremenite în masa grea a pietrei.

De cinci ani, doamna Viorica Iacob trăiește cu grija de a asigura o binemeritată posteritate a operei soțului. A înființat o Fundație care să perpetueze memoria lui Gheorghe Iacob. Atelierul din București a devenit galerie de artă. Cum provine, la rândul domniei sale tot din universul rural, amintirile îi sunt încărcate de emoție: „Țăranca română n-avea timp nici să moară".

Lui Gheorghe Iacob i-a plăcut să se refugieze în propria creație. Nu l-a încercat vanitatea de a fi un răsfățat al publicului, deși i s-ar fi cuvenit această răsplată. Expoziții personale organiza rar, de obicei legate de aniversări rotunde: la 70, la 80, la 90 de ani. Alegea săli cu tradiție: Muzeul Național de Artă, Sala Dalles, mai nou Muzeul de Artă Modernă. În urmă cu cinci ani a avut ultima lui expoziție personală la Muzeul de Artă din Cluj. La 90 de ani a expus simbolic, pentru rafinatul public clujean, 90 de tablouri și a ținut să fie prezent la vernisaj. O frumoasă despărțire de iubitorii de artă. O bucurie meritată de sufletul lui de artist.

Din biblioteca sa nu lipseau tratatele de artă și cărțile de cultură și de istorie. Să fi deschis, oare, înainte de marea trecere, cartea lui Eminescu și să fi citit *Odă* (în metru antic) ?

„Nu credeam să-nvăț a muri vreodată:
Pururi tânăr, înfășurat în manta-mi,
Ochii mei nălțau visători la steaua
Singurătății".

Artist reprezentativ al artelor contemporane, Gheorghe Iacob a trăit cu discreție și noblețe printre noi. O bună rațiune de a fi fost cu adevărat un Cetățean de onoare al Bolintinului.

Viorica și Gheorghe Iacob

La Muzeul Național de Artă Contemporană, București

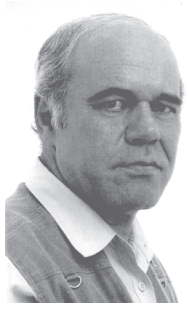

Casa Gheorghe Iacob din Malu Spart

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (LIII)

Între topos și atopos

Nicolae Jinga, în paradigma intelectualului neliniștit

Florentin Popescu

Ajuns la senectute când, de regulă, tot omul mai privește din când în când în urmă, își face oarecari bilanțuri și se gândește ce lasă în urma lui, îmi este dat să trăiesc (e drept, nu prea des și nu oricum) pe lângă altele și bucuria de a vedea că persoane și personaje în care am investit încredere în urmă cu amar de ani nu mi-au înșelat/nu-mi înșeală așteptările.

Sunt peste cincizeci de ani de când, proaspăt absolvent al Facultății de Limba și Literatura Română din Universitatea București m-am reîntors pentru scurtă vreme în urbea Buzăului, orașul adolescenței mele și atunci, impresionat de poeziile unui mai tânăr concetățean, Nicolae Jinga, i le-am cerut acestuia și le-am înmânat lui Tudor Opriș, un mare iubitor și popularizator al creației tinerilor, manifestat ca atare mai ales prin suplimentul „Preludiu" al ziarului „Scânteia tineretului". Versurile cu pricina au văzut foarte repede lumina tiparului, iar autorul lor consideră și azi acea primă apariția în presă drept debutul său literar pe plan național.

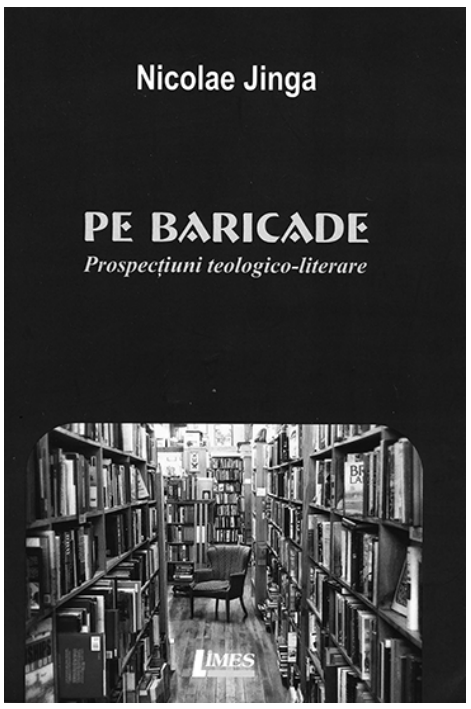
De atunci a curs multă apă pe râul Buzău și pe Dunăre, pe la Orșova, unde avea să se stabilească acel tânăr poet după ce și-a creat un rost în viață, ajungând preot în amintita localitate de pe malul Dunării. L-am reîntâlnit acolo după foarte mulți ani (abia ne-am mai recunoscut unul pe celălalt) și de atunci am început să corespondăm.

Spun și scriu aceste lucruri ca un preambul la ceea ce mi-am propus să notez în următoarele rânduri.

Nicolae Jinga mi-a confirmat cu asupra de măsură așteptările legate în urmă cu atâția ani de un posibil destin literar. El a publicat de-a lungul timpului cărți de poezie și de eseuri care îl dezvăluie celor care n-au avut încă prilejul să-i cunoască scrierile drept un poet talentat, dublat de un eseist de stirpe rară, ins cu multe lecturi (literare, filozofice, teologice etc.), pe care mintea lui iscoditoare și predispusă la analize, sinteze, corelații neașteptate știe să le valorifice cu rafinament și mai ales cu o empatie nu prea des și nu la prea mulți întâlnită în ce privește dialogul cu cărțile și autorii care i-au trecut/îi trec pe sub ochi.

Din când în când, la intervale de câțiva ani aceste „produse" ale minții, gândului și inimii lui Nicolae Jinga sunt adunate între coperțile unor cărți de o evidentă originalitate, vehiculând teze și idei la care acest autor știe să-și facă părtaș și cititorii.

Așa, bunăoară, în 2009, Editura Brumar din Timișoara îi publica un volum cu un titlu pe cât de ciudat la prima lectură tot pe atât de poetic și sugestiv – „Copacul cu îngeri", iar mai de curând, în 2025, Editura Limes i-a scos de sub teascuri un tom de aproape 600 de pagini, „Pe baricade. Prospecțiuni teologico-literare", carte în care – ne încredințează editorul, Mircea Petean –, „Pe lângă erudiția copleșitoare sunt de admirat ardența lecturii sale simpatetice, talentul epic și polemic și, nu în ultimul rând, voința de a ridica, prin cultură, spațiul uman în care destinul l-a azvârlit.".

Nicolae Jinga face parte din acea categorie, nu prea mare și nici de întâlnit la tot pasul, a teologilor pe de o parte necontenit însetați de informare și cunoaștere, iar pe de alta animați de dorința de a-și comunica și celorlalți gândurile și sentimentele, fie pe cale orală (în predicile din biserică), fie pe cale scrisă (în presă și în volume). Citindu-l, nu poți să nu rămâi impresionat de raționamentele, corelațiile, tehnica punerii în pagină a unor idei solid și temeinic argumentate (între altele și prin trimiteri sau citate din notorietăți ale domeniului).

În mare măsură „Pe baricade" poate fi considerată o carte de vizită din care ni se relevă cărturarul, eseistul, polemistul subtil și de finețe, a cărui experiență scriitoricească a condus la texte nu de puține ori antologice.

Volumul de acum a fost structurat în cinci secțiuni, cuprinzând de fapt oglinda întregii activități a preotului-eseist și totodată istoric al unor momente memorabile ori mai puțin cunoscute din istoria bisericii, analist al unor opere parcurse după o grilă personală, dar și al unor tablete, articole și evocări risipite mai înainte prin diverse publicații și acum aduse laolaltă între coperți de carte. În partea ultimă, cu nimic mai prejos decât restul, au fost introduse impresii de călătorie de la Muntele Athos, dar și însemnări despre participarea autorului la un concurs internațional de rondeluri și corespondența cu criticul M.N. Rusu, stabilit în New York.

Din secțiunea întâia („Teologice") sunt de reținut între altele, abordările: *Evocare: Constantin Brâncuși și din perspectivă creștină*, *Părintele profesor Dumitru Stăniloaie și poezia* și *Visul ca paradigmă istorică*. În cea de a doua („Literare") Nicolae Jinga este, dacă nu cumva mă înșeală memoria, cel dintâi critic și istoric literar care comentează *Jertfa sfinților martiri brâncoveni reflectată în poezia lui Ioan Alexandru*, apoi analizează lirica unor contemporani aflați mai puțin și mai rar în atenția criticii literare. Așijderea, subsecțiunea „Ipostaze epice" aduce în atenția lectorului teme precum *Arta ca exercițiu al singurătății și morții*, *Addenda la tema destinului* și câteva personalități literare reprezentative.

Necum un cercetător care, îngropat și izolat în liniștea arhivelor și bibliotecilor ar fi uitat sau ar fi ignorat vreodată comunitatea în care trăiește, Nicolae Jinga s-a dovedit a fi, de-a lungul anilor și un gazetar prizând la problemele actualității, secțiunea „Publicistică" fiind sugestivă și revelatoare din acest punct de vedere.

În „Pelerinaje", penultima secțiune a cărții, autorul adună însemnările de călătorie în Țara Sfântă, în Grecia și mai ales la Muntele Athos.

Sunt notațiile omului care nu numai că știe să conștientizeze importanța cu totul excepțională a locurilor văzute în ipostaza sa de preot și de scriitor, care mai are în plus și darul de a-și pune în valoare cunoștințele acumulate înaintea voiajelor, astfel încât consemnările se transformă, treptat-treptat în mici eseuri – ceea ce le conferă, se subînțelege, mai mare valoare.

Răspunzând unei întrebări pusă de poetul și ziaristul Ioan Vasiu într-un interviu, Nicolae Jinga îmi aducea, de fapt, și mie lumină într-o nedumerire. „La mine, mărturisea el, creația literară și credința creștină ortodoxă s-au împăcat de când mă știu. Nu le-am disociat niciodată, chiar când am suferit pentru ele, întrucât, în funcție de împrejurări, păreau a fi ireductibile dimensiuni ființiale. Ele sunt ipostaze numai în aparență individualizate și contradictorii, însăși în funcție de împrejurări, ale unicului și dumnezeiescului suflu vital.".

Din multe puncte de vedere, parcurgând cărțile lui Nicolae Jinga se poate considera că avem în față un destin exemplar, de vreme ce prin toate articulațiile ei cartea *Pe baricade* este până la urmă cartea unei vieți în întregime dăruită frumuseții dreptății, binelui și a implicării unui intelectual în problemele vremii lui.

Scrisă cu sinceritate și căldură, ea cucerește și emoționează cititorul, oferindu-i (propunându-i) suficiente argumente spre a-l îndemna să reflecteze asupra locului și menirii omului pe pământ.

Am citit despre...

Scriitori români, văzuți de mari graficieni ai lumii (XXIV)

Florentin POPESCU

O personalitate copleșitoare prin diversitatea manifestărilor sale culturale (poet, prozator, dramaturg, jurnalist, istoric, folclorist, filolog) ca B.P. Hasdeu (1938-1907) nu putea lipsi din galeria figurilor care i-au atras în mod deosebit pe graficienii lumii. „Pentru Hasdeu – citim în *Dicționarul general al limbii române* – scrisul este o modalitate de exprimare totală. Deopotrivă de înzestrat, creatorul de literatură, aflat într-un dialog lipsit de complexe cu modelele românești și universale, este preocupat de ideea modernizării. Scrie poezie, proză, teatru, operele lui căpătând statutul de puncte de referință în evoluția speciilor pe care le ilustrează.".

Într-un limbaj ceva mai plastic, Mircea Eliade nota: „Geniu de o înspăimântătoare vastitate. Hasdeu și-a cheltuit puterile sale creatoare cu o nepăsare în care numai un prinț, un romantic și un erou ca el și-o putea îngădui. Din tot ce ar fi putut crea au rămas multe șantiere și foarte puține monumente. Dar planurile acestor șantiere sunt suficiente să acorde semnificație istorică unei întregi epoci".

Principalele operele filologice ale acestui savant sunt: *Cuvente din bătrâni* (I-III, 1878-1881) și *Etymologicum Magnum Romaniae* (I-IV, 1886-1898) și cele literare reprezentative: nuvele *Duduca Mamuca*, nuvela istorică *Ursita* și mai ales drama *Răzvan și Vidra*.

Barba mare străjuind o figură prelungă acoperită de un păr bogat strălucitor de alb a constituit, cum era și firesc, principalul punct de plecare pentru graficienii care i-au imortalizat în fel și chip portretul lui Hasdeu. Ei sunt aproape cincizeci la număr și nu e de mirare că uneori Hasdeu i-a inspirat uneori chiar și pe mai mulți graficieni din aceeași țară: cinci din Argentina (Gerardo Perez, Horacio Ossani, Mario Francisco Almaraz, Mauricio Pettunaroli, Pablo Carrasco), șapte din Brazilia (Amorian, Diego Torres, Erico Ayres, Jottas, Leandro Spett, Luiz Carlos Fernandes, Claudio Moura), patru din China (Dai Pei Cheng, Li Ke Xiong, San Bao Xiu, Wang Shan Jiu), patru din Iran (Amir Soghrati, Ghoband Emanifard, Hamed Nabahat, Omid Moh Mobinipouya).

Unii graficieni s-au păstrat, ca să zicem așa, în limitele și canoanele portretului „fotografic" al personajului (cel în care Hasdeu apare sprijinindu-și tâmpla cu mâna stângă), alții l-au văzut cu totul altfel: Jottas din Brazilia pur și simplu ca o imensă hlamidă albă în vârful căreia se zărește capul minuscul cu calota pe jumătate cheală. Aproape la fel l-a desenat și Uday Deb din Italia, doar că scriitorul apare în poziția șezând, ca o blană imensă pe un scaun de pe care se revarsă o barbă uriașă până la pământ.

Cu o tentă oarecum caricaturală a fost imaginat de Wang Shan Jiu (China), unde vedem un Hasdeu cu nasul lungit peste măsură, iar de sub el se desfășoară în jos barba ca o claie albă ce pornește de pe obraji și se răsfiră mult în jos.

Inspirat de imaginea clasică a enciclopedistului, Mohamed Alafia din Mexic ne propune un Hasdeu sprijinindu-și tâmpla pe palma stângă, dar cu un chip conturat din linii groase, dure, sugerând o anume încrâncenare (poate cea a savantului frământat de gânduri și idei). Părul răvășit, barba într-o oarecare neorânduială, ochii privind concentrați către un punct nevăzut imprimă imaginii în ansamblul ei un caracter de gravură migălos și îndelung concepută.

În afara celor deja amintiți, ne-au mai dat portrete interpretate grafic ale lui B.P. Hasdeu: Claudio Moura (Canada), Nicolae Sanchez (Chile), Guaico și Ricardo Contreras (Columbia), Josquel Vasquez Prat (Cuba), Jesper Deleuran și Per Eckart Hansen (Danemarca), Aswini Kumar, Uday Deb, Rath, Giresh Vengara (India), Jorge Bernard (Irlanda) Carlo Squilante și Giovanni Soria (Italia), Ian Baker (Marea Britanie), Rocko (Mexic), Mohamed Alafia (Mexic), Eric Peter van der Wal (Olanda), Toscano (Peru), Josue Maldonado (Puerto Rico), Alexey Kivokourtseev (Rusia), Dave Malan (SUA), Alexei Talimonov (Ucraina) și Imre Gaspar (Ungaria).

Bogdan Petriceicu Hasdeu văzut de văzut de Erico Ayres (Brazilia)

Bogdan Petriceicu Hasdeu văzut de văzut de Jottas (Brazilia)

Amintiri din Amfiteatrul Odobescu (II)

G. Apostoiu

Avatarurile prin care au trecut Universităţile româneşti după reforma învăţământului din 1948 au avut consecinţe nefaste. Învăţământul a fost supus unui proces de ,,purificare" ideologică şi de îndoctrinare. Măsurile draconice sunt luate în spiritul unei directive a Moscovei, adoptată pentru toate statele ocupate militar, aplicabilă în toate formele de învăţământ. Prin această directivă, emisă la 2 iunie 1947, se ordona: „Din şcolile elementare, de specialitate, dar mai ales din licee şi facultăţi să fie înlăturaţi profesorii care se bucură de popularitate. Locurile lor trebuie să fie ocupate de oameni numiţi" (art. *Facultatea de Filologie în anii 50*, în *România liberă* din 20 mai 2008). De fapt, spiritul acestui ordin va declanşa adoptarea nefastei reforme a învăţământului din 1948. Iar veleitarii zeloşi ai aplicării ordinelor Moscovei se vor arăta curând în universităţile româneşti. Ademeniţi de profiturile ce apăreau la orizont, ei se vor dovedi demolatori interesaţi.

Atacul împotriva corpului profesoral a urmărit, nu doar epurarea elitelor, ci şi instalarea unei pletore obediente şi devotate noului regim. Prima măsură nefastă a fost de înlăturare a lui Lucian Blaga de la Universitatea din Cluj. Mai întâi a fost orchestrată o campanie de contestare a filozofiei idealiste a profesorului, apoi a scriitorului însuşi. În numărul din ianuarie 1946 al revistei *Viaţa românească*, Nestor Ignat publică articolul ,,Cazul Blaga" în care îi bagatelizează opera filozofică, iar filozoful este acuzat de amatorism, misticism şi idealism. ,,Cazul Blaga trebuie privit cu toată seriozitatea, şi prin seriozitate nu înţelege (sic !), aici numai obiectivitate ştiinţifică. Peste un număr de ani dl. Blaga în măsura în care va mai prezenta interes, va fi clasat şi explicat". (Ortografia îi aparţine autorului, n.n.). Nu au trecut prea mulţi ani până când filozoful a fost alungat. Explicabil ! Mediul multicultural oferit de acest oraş transilvan, cu o puternică viaţă universitară şi intelectuală, a fost un prim laborator de verificare a direcţiei de acţiune în aplicarea ordinului Moscovei. Un eventual eşec la Cluj putea fi pus pe seama slăbiciunilor organelor locale, nu a puterii centrale din Capitală. Pe de altă parte, un insucces aici, dacă ar fi fost cazul, putea servi ca pretext de răfuială a Centrului cu cei care nu se dovediseră suficient de abili în limitarea influenţei Budapestei în Universitatea clujeană. Pentru că, trebuie spus, moştenirea chezaro-crăiască rămăsese un punct de rezistenţă – să nu ne amăgim cu explicaţiile ,,corect politice" – ale revendicărilor maghiarilor împinse mult după 1919 şi 1945. Echilibrarea raporturilor româno-maghiare în acest oraş – despre intrarea lor pe făgaşul normal nu este locul de întârziat aici – nu s-a realizat uşor. Trebuie amintită în această privinţă o situaţie, cu importanţă în victoria sau eşecul demersurilor de înlăturare a ,,profesorilor cu influenţă", cum indica directiva Moscovei. Anume că, imediat după 23 August 1944, intelectualii maghiari au intrat masiv în Partidul Comunist în speranţa că vor determina o atitudine favorabilă a armatei sovietice de ocupaţie faţă de pretenţiile lor iredentiste. În plus, o atitudine ,,pro-sovietică", sperau ei, ar fi putut conta la încheierea Tratatului de pace. Românilor nu le-a scăpat strategia. Situaţia a avut ecouri târzii, cum aveam să constat. Un curs din Amfiteatrul Odobescu a fost transformat într-o manifestare ad-hoc în cadrul căreia câţiva colegi au propus ca promoţia noastră, de viitori profesori de limba şi literatura română, să fie repartizată *in corpore* în şcolile din Regiunea Autonomă Maghiară. Momentul coincidea, în mare, cu avatarurile prin care trecea Lucian Blaga. Salvarea noastră a venit de la desfiinţarea acelei regiuni administrative a cărei existenţă se datora Moscovei, nu Budapestei.

Ceea ce nu pricepea bună parte dintre noi – proveniţi dintr-un mediu social cu alte griji decât cele politice şi, în plus, bucuroşi că pot învăţa – era energia pentru eliminarea lui Blaga din Universitatea clujeană. Ne-am dumirit, totuşi: prin Blaga, lovitura era dată filozofiei ,,idealiste", non-marxiste. La Bucureşti acestei discipline i-au fost adăugate istoria literaturii, estetica, romanistica şi cultura latină. Strategie care a împins învăţământul românesc într-o criză calitativă şi morală de durată. Avea să fie viciat chiar şi obiectivul, altfel pozitiv, de democratizare a accesului la învăţământul superior al unor generaţii provenite din clase defavorizate. Educaţia naţională a fost pusă sub control ideologic, ceea ce îngusta potenţialul formativ. Îmi aduc aminte că bibliografiile erau încărcate cu *Anti-Dühring* de Engels, dar nu ni se spunea ce susţinea acel *Dühring*; sau cu *Probleme de lingvistică în lumina lui I. V. Stalin,* fără să ni se spună nimic despre şcoala românească de lingvistică, despre Teodor Capidan, de ex. Aşa cum nu ni se vorbea de *Estetica* lui Titu Maiorescu, de *Istoria literaturii* lui G. Călinescu, de *Istoria literaturii vechi* a lui Cartojan. Înlăturarea elitelor a fost dublată de o draconică cenzură, devenită instrument de semănare a ,,confuziei valorilor". În numele acestei aberaţii, unul dintre profesorii noştri, Ion Vitner, trudea pentru eliminarea lui G. Călinescu. Corul contestatarilor s-a întărit. Georgeta Horodincă jubila publicând în *Gazeta literară*, nr. 49/8 decembrie 1955, *Adio, d-le Maiorescu !"*.

De prin 1960/61, în Amfiteatrul Odobescu veleitarismul politic îşi pierde din forţă, studenţii încep să sancţioneze tacit mediocritatea şi dogmatismul.

Schimbarea se datora unora dintre profesorii noştri strânşi la Catedra de literatură condusă de Tudor Vianu: Edgar Papu, Vera Călin, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, sau la cele de lingvistică şi romanistică: Alexandru Rosetti, Alexandru Graur, Boris Cazacu, Jacques Byck. Nivelul valoric cobora simţitor, însă, la seminariile ţinute de tinerii asistenţi avantajaţi de dosarul de cadre.

Plasat pe latura dinspre str. Edgar Quinet, Amfiteatrul Odobescu îşi refăcea sacralitatea conferită – repet, atunci – de tradiţie într-o atmosferă de discreţie. Prudenţa corpului profesoral de elită, care rezistase asaltului schimbărilor, a fost salvatoare. Acuzaţiile de ,,colaborare cu regimul" aduse profesorilor care au continuat să rămână în Universitate nu s-au stins imediat. Cazul lui Vianu este elocvent. De la Paris, Monica Lovinescu este personalitatea care deschide dosarul culpabilizării după următoarea schemă: X a preferat ,,colaborării" puşcăria, alţii s-au salvat prin concesii făcute regimului. Ecoul acestei judecăţi întârzie şi astăzi fără să existe măcar o justificare morală plauzibilă. Experienţa proprie a libertăţii, să admitem, o îndreptăţea pe Monica Lovinescu să-şi potenţeze opiniile, dar asta, în cazul multora, nu atenuează sentimentul de injustiţie care îl declanşează astfel de păreri. Un intelectual rafinat, cu o experienţă carcerală şi alta după convertirea religioasă – evreu trecut la ortodoxie – N. Steinhardt se arată în *Jurnalul fericirii* intransigent, ca şi Monica Lovinescu, şi desconsideră suveran cursurile lui Vianu şi Călinescu la Universitate despre Goethe, Voltaire, Balzac sau Eminescu, în vremea când oamenii (a se citi: evreii) erau „tăiaţi în două cu fierăstrăul". În afară de îngustimea raţionamentului, aici este o incongruenţă cu propriul lui crez de viaţă – împrumutat de la Saint-Expéry: „…nu voi juca niciodată rolul de martor al acuzării". Să-l acuzi pe T. Vianu că a rămas impasibil la drama evreilor este mai mult decât absurd. Ion Biberi ne-a lăsat o mărturie importantă despre gândirea profesorului: ,,Prin structura psihologică, Tudor Vianu se călăuzeşte către drumul de mijloc, ocolind extremele, excesul, riscul…". (vol. *Tudor Vianu*, Editura pentru Literatură, 1966).

*

Un adevărat eveniment al acelor ani a fost revenirea în Universitate, în 1961, ca invitat, a lui G. Călinescu. Profesorul a fost primit cu un imens interes de către studenţi, iar acest interes a neutralizat ostilitatea de care avusese parte timp de un deceniu. Magistrul a revenit la Facultate un singur an, adus de George Ivaşcu, şeful Catedrei de literatură contemporană. Cu toate că monumentala lui *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* rămânea inaccesibilă, cursul lui (să-l numim astfel) a reuşit să răstoarne întregul sistem de gândire al unei generaţii intrată pe uşile Facultăţii de filologie în vremea atotputerniciei ideologiei realismului socialist, atletic susţinută de unii dintre profesorii noştri.

S-a scris mult despre însufleţirea şi interesul pe care îl manifestau studenţii faţă de G. Călinescu. Încet-încet a fost construită o legendă legată de cursul lui. Nu a fost un curs clasic, cum nici examenul pe care l-am dat cu el, de altfel public, nu corespundea normelor didactice. Sfida totul. Sfida cu bună ştiinţă şi, cred că, în sinea lui, socotea atitudinea studenţilor izbăvitoare. Târzie recompensă morală ! Îi rămăsese bucuria histrionică de stârni admiraţia publică. Electrizarea atmosferei produsă de apariţia sa este, cu siguranţă, plusul de fantezie implicat în legenda acestei ultime treceri a lui prin Universitate. Îşi făcea greu loc printre studenţi în drumul spre catedră. Şi cu cât erau mai multe obstacole, cu atât satisfacţia lui era mai mare. Studenţii ofereau în oglindă, celor care îl alungaseră, aflaţi acum spăşiţi pe podiumul catedrei, o replică la ingratitudinea lor. Călinescu îi privea cu îngăduinţă – nu-mi aduc aminte să-i fi salutat vreodată – şi îşi începea pledoaria. Unele dintre remarcile lui, mai ales cele maliţioase, erau salutate zgomotos de studenţi. Venea la Universitate îmbrăcat sobru, cu lavalieră sau papion. Ţinea să se diferenţieze, să arate că era altfel decât cei care puseseră umărul să-l înlăture din Universitate. Intuitiv, cu puţinele noastre mijloace de înţelegere a maşinaţiunilor politice, reuşeam să distingem semnele infamiei lor. Începeam să-i aşezăm la locul pe care îl meritau, cu ştiinţa lor cu tot, pe Ion Vitner şi pe Mihail Novicov, pe Paul Cornea, în acea vreme om cu profitabile convingeri comuniste, strecurate abil în cursuri şi pe Ov. S. Crohmălniceanu, unul dintre teoreticienii realismului socialist. Cursurile şi studiile lor – mă refer la cele din vremea studenţiei – sufereau de sociologism vulgar, de judecăţi strâmbe şi nocive. Unele gesturi de bravadă ale lui Paul Cornea (sancţionate chiar şi de protectorii lui) nu l-au împiedicat să urce în funcţii politice şi înainte, şi după prăbuşirea protectorilor lui. Nu a fost singurul simbriaş ideologic din Facultatea de Filologie, Ion Vitner, S. Damian, Radu Florian, Paul Georgescu au trudit din greu în presa de partid pentru a-i discredita pe T. Maiorescu, G. Călinescu, L. Blaga, T. Arghezi şi a-l ridica pe Theodor Neculuţă lângă Eminescu. Ion Vitner, profesor intrat în Universitate pentru meritele lui de slujbaş obedient şi devotat, va deveni levierul de care se va folosi puterea pentru înlăturarea lui G. Călinescu. El este cel care scrie: ,,Poziţia ocupată astăzi de dl. Călinescu în teoretizarea fenomenului istoric (sic !), este o poziţie net idealistă şi în plus poziţia unui idealism cu totul retrograd –prin ignorarea voită şi totală a realităţii – care este idealismul subiectiv". (*Confuzia valorilor în critica noastră literară. Opera de critică şi istorie literară a d-lui prof. G. Călinescu,* vol. *Critica criticii*, Editura Contemporanul, 1949). Gândire alandala, după cum se vede, dar efectul ei corosiv se va vedea curând în aplicarea ,,principialităţii marxist leniniste în critica literară", prin care a fost alungat din Universitate G. Călinescu. În luptă vor arunca profitori ai realismului socialist. Unii s-au pierdut pe drum, alţii au fost salvaţi de cameleonismul lor. Cazul lui Paul Cornea şi Ov. S. Crohmălniceanu, readuşi, după 1990, în prim plan prin cântări encomiastice. Mult nu a lipsit să fie trecuţi în rândul sfinţilor dizidenţei româneşti. La această ispravă au pus umărul chiar şi unii dintre foştii lor studenţi dispuşi să uite îndoctrinarea ideologică pe care le-au servit-o ani în şir. Serviciile aduse de aceşti doi dascăli, inteligenţi, nu-i vorbă, regimului comunist ca pedagogi doctrinari au fost trecute cu vederea. În 1960, Crohmălniceanu aduna în volum studiile dedicate realismului socialist. Despre convingerile lui Paul Cornea, delicata Ioana Em. Petrescu scrie: ,,Vindecarea de utopia comunistă a decurs lent la C(ornea) începând cu epurările celor din «devierea de dreapta» …şi s-a prelungit până după 1970 (eşecul Primăverii de la Praga)". (cap. în ,,Dicţionarul literaturii române" publicat de Academia Română, 2004-2009 şi precizează că determinismul marxist al lui Paul Cornea este ,,lax şi suplu"; Idem: comentariu la vol. *Studii de literatură română modernă*).

În acel timp, lui G. Călinescu, T. Arghezi, M. Sadoveanu, L. Blaga li se întocmea cazier moral pentru ,,colaboraţionism". Dubla măsură ce opera dramatic în cultura română devenise o tehnică de mascare draconică a maşinăriei cenzurii. De la Eminescu la Marin Preda nimeni dintre marii scriitori români nu a fost iertat. Nici măcar Caragiale – citit rău, după metoda lui Pristanda la socoteala steagurilor – preţuit atunci şi mai târziu doar pentru critica burgheziei româneşti. Din păcate, mulţi epigoni s-au hrănit din acest tip de raţionamente.

Târziu, în 1997, o reuniune organizată la Paris pentru celebrarea centenarului naşterii lui T. Vianu a fost tulburată de o intervenţie a lui Bujor Nedelcovici care a folosit ocazia pentru a readuce în discuţie ,,complicitatea pozitivă" (eufemism pentru ,,colaborare") a profesorului cu regimul comunist. Gabriel Dimisianu, Ion Vianu, Gelu Ionescu, prezenţi şi, în presă, Zigu Ornea şi Matei Călinescu resping acuzaţiile. Laurenţiu Ulici şi Mircea Martin temperează elanul contestatar susţinând că ,,sarcina de a judeca pe Vianu revine generaţiilor viitoare". Monica Lovinescu intră în dispută şi se întreabă contrariată ,,de ce să lăsăm pe seama generaţiilor viitoare această datorie ?".

Pentru că adevărul ar fi răspunsul – este altul decât cel folosit la culpabilizarea profesorilor noştri de complicitate, fie ea şi ,,pozitivă". Îl explică Gelu Ionescu, cel care a trăit istoria în Amfiteatrul Odobescu ca student al lui Vianu şi Călinescu: ,,Ce ne-am fi făcut unii dintre noi, cei privilegiaţi de soartă, dacă nu i-am fi putut întâlni şi dincolo de împrejurări publice, sta de vorbă cu ei, privi şi asculta îndeaproape – o *intimitate* care era de invidiat, care era mândria noastră, care ne stimula şi încuraja în a nu renunţa la cercetarea a ceea ce, când nu era interzis, era departe de a fi *oficial* recomandat ? Fără îndoială că aceste prezenţe ale celor *vechi* au fost determinante pentru generaţii întregi, doritoare a ieşi din cadrele înguste, asfixiante şi nocive ale ideologiei dominante, Ce ne-am fi făcut,oare, fără ei ?" (,,22", nr. 45, noiembrie 1998).

Iată întrebarea !

Nicolae Scurtu

Ion A. Bassarabescu în mărturii epistolare

Bibliografia corespondenței lui Ion A. Bassarabescu (n. 17 decembrie 1870, Giurgiu – m. 29 martie 1952, București) este bogată, interesantă și, încă, nu a fost identificată în întregime, așa cum ar fi meritat pentru un scriitor prețuit de Titu Maiorescu.

O parte semnificativă din epistolele primite de prozatorul Ion Ciocârlan (1874-1941) de la prietenii și confrații săi au fost publicate încă din anul 1936 în admirabilele *Amintiri literare*[1].

Lectura acestor pagini memorialistice ne oferă prilejul să constatăm prețuirea și admirația pe care o manifestau unii dintre confrații săi față de prozatorul vrâncean ce primise de trei ani premiul Academiei Române.

Opera sa, eminamente morală, a suscitat interesul lui N. Iorga, Octav Botez, Izabela Sadoveanu, Perpessicius, Ilarie Chendi, Gh. Bogdan-Duică, Ion Diaconu, Leon Kalustian și alții.

Epistolele lui Ion A. Bassarabescu, deloc conjuncturale, trimit la rezolvarea unor probleme administrative, unde un rol hotărâtor are junimistul Constantin Meissner[2], profesor, pedagog, publicist, memorialist și ministru al Instrucțiunii Publice.

În epistola a doua citim, cu o reală bucurie, notele și observațiile lui Ion A. Bassarabescu privitoare la romanul *Du-te dor...* (1936), în care Ion Ciocârlan izbutește să imagineze o lume care convinge și, în același timp, emoționează pe cititorul atent la viața rurală cu toate avatarurile ei.

Ion A. Bassarabescu nu uită niciodată să rețină și să evoce, cu o căldură confraternă, scenele, episoadele și personajele care l-au impresionat prin comportamentul lor așa de natural.

Astfel, îi scria și prozatoarei Constanța Marino-Moscu, sugerându-i să adune și să-și publice prozele din revistele *Viața românească* și *Adevărul literar și artistic.*

Era un autentic dascăl și un excelent coleg care se interesa de cei din lumea literară.

*

Ploiești, 14 noiembrie 1911
Stimate domnule Ciocârlan,

Am fost la d[omnu]l Meissner cu petiția d[umi]tale chiar în ziua când am primit-o. A pus rezoluția să refer eu, ceea ce am făcut cu toată plăcerea, găsind cererea d[umi]tale dreaptă.

Cred că nu te îndoiești că ți-am susținut cauza cu toată căldura și din toată inima.

Înlănțuit de multe altele n-am putut să mai urmăresc cererea d[umi]tale. Alaltăieri am aflat că e la d[omnu]l Paul, care lipsea la Iași.

Zilele astea mă voi interesa, căci vreau s-o duc la bun sfârșit. În celelalte privințe fii liniștit, iar dacă te temi de vreo neplăcere, te rog scrie-mi.

Îți doresc sănătate și mulțumire,
I.A. Bassarabescu

*

Ploiești, 15 noiembrie 1936

Scumpe domnule Ciocârlan,

Sun vinovat, vinovat… O recunosc pe de-a-ntregul. Și remușcarea mea e cu atât mai dureroasă, cu cât știu cât ești d[umnea]ta de bun și că ai să mă ierți.

Dar de la mai și până acum, am trecut prin fel de fel de supărări mari, din care e destul să afli că n-a lipsit nici boala.

Numai întâlnindu-te și stând cu d[umnea]ta de vorbă, mi-ai da crezământul de care simt nevoie. Ce-ai zice când ți-aș spune, că de-abia de luna asta am început să respirăm mai liber, și eu și ai mei.

Volumul d[umi]tale l-a luat la citit, mai întâi, nevastă-mea. Așteptând să-l termine, am spicuit și eu printre picături, în toiul nopții, unele capitole.

Am dat de Crintea (ce tip minunat !), de fermecătoarea Lia, de dragul voinic Stroe.

Am văzut cu cât talent îi urmărești. Și pe toți în egală măsură. Ce amintiri sfinte mi-au deșteptat scenele evocatoare de la Pași, din câmpia noastră neîntrecută, în care m-ai făcut să respir din nou soarele și primăverile calde din anii copilăriei.

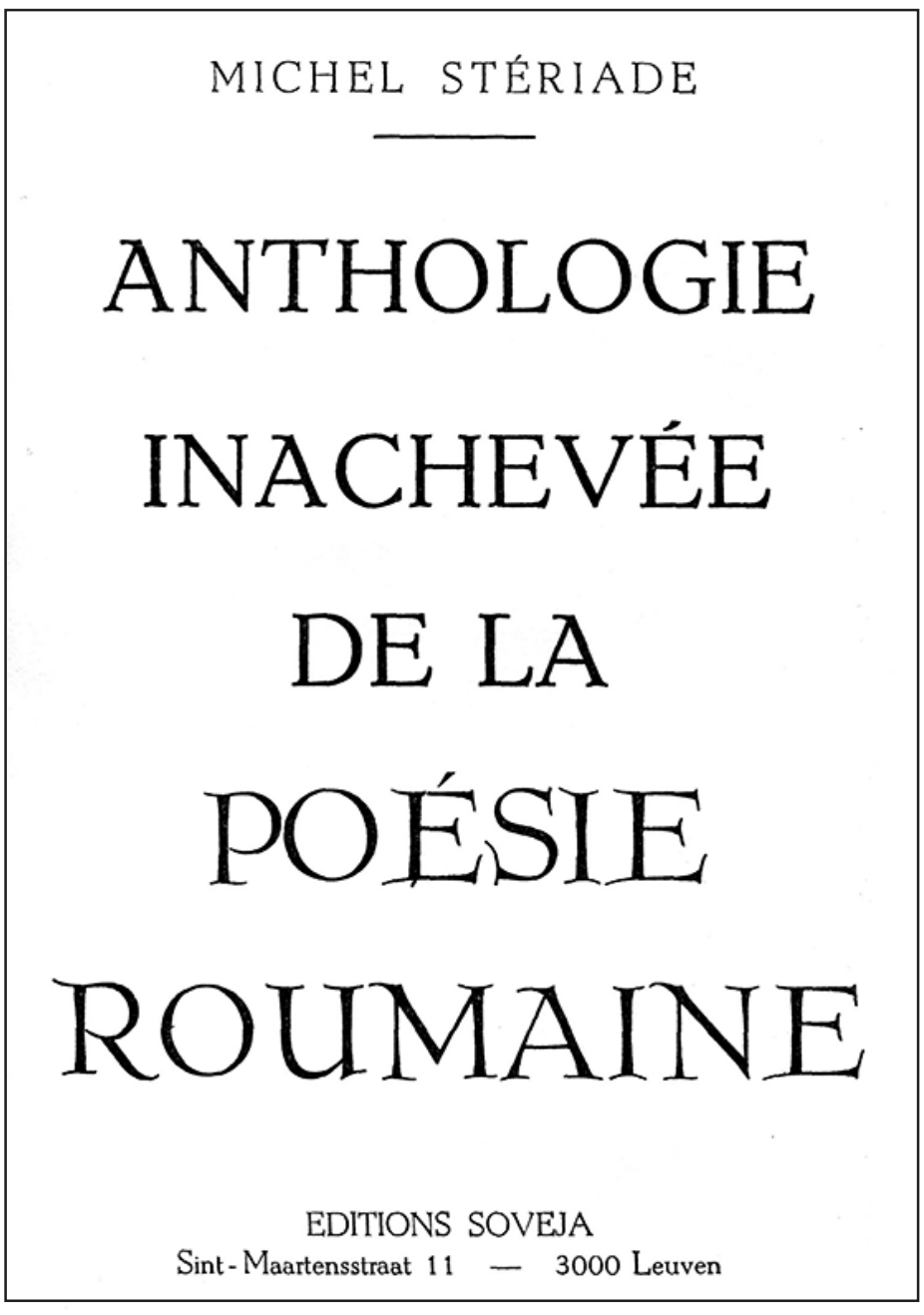
Ai descrieri puternice și impresionante pentru care te felicit frățește.

Îmi rămâne o singură părere de rău ~ că nu mi s-a dat mie volumul să-i fac eu raportul cu tot entuziasmul.

Cu veche prețuire și neuitată prietenie și afecțiune,
I.A. Bassarabescu

[Domnului Ion Ciocârlan, Literat, Strada Cotul Oancei, nr. 31, Focșani].

Notă: Originalele acestor epistole se află la Biblioteca Academiei Române, Cota S 4(1–2)/III.

Câteva completări la bibliografia lui Dimitrie Karnabatt

Bibliografia ca și biografia poetului, prozatorului, publicistului și memorialistului Dimitrie Karnabatt (n. 29 octombrie 1877, Giurgiu – m. aprilie 1949, București) continuă să rămână incomplete deoarece nu s-au inițiat cercetări riguroase asupra acestui scriitor așa de interesant și de citit cândva.

Un aspect însemnat al activității sale literare îl constituie, desigur, *publicistica* de natură literară reprezentată prin recenzii, comentarii, note de lectură și microînsemnări răspândite în paginile revistelor și ziarelor de odinioară.

O dovadă concludentă este și colaborarea sa intensă și însemnată în paginile ziarului *Rampa*, care avea, zilnic, articole și recenzii privitoare la viața literară și culturală națională.

Aici a publicat, la apariția unei antologii de poezie a lui Alexandru T. Stamatiad, o *notă de lectură*[3] în care surprinde, cu inteligență și acuitate, profilul acestui poet ce descindea din școala lui Alexandru Macedonschi.

După două decenii de prezență constantă în presa literară, Al. T. Stamatiad își selectează cele mai izbutite poezii pe care le publică la Casa Școalelor, în editura sa literară, care marca, de fapt, o anume *clasicizare*.

La apariția acestei cărți au contribuit, major, Mihail Sadoveanu și Mihail Dragomirescu, în calitate de referendari ai Casei Școalelor.

Remarcabil e faptul că această *notă de lectură* a fost republicată și în revista *Salonul literar*[4] pe care o coordona Al. T. Stamatiad.

Dimitrie Karnabatt intuise, cu exactitate, temele și motivele simboliste din întreaga creație a poetului *Mărgăritarelor negre* și nu ocolise nici un moment valoarea lor estetică.

*

Editura literară „Casa Școalelor" a publicat de cutând un volum de „Poezii" datorat poetului Al. T. Stamatiad.

Poeziile acestea nu constituie ultimile inspirații ale poetului: avem în față o antologie în care s-au ales bucățile cele mai expresive și reprezentative din activitatea lirică de douăzeci de ani a acestui scriitor.

Deși nu suntem în fața unei opere încheiate – scriitorul fiind acum în acea maturitate a vârstei când floarea talentului poate da rodul desăvârșit – critica e acum în măsură de a judeca temperamentul și scrisul lui Al. T. Stamatiad, având înainte un volum de alegere și selecțiune în care se rezumă o întreagă activitate literară.

Douăzeci de ani închinați unui vis, jertfiți unei munci de superioară dezinteresare, consacrați unui ideal de artă înfățișează prin însăși intenția și esența lor, un act și un titlu de noblețe sufletească.

Al. T. Stamatiad, deasupra oricărei aprecieri a operei, are rara distincțiune a unui credincios în abolita religie a poeziei, căci pentru el poezia nu reprezintă un simplu joc al fanteziei, nici fantoma de purpură a gloriei, nici trenul de aur al înaltelor situații de oficialitate și funcționarism literar.

Pentru Al.T. Stamatiad poezia este un cult în a cărui cinstire și în al cărui misticism și-a risipit mănunchiurile de flori roz-albe ale tinereței și a înălțat miresmele pure ale celor mai intime și fundamentale iluzii de visător incorigibil.

În această epocă în care poezia a fost doborâtă de pe soclul ei de marmură, pe care se ghicesc ca o amintire inscripțiile cioplite de mâinile inspirațiilor altor vremuri, Marsyas înfrângând pe Apollo sub batjocoririle plebei, Al. T. Stamatiad poate apare în fața multora, ca un idolatru, întârziat pe mormântul unei religii moarte.

Poate că el însuși resimte tortura unei asemeni conștiințe, găsindu-se stingher într-o lume străină.

De aceea o umbră de melancolie acoperă ca un diafan voal de doliu superbia lui de altădată care striga în cenacluri sonor și sfidător:

– Suntem splendida generație !

...Unde sunt frumoasele zile de la Aranjuez ? „Ou sont les neiges d'antan ?".

Amice Stamatiad, iată într-adevăr o teamă profundă și dramatică de poezie !*

D. Karnabatt

(continuare în pag. 10)

(urmare din pagina 10)

* Nota aceasta de lectură se reproduce din ziarul *Rampa*.

Câteva însemnări despre Emanoil Bucuța

Biografia prozatorului, poetului, eseistului și memorialistului Emanoil Bucuța (n. 27 iunie 1887, Bolintin Deal, jud. Giurgiu – m. 7 octombrie 1946, București) suscită noi revizuiri, ample întregiri și, finalmente, o *restituire integrală* a operei atât de diversă și de interesantă.

Se impune o identificare a publicisticii literare și culturale, care nu a fost inclusă în cele patru tomuri ale cărții *Pietre de vad* (1937-1944) spre a avea o imagine cât mai completă asupra prezenței lui Emanoil Bucuța în viața spirituală a României.

Relevante sunt *restituirile* întreprinse în ceea ce privește *paraliteratura* lui George Vâlsan și Duiliu Zamfirescu, în care sunt completate și nuanțate anumite aspecte din activitatea culturală a celor doi scriitori.

Un interes special suscită și epistolele trimise și primite de Emanoil Bucuța prin notele, informațiile, știrile și acoladele ce le conțin, unele extrem de prețioase sub aspectul istoriei literare.

Emanoil Bucuța, grație funcțiilor culturale pe care le-a îndeplinit decenii întregi, a dialogat și a colaborat cu o sumă importantă de confrați cărora le-a facilitat accesul la presă, la tipar și, mai ales, la oficinele tipografice.

Un exemplu concludent îl constituie prozatorul Ion Ciocârlan (1874-1941), care apelează la înțelegerea lui Emanoil Bucuța spre a-i publica romanul *Dragoste învrăjbită* în colecția *Cartea satului* a Fundației Culturale Regale „Principele Carol” sau la Casa Școalelor.

După o lectură atentă a manuscrisului romanului *Dragoste învrăjbită*, Emanoil Bucuța constată că această proză e prea voluminoasă și nu poate fi inclusă în colecție *Cartea satului* și de aceea îl invită pe autor la București spre a se consulta și a decide împreună.

Consultând bibliografia operei lui Ion Ciocârlan constat că nu există o carte cu titlul *Dragoste învrăjbită.*

Epistolele ce se transcriu aici sunt cvasinecunoscute, prima dintre ele a fost reprodusă *fragmentar* în amintirile[5] lui Ion Ciocârlan.

*

Fundația Culturală Regală
„Principele Carol”
Strada Latină, nr. 8
Telefon 38989
N[umă]r 915
București, 12 februarie 1936

Stimate domnule Ciocârlan,

De multă vreme romanul dumitale *Dragoste învrăjbită* se găsește în mâinile mele. L-am citit cu o duioșie care mă întinerea cu 25 de ani pentru că mi-aducea aminte de *Sămănătorul* și de flacăra curată care a ars acolo.

Mi se părea că timpul stătuse în loc și citeam ca atunci bucăți pline de miros de țarină și de viață veche românească, semnate de acelaș[i] I. Ciocârlan.

M-am temut, aproape, nu numai pentru noi dar și pentru dumneata, că n-aș putea să fiu judecător nepărtinitor.

Romanul este tocmai ceea ce trebuie pentru ca să nască din nou dragostea de viața de țară și de datinile în care sufletul ei trăiește întreg.

Singura greutate ar fi numai dimensiunile lucrării, care întrece prea cu mult cadrul *Cărții satului.* Mă tem că la formatul nostru s-ar putea să fie vorba de aproape 300 de pagini. Nu putem cere de la țărani să citească atât, decât poate cărți de consultat, cu capitole deosebite, cum ar fi o carte de leacuri, care e un adevărat dicționar enciclopedic. De aici și numai de aici vine întârzierea.

Chiar acum dau drumul la două cărți, una de pă[r]intele Agârbiceanu și alta de Liviu Rebreanu, dar numai între 110 și 150 de pagini fiecare.

Am vrut deocamdată numai să arăt că am avut bucuria să primesc scrisoarea dumitale și că mă gândesc mereu la o formulă ca să putem cu toate acestea tipări *Dragoste învrăjbită*.

Nu prea știu ce dezlegare îmi poate da timpul, dar trebuie să mai aștept. Scurg până atunci câteva manuscrise, pe care le aveam citite și gata de tipar.

Ziua de mâine poate îmi va aduce, mai ales când știu că ar fi un prilej de bucurie pentru un scriitor care mi-a umplut de bucurii anii mei tineri.

Crede, te rog, stimate domnule Ciocârlan, în dorința să-ți fiu de folos și în simțirile mele cele mai alese.

Emanoil Bucuța

[Domnului Ion Ciocârlan, strada Cotul Oancei, nr. 31, Focșani].

*

Fundația Culturală Regală
„Principele Carol”
Strada Latină, nr. 8
Telefon 38989
N[umă]r 1590
București, 6 martie 1936

Stimate domnule Ciocârlan,

Mă ierți dacă răspund cu oarecare întârziere la scrisoarea d[umi]tale de la 18 februarie, am fost în vremea din urmă mai mult lipsă din București.

Dacă, însă, venind cu alte treburi în București, te hotărăști să treci și pe la mine și să-mi faci marea bucurie să stăm de vorbă, atunci le vom lămuri toate mult mai ușor stând pe scaune unul în fața altuia.

Propunerea d[umi]tale, ca să scoatem romanul în două numere consecutive ale *Cărții satului*, cade, din pricină că nu vrem să dăm volume cu urmare.

În cazul cel mai rău, ai putea alcătui un volum de nuvele între 160-180 de pagini.

Dar despre toate acestea poate e mai bine să vorbim cu viu grai. Eu sunt deocamdată în București și te primesc oricând cu cea mai mare bucurie, diminețile (afară de luni) între 11 și 1½ la Casa Școalelor, iar după amiezile între 4½ și 7½ la Fundație.

Crede, te rog, stimate domnule Ciocârlan, în vechile mele simțiri.

Emanoil Bucuța

[Domnului Ion Ciocârlan, Strada Cotul Oancei, nr. 31, Focșani].

Notă: Originalele acestor epistole se află la Biblioteca Academiei Române, Cota S 6 (1–2)/III.

Petre Ghelmez într-o antologie rară

Bibliografia poetului, eseistului, traducătorului și publicistului Petre Ghelmez (n. 2 martie 1932, Gogoșari, jud. Giurgiu – m. 9 martie 2001, București) este amplă, complexă și extrem de interesantă.

Opera sa cuprinde un apreciabil număr de cărți, una mai valoroasă decât alta și a fost receptată cu rigoare și simpatie de câțiva istorici și critici literari, printre care se cuvine să amintim pe Alexandru Piru.

În calitate de colaborator și apoi redactor-șef al revistei *Tribuna României*, poetul și eseistul Petre Ghelmez a stabilit o sumă importantă de relații literare și culturale cu unii dintre confrații europeni și nu numai.

Printre cei ce au răspuns la invitația de a colabora la prestigioasa publicație *Tribuna României* se impune să-l amintim, aici, pe Mihail Steriade, poet și traducător, un *autentic ambasador* al culturii și literaturii române.

Când Michel Stériade a proiectat și a publicat arhicunoscuta sa, *Anthologie inachevée de la poésie roumaine*, a reflectat și asupra operei poetului Petre Ghelmez, din care a tradus și inclus poeziile *La mort des étoiles* (*Moartea stelelor*), *Nids d'oiseaux* (*Cuiburile păsărilor*) și *Les coqs* (*Cocoșii*)[6].

Poemele acestea evocă lumea necuvântătoarelor ce au menirea de a stimula prin sunetele și simbolistica lor o anumită coerență a elementelor esențiale ale naturii.

Poetul Mihail Steriade, cunoscător perfect al limbii lui Voltaire, a căutat și a găsit cele mai fericite echivalențe în traducerea poeziilor lui Petre Ghelmez.

Impresionează, firește, *travaliul permanent* al poetului Mihail Steriade în ceea ce privește cunoașterea și difuzarea valorilor culturale românești în spațiul european.

Restitui, aici, cele trei poeme ale lui Petre Ghelmez în traducerea ireproșabilă a confratelui său spre o mai corectă evaluare a *echivalențelor*.

*

La mort des étoiles

L'étoile, prie. Mais son dieu
Est loin. L'ombre des eaux s'efface.
L'ombre de la lumière se montre en tout lieu.
La graine de millet est plus près de l'espace,
Plus proches nous sont les événements
Et davantage que l'être humain, lui-même.

Qui est venu ? Qui est parti ? Dans les torrents
Pas de gouffre, de paroles, de signaux, d'emblèmes.
La roue des étoiles est devenue du bois
Ou de l'herbe, ou du vent.

Les tiges des fleurs crient, aveuglées par la terre.
Les grands oiseaux volent de travers.
Leurs ailes errent
En jetant des brefs éclairs vers le couchant.

Quant à l'ultime étoile, à l'aube, en silence
Ma tête insoumise la couvre d'ombres denses.

*

Nids d'oiseaux

Les nids d'oiseaux sont ronds.
Demeures pour étoiles.

Maintenant et toujours.

Des vols en naissent.

Les nids sont dans l'herbe
Ou en haut des balcons.

La charrue les épargne. Le fer comprend
Le parler des étoiles. Nul feu ne les consumme.
Ces battements d'oisillons la flamme les ressent.

Qui possède un nid, doux, plein de plumes
Peut laisser le ciel se briser dans son âme.

*

Les coqs

Les coqs ont les plumes roussies par le chant
Et c'en est leur peine. Le soleil
– Qui ne pardonne pas – mûrit dans leur jabot.
Ils couvrent la planète des sons de leur réveil
Comme si un fleuve fou contournait la terre
– Avant-coureur de la clarté.

Madame la Ménagère,
Epargne, donc, ces chantres, pendant encore une nuit
Un jour ou davantage. Enfin, jusqu'à l'automne.
Car il faut que le blé mûrisse, qu'il se donne,
Que le serpent ponde ses œufs, que le troupeau paisse...

Les eaux n'ont pas réintégré leur lit. Laisse
Ces chantres... Du côté des arbres ajourne le festin.
C'est par le chant du coq que vit notre destin.

PETRE GHELMEZ

---

[1] Ion Ciocârlan, *Amintiri literare*, în *Tradiție și actualitate românească. Tomul 2,* Focșani, 1936, p. 113-179.

[2] Constantin Meissner (1854-1942), profesor, pedagog, publicist, memorialist și ministru al Instrucțiunii Publice.

[3] Dimitrie Karnabatt, *Alexandru T. Stamatiad – Poezii*, în *Rampa*, 8, nr. 2368, vineri, 18 septembrie 1925, p. 1, col. 2-4. (*Cartea românească*).

[4] Idem, *Alexandru T. Stamatiad – Poezii,* în *Salonul literar*, 1, nr. 7, noiembrie 1925, p. 63-64. (*Știri și însemnări literare*).

[5] Ion Ciocârlan, *Amintiri literare*, în *Tradiție și actualitate românească. Tomul 2*, Focșani, 1936, p. 157-158. (*Epistola din 12 februarie 1936*).

[6] Petre Ghelmez, *La mort des étoiles, Nids d'oiseaux* și *Les coqs,* în Michel Stériade*, Anthologie inachevée de la poésie roumaine.* [Leuven, Editura Soveja, 1970], p. 153-155. (*Les Contemporaine*).

ETNO-LOG

Profesorul Nicolae Constantinescu la Catedra de Etnologie

Ioana-Ruxandra Fruntelată

Prof. univ. (*e*) dr. Nicolae Constantinescu (5 octombrie 1941, Fierbinți-Târg, jud. Ialomița – 18 iulie 2025, București) a trecut în veșnicie în miezul acestei veri, plecând pe „calea fără umbră" în vremea vacanțelor și a cercetărilor de teren rural. Personalitate excepțională a culturii românești din a doua jumătate a sec. XX și primele decenii ale celui următor, om de carte multă și de școală veche, etnologul Nicolae Constantinescu a fost și rămâne, pentru cei ce l-au cunoscut, un model de profesor „absolut". Vocația didactică, transmisă de părinții învățători și cultivată pe parcursul unei cariere universitare împlinite la Facultatea de Litere a Universității din București, dar și la Universitățile din S.U.A. și Finlanda unde a predat limbă și civilizație românească, i-a fost a doua natură. Curiozitatea lui științifică, arta exprimării, deschiderea spre dialog, dăruirea cu care promova ideile (cursurile, programele de studii, proiectele, comunitățile) în care credea și poate mai presus de acestea, dragostea de oameni și de lumea românească fac din profesorul Nicolae Constantinescu o figură solară a umanioarelor naționale. Lumina cunoașterii, dar și solidaritatea și prietenia transmise de el colegilor de breaslă se răsfrângeau în iubirea și admirația celor ce-l înconjurau.

Opera lui Nicolae Constantinescu le este cunoscută profesioniștilor domeniului: 12 volume de studii de etnologie și folclor, 11 volume de texte comentate, peste 200 de studii și articole de specialitate apărute în volume și în periodice din țară și din străinătate. Cel mai des citate sunt cărțile *Lectura textului folcloric* (Editura Minerva, 1986) și *Etnologia și folclorul relațiilor de rudenie* (Editura Univers, 2000, ediție revăzută a vol. *Relațiile de rudenie în societățile tradiționale: reflexe în folclorul românesc*, Editura Academiei R.S.R., București, 1987, lucrare distinsă cu Premiul „Simion Florea Marian" al Academiei Române). Dar se știe că Profesorul Constantinescu a scris și despre „bancul de probă", „clone, grefe și implanturi culturale", „zmei și celulare la Boișoara" și alte subiecte de actualitate în epoca etnologiei moderne și postmoderne. L-a interesat constant istoria etnologiei românești, atât a instituțiilor, cât și a personalităților și a cărților. A editat studiile lui Mihai Pop, marele Profesor care a contribuit decisiv la instituționalizarea etnologiei românești și la integrarea contribuțiilor autohtone în mediul academic internațional. A creat un Simpozion cu numele lui Mihai Pop la Facultatea de Litere a Universității din București, oferindu-ne un model de cinstire a „oamenilor buni și bătrâni" din profesia noastră. Pentru cei ce i-au cunoscut pe amândoi, Mihai Pop și Nicolae Constantinescu, „Moșul" și „Nae", întruchipau echipa legendară a maestrului și discipolului. Confruntat cu „rolul" de continuator fidel al mentorului său, Profesorul Constantinescu se delimita cu eleganță de acesta. Privindu-i în totalitate opera originală și complexă, înțelegem că avea dreptate. Virtuoz al scrisului, fiecare text pe care l-a creat îi reflectă cultura, inteligența și talentul. În același timp, seriozitatea și responsabilitatea cu care tratează informația și ideile dau greutate chiar și contribuțiilor sale de mici dimensiuni, răspândite în publicații românești și străine cu profil cultural.

O dimensiune esențială a operei Profesorului Nicolae Constantinescu este îndrumarea și sprijinirea studenților, masteranzilor, doctoranzilor și colegilor lui mai tineri, cărora le-a deschis, jovial și generos, porțile afirmării. Menționez cronologic doar câteva dintre numeroasele teze de doctorat pe care le-a condus la Școala doctorală a Facultății de Litere – Universitatea din București: „Fenomenul povestitului la românii din Ungaria" (Mihaela Bucin, 2003), „Narațiunile personale – experiență și povestire" (Ioana-Ruxandra Fruntelată, 2005), „Omul – mediul său natural și social - în proverbele românești și japoneze" (Sandra-Lucia Istrate, 2009), „Încercare de antropologie a morții în spațiul urban contemporan" (Florența Mariana Popescu-Simion, 2010), „Transformări ale basmului fantastic românesc din zilele noastre" (Carmen Iordache-Nedelcu, 2011), „Dinamica patrimoniului viu – Listele UNESCO de patrimoniu cultural imaterial" (Irina Mucuță Balotescu, 2017), „Aspecte ale culturii populare orale și scrise în comuna Starchiojd din subzona Valea Teleajenului" (Constantin Cristian Mușa, 2018), „Carnaval și carnavalesc în Transilvania și Banat" (Ana-Corina Gal Voicu, 2019), „Tipare folclorice în opera lui Andriæ și Kadare" (Cristian Robu-Corcan, 2020), „Dinamica ritualului bradului funerar în sudul județului Hunedoara (Gabriel-Cătălin Stoian 2023).

Prin destin profesional, am fost o colaboratoare apropiată a Profesorului universitar Nicolae Constantinescu. L-am cunoscut prin 1985 sau 1986, când făcea pregătire cu lotul Bucureștiului pentru Olimpiada națională de Limba și Literatura Română, la clasele de liceu. Am reținut încă de atunci lipsa domnici-sale de „morgă", atitudinea neconvențională și prietenoasă, „americănească", față de elevii crescuți într-o societate a rigorilor ideologice și formale. L-am revăzut la Facultatea de Litere, în calitate de studentă, abia când am dat examen de licență la Folclor, din cauză că seria noastră de studenți lucrase la cursuri cu domnii profesori universitari Pavel Ruxăndoiu și Silviu Angelescu.

Ulterior, fiind angajată la Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, m-am întâlnit cu domnul Profesor Nicolae Constantinescu la mai multe sesiuni de comunicări științifice și după una dintre ele (organizată de colegii de la Constanța), când i-a plăcut cum gândisem „efectul relației dintre cercetător și subiect asupra textului folcloric", m-a chemat să dau concurs pentru postul de preparator la Facultatea de Litere. Se puneau bazele programelor de studii de licență și de masterat cu specializarea Etnologie. Am lucrat la construcția acestor programe în special în perioada 1999-2009, într-o echipă din care făceau parte universitarii Pavel Ruxăndoiu, Silviu Angelescu, Rodica Zane, Lucia Ofrim și ulterior, Narcisa Știucă și Adrian Stoicescu.

La Catedra de Etnologie, aflată inițial în spațiul Facultății de Geografie și Geologie și mutată, ulterior, în sala 408 B a Facultății de Litere, domnul Profesor (scriu intenționat cu majusculă) croia planuri de viitor. Ne implica întotdeauna în etapele alcătuirii programelor de studii, a conținutului fișelor disciplinelor, în scrierea și derularea proiectelor, dar niciodată nu lăsa partea administrativă să ne acapareze cu totul activitatea. Ședințele de catedră de pe vremea aceea erau scânteietoare, căci se discutau nu numai „sarcini de lucru", ci și idei, concepte, amintiri încărcate de sens despre terenurile și personalitățile de altă dată, sub privirile binevoitoare ale „Moșului" Mihai Pop, din tabloul frumos înrămat de pe dulapul cu cărți.

Regalul intelectual continua și la examene. Profesorul Nicolae Constantinescu avea un har aparte de a intra în mintea interlocutorului, primindu-l cu gândurile și expresiile acestuia, atât timp cât erau corecte. Nu pretindea să i se reproducă formulările și conceptele din manuale, dar era foarte exigent cu aceia care nu înțelegeau cât de serioasă e meseria etnologului, aflată atât de aproape de oamenii din jurul nostru, purtătorii unei tradiții vii și aflate în continuă schimbare. „Să nu-ți bați joc de meserie, fiindcă atunci și meseria își va bate joc de tine", obișnuia să ne spună. Și bineînțeles, avea dreptate.

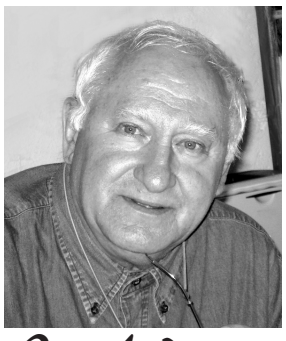
În pauzele dintre ore, lunea pe la prânz, ne întâlneam uneori la Catedra de Etnologie și discutam despre ultimele evenimente profesionale și despre ce s-ar mai putea face.

Unul din proiectele noastre, nerealizate nici până astăzi, era acela de a organiza Arhiva de specialitate, compusă, în principal, din benzi de magnetofon, casete audio, texte și fotografii înregistrate pe terenurile etnologice parcurse de prin anii 1980 încoace. „Să pornim de la documentele cele mai recente, despre care știm mai multe", mă învăța Profesorul cu entuziasmul „tinereții fără bătrânețe" pe care și l-a păstrat până la sfârșit.

Așa cum spunea chiar domnia sa într-o evocare a Profesorului Mihai Pop, Profesorul Nicolae Constantinescu rămâne o „prezență continuă".

Nicolae Constantinescu la Salonul Național al Cărții de Etnologie, Râmnicu-Vâlcea, 2015, alături de Georgeta Stoica, Gheorghe Deaconu, Ilie Moise, Ioana Fruntelată și Ioan St. Lazăr. Foto: Bogdan Boari.

Don Andreiță
– pălmaș cu condeiul –

Chimirul cu prieteni (3)
Misirliu – II

…M-am întrebat, atunci, mă întreb și astăzi: de unde ? cum ? când ? de ce ? de la ce i se trage amicului Mihai R. Onică porecla *Misirliu* ? Ne-am pomenit – când ? cum ? – el mai întâi, că este strigat așa: „Misirliule !”. Iar el a întors capul imediat – și a răspuns; ca și când s-ar fi așteptat, ca și când ar fi fost ceva obișnuit. Mai mult, aidoma „curcanilor” lui Alecsandri, la Plevna, și-a făcut din poreclă un renume.

Mi-am reamintit de el acolo, în Munții Argeșului, pe șantierul construcției acelei misterioase căi ferate – care, știam noi, șantieriștii, venea de niciunde și ducea nicăieri. Muncise acolo cu un an înaintea mea; probabil până să se decidă să ia drumul Brașovului. I-am alcătuit portretul din spusele oamenilor și din bruma mea de imaginație – și l-am făcut personaj în romanul meu de mai târziu, „Banii miresei”. Pentru a nu repeta povestea cu alte cuvinte, poate mai nepotrivite, voi decupa câteva revelatorii fragmente din carte:

…„Primul care îi ieși în cale (eroului meu principal, Emil – n. n.) când păși în perimetrul șantierului, se nimeri să fie Misirliu… Bine-ai venit ! – îl luă în primire *poetul-șantierist* – voi scrie în cronica șantierului, cu litere mari, să vadă tot analfabetul: Emil a plecat, dar s-a întors… Patul te așteaptă ; același. Să nu crezi c-a fost păstrat special pentru tine, dar s-au împuținat locatarii barăcii noastre dragi, am mai rămas vreo 15-16; avem fluctuație mare, aproape sută la sută, se văita inginerul. Încolo, cum știi; șantierul merge: târâș-grăpiș, voioși, înaintăm. Domnul Boierică nu se dezlipește de concasor, de *grupul electrogen*, cum zice el; bombăne, amenință mereu că pleacă, dar nu pleacă. Dar, hai, să nu te țin în drum, hai la baracă să-ți iei patu-n primire. (…)

Baraca – aceeași, încremenită în timp și-n pământ, îi primi cu aer nepăsător. Într-adevăr, patul îl aștepta: ultimul din primul șir, la colț, lângă peretele de scândură de brad, mirosind încă a rășină. Observă paturile goale, după pătura cazonă întinsă ca la armată. Nemișcată, masa de lemn negeluit, cu picioarele înfipte în pământ. Pe masă, aceeași găleată cu cana de fier smălțuită, legată de toartă. Câteva sticle pline, unele colorate, *chimion, verde, secărică* – tainul șefului de brigadă. (…)

Emil scoase de după cap traista și-o vârî sub pernă… Vru să se ridice, dar Misirliu îl împinse înapoi, pe pat: Stai, omule, ce te grăbești așa, lasă, că Nea Radu poate să mai aștepte, țipă el la noi, dar la suflet nu e rău; poate să aștepte și concasorul, că nu i-a pus domnul Boierică picioare să fugă. Voiam să-ți spun că-n lipsa ta am mai scris câteva poezii. N-a fost timp să vorbim atunci – sau n-ai avut tu chef să mă asculți… Vreau să-ți citesc acum, aici, că suntem numai noi doi și e liniște, ultima poezie, pe care am scris-o cu câteva zile în urmă, gândindu-mă, dacă te întorci, să te primesc festiv.

Misirliu se așeză pe celălalt pat. Față-n față – și gândul lui Emil zbură undeva, înapoi, într-o oră de liceu sau de cămin cultural: *la masa verde, față-n față /cer unii moarte, alții viață…* – iar ei ce cer, acum ? El, Misirliu, ceilalți de afară, dintre traverse, ei ce cer ? Întrebarea rămase în suspensie, ca un ecou către nicăieri, timp în care poetul șantierist se ridicase în picioare și începu să recite cu un aer solemn:

Patria

Eu patria-mi iubesc cu-nflăcărare,
Pământ străbun al Daciei romane,
Mănoasă-i brazda, până-n zare,
Cu roi de constelații diafane !

Eu patria-mi cinstesc cu gând și faptă,
Se-nalță ctitorii de tinerețe,
Ca vatra țării s-aibă pâine coaptă,
Bunicii la nepoți să dea povețe !

Eu patria-mi clădesc în unitate
Cu fiii toți care transformă glia,
Având chezaș de pace și dreptate
Ce-am moștenit din veacuri, omenia !

Cu patria-mi slăvesc în veci cu cântul,
Sunete calde scoate concasorul,
Că roade mari produce azi pământul
Cu roaba, târnăcopul și tractorul !

Poetul șantierist se așeză, din nou, pe marginea patului, cu un semn de întrebare pe chip. Am mai multe poezii, mă gândesc să le adun într-un volum: „Zbor razant – stihuri de dragoste și dor”. Cele mai multe sunt de iubire, inspirate de fetele pe care le-am cunoscut. Dar am și de dor de casă, de satul meu de pe Valea Iminogului, despre râul ce-mi cunoștea gândurile, pe care le ducea cu sine în Olt…

În picioare, Misirliu continuă vorba: Îți mai spun o poezie, că tot te-ai întors tu din sat – și mă prinse și pe mine un dor de-acasă – după care, cu același aer solemn, se lansă în recitare:

Ochi de pământ

Fermecător la infinit,
În zori de zi sau fapt de seară,
E satul meu, pământ iubit,
Cu frumusețea-i legendară.

Mănoase, holdele de grâu
Se-nvolbură de-a lungul luncii,
Iar unda apei din pârâu
Ne scaldă-n veselie pruncii.

Căsuțe mici, fără etaj,
Livezi cu fructele bogate
Constituie plăcutul gaj
În frumuseți și sănătate.

Relicve grele, de temut,
Vorbesc cum apărarăm glia,
Cum am făcut din trupuri scut
Ca să trăiască România.

Pe Valea Iminogului
Ce mândră-i lumea și vivace !
E mărturia rodului
De-nțelepciune și de pace !

Din locul său înmiresmat,
Trăind fierbinte bucuria,
Un ochi veghează – mândrul sat –
În veșnicie, Galaxia !

După care vom ieși la lume.

De data aceasta, nu se mai ridică în picioare; pe marginea patului, cu aerul mai puțin solemn, dar cu multă căldură în glas, Misirliu începu să recite:

Pelerinaj vegetal

Coboară lemnele ușor, coboară,
Încărunțite-n gânduri și în ani –
Prin fierbințeala zilelor de vară
Se scurg șa cete triste de țigani.

Mustesc miresme-n seve și aiurea,
Purtate către vale ca un dor –
Foșnește-n ele tainică pădurea
Și glasul ultimului tăietor.

Se luminează zările-nainte,
Iar lemnele se scurg pe-aceeași cale –
Se uită cu păreri de rău spre munte
Și-ar vrea să fie-atât de iute-n vale.

Surprins și emoționat, Emil nu putu să scoată un cuvânt. Da, Misirliu era poet, poet de-adevăratelea. Își aminti că scrisese și el câteva poezii, le avea în traista de sub pernă, dar nu avu curaj să le scoată și să le citească, acum, cu voce tare. Se ogoi cu gândul că visul lui era să devină ziarist, dar gândul nu-l liniști îndeajuns. Te-am sechestrat destul – decretă poetul-șantierist Misirliu – e cazul să coborâm și-n lumea de afară… sau – adăugă el – să urcăm, cine știe.

Afară era tocmai ora când oamenii se înșiraseră în fața cazanului cu fiertura aburindă. Sacara al lui Vasăzică îi întâmpină mustrător: Mă pregăteam să te dau lipsă la apel: pe tine, voiajorului, vezi, eu nu-ți zic pierde-vară, ca Șefu, eu te apreciez – că pe tine, se uită el spre Emil, nici nu mă gândeam c-o să mai faci pureci pe-aici. Fii bine venit și… la castron comanda ! – încheie rondul Sacara, ca un sergent grijuliu cu ostașii lui”.

Teo Cabel

ȘTEFAN TEODOR CABEL, semnând ca autor **TEO CABEL** (n. 26.10.1967, Buzău) a început să scrie încă din primii ani de liceu, debutând în cenaclul „Viața Buzăului" condus de jurnalistul Puiu Cristea, după care au urmat articole și poezii publicate în presă, care s-au constituit în volume de poezie, critică literară, memorialistică, eseistică: *Tablouri fără semnătură*, 2010; *Merg mai departe*, 2012; *Prezențe în Agora Literară*, 2015; *Trepte*, 2016; *Labirintul*, 2017; *Fluture în pustiu*, 2019; *Amintiri cu și despre Marin Ifrim*, 2020; *Prezențe literare,* 2021; *Obiect în plutire,* 2022; *Copacul cu șarpe. Din amintirile lui Sancho Panza*, 2023. Este antologat, dar și antologator, versurile sale figurând în antologii apărute în limba română și în limba engleză. A publicat în aproape toate revistele literare din țară dar și în câteva din străinătate, creația sa fiind răsplătită cu numeroase premii: Premiul secțiunii „Autori debutanți" la Festivalul Primăvara Poeților, Biblioteca Județeană „V. Voiculescu", Buzău, 2011; Premiul special al Editurii Rafet la Concursul Internațional de Creație „Titel Constantinescu", Râmnicu Sărat, 2012; Premiul I la Festivalul de Creație și Interpretare, ediția I, „Cuvinte Potrivite", secțiunea Creație, pentru volumul *Merg mai departe,* Buzău; Premiul al II-lea la Festivalul național de creație „Vrancea literară", 2014, secțiunea poezie, pentru volumul de versuri *Merg mai departe*; Premiul I la Festivalul național de creație „Vrancea literară", secția critică literară, pentru volumul *Prezențe în agora literară*, 2015; Premiul I la Festivalul național de creație „Vrancea literară" la secțiunea Istorie literară cu volumul *Trepte*, 2017; Marele Trofeu la-Concursul național de creație literară „Fascinația mării", secțiunea poezie, 2020; Premiul I la Festivalul internațional de creație „Vrancea literară", secțiunea Critică literară, 2022. A fondat cenaclul literar AntePortas al Casei de cultură a sindicatelor, Buzău, în 2013, pe care l-a condus până în 2015. În 2016, împreună cu poetul Constantin Suditu, a fondat revista „Literadura", al cărei redactor-șef este în prezent. Efervescența sa creatoare se îmbină fericit cu un pragmatism lucid, Teo Cabel fiind un visător ce-și dorește ca visele sale să prindă conturul și substanța realității în care trăiește, fiind fără discuție „un poet veritabil", după cum l-a numit criticul Daniel Cristea Enache. Teo Cabel este surprinzător dar nu excentric, elaborat dar nu complicat, romantic dar echilibrat, cu capul printre nori dar în mod sigur cu picioarele pe pământ. (**Victoria Milescu**)

Poem pentru copac

Nu știam că iubirea arată
în vreun fel
am văzut-o într-o dimineață
aveam tâmplele albe
era un copac mare, rămuros, înalt
mă gândeam în rugăciune la ai mei
când au început să freamăte
toate crengile
mari și mici, pe rând
unii nu mai erau în lumea aceasta
dar copacul fremăta pentru ei
Doamne ce iubire mare !
ce să fac cu ea ? o pot duce ?
ține-o în inima ta
doar încape tot universul

vin nopți întunecoase, de smoală
simt ochi aprigi care pândesc
aud topoare care se ascut
vin furtuni
nu mai știu dacă copacul meu este întreg
îl simt doar, pe ici pe colo,
dar vine câte o dimineață când
îl văd pe tot în razele soarelui
îl simt cum freamătă cu toate crengile
ea, doamna mea, părinți, bunici, copii, nepoți
prieteni

o iubire mare
o ții în suflet
încape tot universul.

Te certi și cu dorul uneori

Când dorul nu a mai știut dacă este dor
sau doare
i-am zis să se ducă
unde vrea el
să-i fie bine
nu s-a dus
mi-a zis ca nu pleacă fără mine
luându-mă după el am ajuns
într-un crâng
verdele a început să vibreze
ca un pește
departe de apă
dorul alerga lovindu-se de toate

Am obosit și m-am așezat lângă un copac
cât a trecut ?
amurgul îmi îmbrăca umerii
am plecat să-l caut
se înnoptase
era pe o cărare trântit
– ce faci aici ?
– am alergat până mi-am rupt picioarele
pleacă fără mine, rămân aici
nu l-am lăsat
l-am cărat în spate

L-am dus la mare
pe malul apei a amuțit
a stat de la răsărit până la apus
când m-am uitat la el am început să râd
era alb de sare
l-a bătut vântul din larg
– știi, mi-am pierdut busola
nu am avut curaj să spun
acum e limpede ca razele acestea de lună
zgândărind apa și întunericul
răsăritul meu este ea

La un ceai

Te invit la un ceai
cafea bem mereu
să vii, te rog,
îmbrăcată într-o poezie
tu alegi
deux pieces
rochie
dreaptă
cloș
scurtă
lungă
ne plimbăm apoi prin
pădurea din gândurile mele
pe malul lacului
din ochii tăi
când te plictisești
poți să te dezbraci
să te îmbraci cu realitatea
știu că o faci
poezie și pe ea

Perechea lui ev

Cu tine a început timpul,
prima consoană
Tânguirea
nu ține loc de cărămidă
în zidul de nemurire surpat.
Cerul senin, marea adâncă din orbite;
verde, de primăvară,
negru, de perle,
picături de lumină, același alambic,
misterul.
Fără tine orele aleargă vărgate ca zebrele,
ziua, un drum prin mărăcini,
noaptea, o plapumă de întuneric.
Florile, grădini în piatră.
Un nebun, răcnind pe coclauri, fiorul estetic.
Zâmbetul, un sloi retezat de raza soarelui.
Dragostea
cine a auzit de ea ? !
Nici durerea nu este adevărată fără tine.

Vânătorul vânat

Mai ții minte cum se topea
lumina pe bulevard ?
Neoanele, cupe de șampanie,
într-o revărsare dulce amețitoare
băncile păreau de ciocolată
ne topeam amândoi
unul în buzunarul celuilalt.
Nu mai știam când eu sunt la tine
când tu ești la mine
cerbul din ochii mei a sărit
alergând după căprioara din ochii tăi
căprioara speriată a sărit în ochii mei
restul este o istorie de viață
în doi.

Bulevarde

Tăceri neinvitate
mă priveau pe fereastră
din perdeaua așteptării
se rostogoleau
zaruri cu numere șterse
în paharul nopții
cu arome spumoase
de cometă.
În ochii tăi
drumul meu era minat.
În gând
aveai o mitralieră
cu senzori pentru pașii mei.
Am luat buchetul de frezii
Și aruncam câte una.
Minele săreau în aer,
cadavrele petalelor
detonau alte mine.
zâmbetul tău
a luminat camera.

Un steag alb. Bulevarde largi
mă așteaptă în ochii tăi,
Visele
Sunt fără semafoare.

Pânza de păianjen

Cărările trecute prin lumină
se adâncesc în unghiul rupt din
pânza de păianjen.
Penelul deschide
o poartă în niciunde când pune un punct.
Desenul acesta
geografie a culorilor cununată de artist,
liniile virtuale în care se toarnă sculptura.
litera hămesită de alb,
își cheamă toate rudele la nuntă
în mintea cititorului.
Tăcerea seamănă versuri albe
pentru rezonanțe târzii, uneori prea târzii.
Pânza de păianjen are atâtea unghiuri încât cercul
îi împrumută vârsta
să alunece de-a lungul axelor,
incantații.
Nu implicați vulturul !
Aripile lui tot dintr-un ungi de pânză de păianjen
au învățat zborul,
Țipătul pescărușului peste valurile serii.
Ce tăcere mare sunt poeții !
O tăcere care dă în foc !

Dialog despre ea

Printre umbre fără aripi, aprinse din cer,
dincolo de fereastra deschisă,
caută cu privirea
în frunzele dimineții.
Zidul zilei se ridică peste noapte.
Un vârf de suliță, rupt din alte vremuri,
rătăcit în pașii timpului,
Îl împunge în tâmplă, în respirație, în ochi
flămând de scara lui Iacov.
În zidul zilei apar primele ferestre, ochii ei.
Prin ferestre, marea, ea.
Țărmul mării tot ea.
La masa rotundă, față în față,
El și cuvintele.

Portret

Poetul nu e prețul
pe care
călcâiele cuvintelor
își șterg sensuri nici de ele înțelese.
Poetul resuscitează
viermii ființei.
Îi învață să facă salturi mortale
în zori le cresc aripi
ard pe cerul metaforei

Poetul mereu înfometat
nici moartea nu-l satură,
nici cerul, cu spuma lui de aștri,
în cafeaua nopții.
Cine e poetul ?

Crepuscul

Cineva a uns depărtarea cu un strigăt
soarele patinează pe culmea apusului
am cerul aripi de lumină
e atât de grea ! ?
Am rămas agățat între foi de calendar
Aproape de asfaltul acesta încins
Unde și gândurile se-nglodesc
Până la genunchi.
Imagini vechi
foșnesc în septembrie.

Fluture în pustiu

Nu știe dacă a întinerit
cu rădăcini în cărțile sale
sau ale altora.
Suflă vânt de toamnă în tâmpla lui
fluturele s-a întors în pupă cu dor de crisalidă.
Poate între lumi
Nicidecum podium.
A ridicat
cu mândrie ochii spre cer
l-a ținut cu mânia sa
dar acesta a căzut bolovan
într-un pustiu.

Pustiul care urmează după punct
pe pagina albă
pustiu în care bolovanul
poate deveni floare.

Omul în alb

Pe holuri albe
în saloane albe
prin zile albe și negre
albul sufletului
albul durerii
negrul durerii
roșul durerii.
Are părul alb
pe holurile albe
în saloane albe
printre oameni ale căror zâmbete
nu sunt mereu albe
ca pomii înfloriți.

Omul în alb
râde în loc să geamă.
Geme doar în sine, în somn.
Cărând cu el imagini de aruncat la gunoi
nu le aruncă
se trezește cu un balast injectându-i ființa,
dar el râde, fir-ar ea de coasă
ce ciudă pe ea când îi ia pe câte unul
înhățat deja
o mai știrbește în gură
chiar pentru un minut
o oră
o împăcare.

Nicolae Teoharie sau nu despre neant e vorba aici

Șerban Codrin Denk

După câte am aflat pe la uși deschise, cu ani în urmă poetul Nicolae Teoharie era interesat de *Introducere în metafizică* de Martin Heidegger și medita la întrebarea tuturor întrebărilor, în viziunea filozofului, cea mai tulburătoare dintre întrebările tulburătoare: „De ce este de fapt ființare și nu, mai curând, nimic ?” (traducere de Gabriel Liiceanu și Thomas Kleininger) Nu știu până la ce nivel a studiat și meditat, dar este gaura de cheie în ușă. O astfel de gaură este sugerată de Franz Kafka în *Castelul*, unde domul invizibil și înspăimântător se întrevede, totuși, prin ceața opacă. În eseul lui Martin Heidegger omenirea vorbește prin poemele celor trei poeți tragici elini, Eschil, Euripide, Sofocle. Tustrei reapar, deloc întâmplător, în canonul shakespearean. Ciclul de poeme de Nicolae Teoharie se numește „Nu despre neant e vorba aici”, probabil mai exact, „despre neant e vorba aici”. Iată gaura de cheie, sau gaura cu cheie cu tot: despre tragic este vorba, despre universul unei anumite poezii și despre energia meditativă a încă unui poet de a decripta semnificațiile profunde ale neantului. Lumea obsesiilor lui Nicolae Teoharie, a melancoliei, a singurătății, a vieții care „se bea dintr-o rană deschisă”, a precarei supraviețuiri, a „lupului de apartament”, a unui cetățean al spitalelor, este de un intens tragism ideatic, deloc biologic, sexologic, paranoic. Pe unii îi ajută poezia epică (pe poeții epici), pe alții, poezia lirică (pe poeții lirici); rămâne poeților dramatici să se folosească de toată recuzita, adică de replicile personajelor, de cor, corifeu, actori, scenă, regizori, muzică, de structurile dramatice, conflicte, monologuri, dialoguri, prin urmare poetul liric se află în dezavantaj față de poetul dramatic, Pindar față de Eschil. În epopeea lui Homer, Agamemnon este marele erou, în tragedia lui Eschil este numai o victimă prinsă într-o plasă de vânat animale, ba chiar neajutorată, ucis de o femeie, altă neajutorată, și de amantul ei, un bicisnic. Nicolae Teoharie se află scufundat într-o plasă, neantizata „țara mea”, într-un oraș contemporan, fără măreție, ci numai prozaic în micime, într-o jenantă atrofiere, azi și aici:

„locuiesc în obsesiei numărul 6, la capătul străzii.
țara mea are o suprafață de 16 metri pătrați
se învecinează la nord cu ziua de salariu,
în rest, hotarele ei se varsă în fereastra
ce dă spre parc.”

Ultimele două versuri libere și albe sunt colocviale, directe, totuși fac parte din aceeași structură glacială, geometrică, exagerat de exactă a poemului, mai mult, a întregului ciclu.

„când situația cu banii e albastră
îmi place să îmi petrec crizele în fotoliul roșu,
încălzindu-mă la lumina unui bec băut.”

Îmi imaginez că poetul a șlefuit îndelung aceste versuri, când colocviale (situația cu banii e albastră), când într-o legătură absurdă (ajung numai două cuvinte, bec băut).

„Am terminat cu fericirea în tramvaiul 14.
aveam creierul bântuit de amor
când am stors telefonul mobil:
«viața se bea dintr-o rană deschisă».
și era toamnă și frig.”

Finalul strofei și al poemului este bacovian, fiindcă fără universul simbolist nu se poate. Apoi, poetul trage o primă concluzie absurdă, nu a omului în stare de a greși, ci fiindcă totul se află sub supravegherea greșelii:

„supraviețuiesc vântului de miazănoapte, aici
în obsesiei, nu mă vaiet, chefuiesc pe fond nervos.
descopăr în mine febre și negre tăceri.
uneori stau ghemuit cu genunchii la piept
și spun o rugăciune incredibil de greșită.” (țara mea)

Așadar ghidul călăuzitor este nepotrivit, incorect, eronat, fals, „o rugăciune greșită”, când gândind omenește, măcar o rugăciune ar trebui să fie sinceră.

Nicolae Teoharie imaginează/sau trăiește într-un univers citadin fără valori, ocupat până la sufocare, anulare, tragism numai de zgomotele golului, unde singurul adevăr este incertitudinea, platitudinea, iar orice cale, fie chiar singura, lipsește. Este multă ficțiune epică, multă invenție imaginativă în aceste elegii lirice, care devoalează o viață fermecătoare tocmai prin negativismul ei, pe care poetul o „citește” în peregrinările sale urbane, de nu mai știi, te afli în universul fictiv sau în mijlocul vieții observate auditiv, vizual, olfactiv sau aberant, cu simțurile dereglate:

„uneori îmi pare că dau peste
o așezare omenească: un geam luminat, un scâncet
un copil, miros, îmi spun, am ajuns la voi !
dar de fapt sunt singur și pe drum
și anume plouă peste mine și cal
și nu cunosc pe nimeni.” (Impresie)

Avem de a face cu o rătăcire în „golul istoric” omniprezent cu cât lipsesc mai mult reperele, semnele spațiului și ale timpului. Dintr-odată apare o pauză: golul istoric devine istorie:

„din comunism m-am ales cu niște ochi
fără copilărie și tot în comunism am primit
cărțile de tarot ale bunicii, maria grecoaica,
tulbur lumea cu ele.” (moșteniri amânate)

Merită comentat faptul că, discret, poetul nu lungește acuzațiile împotriva comunismului, o singură aluzie devine percutantă tocmai prin unicitatea ei.

Poetul „iubește” golurile călăuzitoare spre libertate, prilej să-l asedieze capriciile realității tocmai printr-o colecție de „iubiri”:

„ferestrele, fumul din hornuri, ieșind
când e iarnă, iubesc femeile,
aproape bătrâne, care-și duc îngerii
pe la mănăstiri să-i caute de boli.

iubesc diminețile în care mama e un cartof
pe care îl șterg cu mâneca hainei
și-l pun la copt în inima mea încinsă.”

(Poetul comite o eroare gramaticală, care nu îi este proprie, ci extinsă în limba literară a poeziei și prozei contemporane, inclusiv în toate traducerile: introducerea propozițiilor relative de loc, timp și mod printr-o locuțiune din limba populară, „în care”, în loc de „unde”, „când”, „cum”, deci corect și fără repetiția stânjenitoare: „iubesc diminețile *când* mama e un cartof pe care îl șterg cu mâneca hainei”) Continui citarea splendidului poem:

„iubesc să mă frec pe față cu zâmbetele
unor copii, uitate în vacanța ca mare.
iubesc nopțile în care (când, n.n.) se târăsc prin vene
femeile fugite în munți.

sunt înnebunit după țipătul unui tren
trecând printr-o gară pustie.
și, îndrăgind candoarea unei remușcări
asumate, iubesc să fiu mințit de ființe mici
și de ochii tăi, două ființe imense.” (iubiri insolente)

Nu înțeleg simbolistica din „se târăsc prin vene/ femeile fugite în munți”, poetul ar fi putut consemna orice, spre exemplu:

„iubesc femeile când vom învia cum ai vrut tu:
liber și plini de febre”,

citat preluat după un vers din „geneza învierii”. Nu întotdeauna își dă seama un poet de cursivitatea mesajului său, poate cădea victimă grabei sau neatenției, de aceea trebuie să fie foarte atent. De remarcat forța paradoxului din finalul poemului:

„iubesc să fiu mințit de ființe mici
și de ochii tăi, două ființe imense.”

Diavolul, se zice, se ascunde în amănunte, la fel poezia.

Merită cercetată, deci citită cu folos întreaga creație lirică a lui Nicolae Teoharie, strânsă în mai multe volume pe parcursul a aproape 30 de ani, pentru a discerne câteva dintre marile sale obsesii tematice, nu numai „locuiesc în obsesiei numărul 6, la capătul străzii”, așadar o precizare spațială. Lăsăm filozofia la o parte, care mărturisește că spațiul și timpul s-au născut simultan, fii mitologici/astronomici/astrologici ai universului, însă abia de aici începe jocul tuturor poeților cu spațiul și timpul. Extrem de conștient de tematica poeziei sale, Nicolae Teoharie face o demonstrație în poemul „un nor mic, speriat”:

„după mulți ani, peste zece, ne întâlnim,
seara, când ziua se sfarmă în mici rugini
și e toamnă, septembrie este.”

Așadar timpul prezent imaginat este al viitorului:

„Suntem pe terasa unei cafenele cu puține
fărfurii, mirosul de frunze arse
face ca memoria să fie extrem de tânără.
punem între noi copilării inventate, păsări
dispărute, căni de cafea și țigări.

întindem pe masă fotografii din adolescență.
uau ! acesta sunt eu, un licean cu paltonul ros,
pândind un drapel sfâșiat de sfieli.

aceasta din stânga ești tu, uite, și arăt cu mâna
spre cer: semeni cu acel nor mic,
la fel de speriată ca el.

acum după câteva pahar de votcă
stau în fața ta gol, ca un geam spălat
de o pasăre sinceră. vei lucra să mă zăpăcești.
vei da foc. îmi vei pune ploi în orbite.”

De observat că verbele revin, în final, la timpul viitor, iar acțiunile, din simbolice capătă concretețe, a lucra, a da foc, a pune, dar nu orice, ci „ploi”, nu în mediul natural, ci „în orbite”, loc simbolic într-un timp simbolic, vizionar, însă „mic”, tern, fără exuberanță profetică. A, da, oare nu cumva noul poet este obligat să supraviețuiască într-un timp al tuturor profeților morți, fiindcă cei mincinoși și-au făcut datoria cu asupra de măsură, dar au plătit prin aceeași omnipotentă moarte ?

Nicolae Teoharie nu este logician, ci poet metafizic, discursul său nu se adresează rațiunii, ci imaginației, sentimentelor ultragiate. O neliniște totală, cu surse neînțelese, pândește, norul e mic, însă speriat, la fel ceasul, viața e mică de la pat la bucătărie, iar pe „crucea ferestrei” scrie: „aici odihnește viitorul”. Într-o lume alandala, nu poetul are obligația să facă ordine, când dezordinea este însăși esența lumii.

Țăndărei e un mic oraș de câmpie în această dezordine, însă cu șansa nesperată să intre cu adresă pe harta poeziei, în literatură. A mai încercat cu niște ani în urmă prin zisul „doctorul Poenaru”, însă individul a eșuat în caricatura utopiei. Slujbaș al minciunii, dincolo de talentul evident, nu avea îndoieli, până s-a prăbușit sub o povară arătată cu degetul de Nicolae Teoharie, „din comunism m-am ales cu...”. Doctorul Poenaru s-a ales cu blamul de a nu i se pomeni nici numele, nici cărțile. În schimb, Nicolae Teoharie, locuitor pe strada „obsesiei numărul 6", aduce cu sine „mari îndoieli, covorul vrăjit și suspinul” și are șansele sale, prin întreaga operă, să fie recunoscut ca unul dintre importanții poeți contemporani, alături de nume de prestigiu, însă nu este locul să propun aici propria mea listă acuzabilă de subiectivism sau de neant de cei omiși din enumerare.

„Nu despre neant e vorba aici”, de Nicolae Teoharie, grupaj de poeme premiat la Turnirul de poezie de la Hersonissos, tipărit în *Romania literară*, numărul 29, 2025.

Sărmanul Klopștock și Bolintinul

Vasile Grigore

Literatura memorialistică constituie o sursă prețioasă pentru istoricul interesat de reconstituirea unor aspecte de viață din timpurile trecute. Cum însă aceasta este legată, îndeosebi, de mediul în care a activat autorul, unele segmente ale societății sunt mai puțin reprezentate. Așa se face că mediul urban este mai prezent în paginile memorialistice decât cel rural sau, de asemenea favorizate sunt cele intelectuale, aristocratice... Prin urmare, e cu atât mai necesar să valorificăm orice resursă ne stă la îndemână pentru a zugrăvi în cât mai multe culori tabloul trecutului.

Un scriitor care umplea paginile gazetelor în primele decenii ale secolului XX, aproape uitat acum, a fost Paul Mihăescu, mai cunoscut sub pseudonimul „Sărmanul Klopștock". Îl readucem aici în atenția dvs. deoarece în scrierile sale întâlnim foarte multe mențiuni la locuri și personaje din zona Bolintinului care conțin informații și descrieri de mare interes pentru cei interesați de domeniile istoriei sociale, economice, de patrimoniu, etnografie, geografie sau evoluția mentalităților. Astfel, îl vom găsi pe Sărmanul Klopștock bun cunoscător al unor sate (Bolintin, Bolintinul Băleanului, Ulmi, Joița, Ciorogârla, Tântava, Poenari, Țigănia Mihai Vodă, Ogrezeni, Cosoba, Deleni, Crevedia Mare, Suseni, Hobaia, Icoana, Palanca, Roata, Căscioarele, Stoenești, Găiseni...), evenimente și obiective economico-industriale (cârciumi, hanuri, oborul Bolintinului, uzina de apă a Ulmilor, abatorul de la Malu Spart, bâlciurile de la Bolintin și Brezoaia...), cursuri de apă (Argeș, Baiu, Sabarul, Ciorogârla...), căi de comunicație (Linia Căscioreanca, Drumul Baiului, podul peste Argeș de la Malu Spart), păduri (Căscioreanca, Râioasa...), locuri (Cornul Caprei, Cotitura Spiridonului...), oameni și întâmplări din urmă cu un veac și mai bine.

SARMANUL KLOPȘTOCK

Dar cine a fost „Sărmanul Klopștock", scriitorul atât de bine familiarizat cu arealul bolintinean ?

Informații despre biografia lui Paul Mihăescu (Sărmanul Klopștock) le întâlnim în chiar scrierile sale memorialistice, îndeosebi în „Feciorul lui Nenea Tache Vameșul" (vol. I-III, 1932-1943). Deloc surprinzător, G. Călinescu ne oferă cele mai amănunțite date, dar și câteva opinii acide la adresa acestui „scriitor bizar, de o volubilitate grotescă, dar oricum interesant câtă vreme rămâne în sfera memoriilor": „Încercările nuvelistice (*Ginta latină*) sunt neizbutite, fiindcă autorul are memorie și limbaj pitoresc autentic, dar e lipsit de facultatea de proiecție a anecdotelor. Intenția de a continua literatura lui Mateiu Caragiale, printr-un tablou al sufletului valah «cu întâmplările, bâzdâcurile și metehnele sale» duce numai la trivialități. Cât despre romanul *Meduza*, el este un oribil și încâlcit reportaj melodramatic, grandilocvent, plin de puncte de suspensie cu veleități de umor și de franțuzisme imposibile (*surveiat*, *biblou*, *mariaj*, *rezolut*, *fudroaiant*)." (G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ediția a doua, revăzută și adăugită, București, Editura Minerva, 1982, p. 918)

Paul Mihăescu, fiul lui Dimitrie Mihăescu și al Eufrosinei, se năștea la 14 aprilie 1879 în mahalaua Flămânda din București. „A avut trei frați și o soră (Petre, 1804-1897; Mara dr. Daniil Ionescu, 1865-1932; Victor, 1872-1908; Constantin, 1874-1913) și patru soții (Maria dr. Manolescu, 1908; Ecaterina Lascu, 1912; Eliza Stegărescu, 1920; Elena Mateescu, 1930). De primele trei a divorțat, ultima a murit în 1942." (Ibidem)

*

„O singură floare îmi mai păstra grădina ruinei mele, cea din urmă, în toamna declinului unei vieți nefolositoare fără adumbrirea ei, iată-o – Elena Mihăescu – Mimmy.

În noaptea de Sâmbătă spre Duminică 18 Octombrie 1942, judecătorul suprem mi-a trimis prin solia învăpăiată a stropilor de aur ai revărsatului, groasnica poruncă să i-o dau Lui, — în grădina Lui cerească nemaigăsindu-se o alta ! M-am aplecat, am smuls-o și I-am dat-o, era averea lui.

Uluit, sdrobit și înebunit de durere publicistul P. Mihăescu (Sărmanul Klopștock), soț, alături de o mână de suflete îmbucătățite de cruzimea neîndurătoarei morți: Nicola mamă, Verra soră, Ionel frate, Paul cu soția nepot și Dorina cu soțul nepoată, vă chiamă cu lacrimile celei mai cumplite desnădejdii în Sfânta Biserică Spirea Nouă (str. Uranus Niță Stere), în dimineața zilei de Sâmbătă 28 Noembrie 1942, să ascultați pioasa pomenire a celor 6 săptămâni dela moartea ei. Cei ce ați prețuit-o rugați pe Dumnezeu să-i așeze sufletul în paza divinei Lui ocrotiri."

(*Universul*, nr. 324, joi 26 noiembrie 1942, p. 7)

*

În afară de G. Călinescu, vom găsi referințe la Sărmanul Klopștock exprimate de: Perpessicius, Tudor Arghezi, Constantin Ciopraga, Mihail Sebastian, Doctorul Ygrec (I. Glicsman), Neagu Rădulescu, Ion Larian Postolache, Octav Suluțiu, Șerban Cioculescu, D. Ciurezu, C. Dan Pantazescu, Henri Zalis, Barbu Marian, Pompiliu Constantinescu, Eugen Lovinescu, Ovidiu Papadima ș.a.

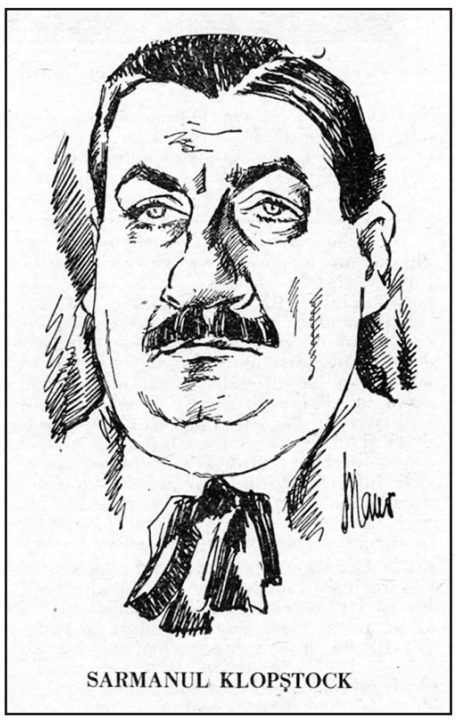
Paul Mihăescu (Sărmanul Klopștock) înceta din viață la București, în anul 1954, după ce publicase în gazetele timpului (*Adevărul Literar și Artistic*, *Universul literar*, *Capitala*, *Sburătorul*...), realizase emisiuni la Radio, îi apăruseră mai multe volume (*Culise cernite*, 1904; *Comedia adolescenței*, 1922, *Trilogia dragostei*, 1933; *Relief*, 1936, *Meduza*, 1938...) și-și încheiase cariera de grefier la Tribunalul Ilfov.

*

Publicată în periodice și apoi în volumul de nuvele *Ginta latină* (București, Editura Cultura Națională, 1936, p. 16-24), scrierea „Alambicul" are ca personaj principal pe marele negustor bolintinean Dumitru Oprea.

Alambicul

La răspântia care cade în crucea drumurilor dintre pădurea Căscioreanca și cătunul Icoana de o parte, și Târgul Răcari și satul Crevedia Mare de alta, tăind Bolintinul în patru gigantice felii de praf, la umbra unui ulm de care trăsnetele se tem și în marginea unei păduri neîncepute, în sânul căreia dansează stafiile, stă înfiptă dârz cârciuma lui Domnul Dumitru Oprea Măcelaru pe compartimente după specialități: „Bodegă și aperitive – tutungerie și coale timbrate – racherie și fleiculițe – brutărie și articole de marchitănie și mărunțișuri".

SARMANUL KLOPȘTOCK

Toate potecile aci se încrucișează, toți nevoiașii aci poposesc, toate păsurile aci se împărtășesc, toată intriga, prosperitatea și politica județului aci își etalează răutatea, bucuria și preferința — la domnul Dumitru în *restaurant* !

D-l Dumitru Oprea Măcelaru e un om – un om în accepțiunea psihică, morală și socială a cuvântului.

Seamănă cu Sft. Niculae din icoane.

O coroană de șuvițe gris pudrată pe la muchi de un alb spălăcit așterne un semicerc de colilie pe craniul regulat sferic al cârciumarului, în zulufii căruia lucesc pete mari de bronz rămas din zgura otrăvurilor cănelii din epoca de berbantlâc a domnului Dumitru Oprea Măcelaru.

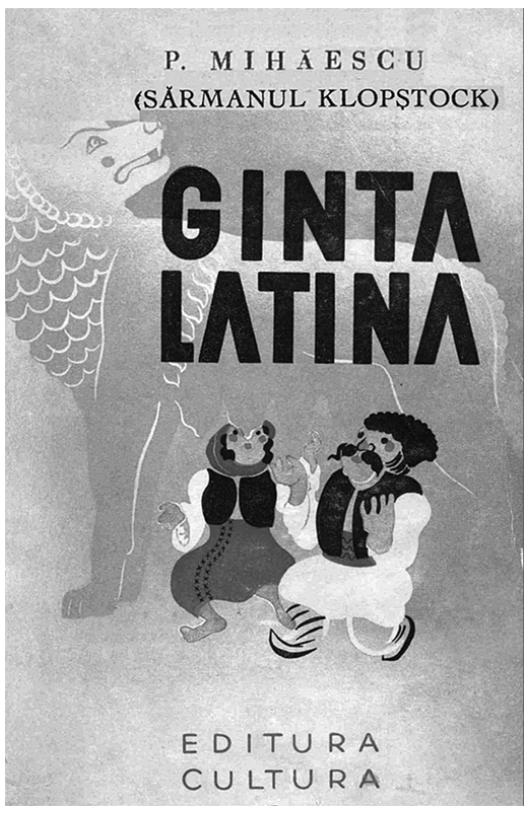
Din convergența zgârciului vomerului cu buza superioară vădit fanată, pornesc, una contra alteia, două mici șopârle albe de mustață, pentru a se întâlni mai jos, în două sfârcuri chinezești, în linia buzei inferioare, ceva mai umflată ca cea superioară, și care atârnă spre bărbia țepoasă ca o fâșie inutilă de carne veștedă, într-o perpetuă neliniște afazică, imprimând straniu în faciesul măcelarului o neclintită mirare lăuntrică, mărită de apele nedumerite ale privirilor – un fel de curiozitate obosită pe care gravurile vulgare o pun în figura calmă și șterșă a comandanților militari chinezi.

Gura negustorului Dumitru Oprea Măcelaru stă veșnic întredeschisă pentru explicațiuni de tot soiul, iar mânecile cămășii suflecate încontinuu, la orice oră din zi și din noapte, țin mâinile dispuse să culeagă după grumazul vitei carnea sortită mititeilor și să aducă în tăișul cuțitului, pe taler, dungile mustoase ale fleicilor-curea.

Abdomenul pe axa căruia fulgeră frânghia îmbâcsită a unui lanț 18 carate, remorcat într-unul din buzunarele cojocului de un enorm remontoar cu încrustațiuni istorice și nețerse suveniruri, iar într-altul de cheile de la cassa de bani „Wiliams-Patent-Semiconvertible" lipită precaut de peretele cel mai arătos din tot magazinul, între portretele de rotogoale ale blândului Vodă-Cuza și fiorosul Vlad Țepeș, trece disgrațios și impertinent, mult departe de linia sternului și împiedică accesul comod al chefliilor din prăvălie, afară spre grătar și dinspre grătar înăuntrul prăvăliei, spre buza de ținc a răcitorului, unde se ciocnesc paharele și se înalță urări de bună voie și belșug, vadului d-lui Dumitru Oprea Măcelarul.

Scurtimea pantalonilor provenită din sbârciturile urzelei ordinare, pare că taie din picioarele bodegarului, scurtându-le egal cu cantitatea de stofă înghițită de încrețiturile peste care domnul Dumitru Oprea Măcelaru nici gând nu are să mai treacă vreodată cu mașina de călcat.

Două călcâie enorme, plesnite de umblet și obezitate, debordează scorojite din scoarța papucilor de toval, cari duc amarnic pe pingeaua ordinară această alcătuire informă, inutilă și respingătoare de jiganie cu cap de om, zi la zi, de la pat la tejghea, de la tejghea la cleștele cârnaților și de aci seara, înapoi la pat, deasupra căruia candela nu s-a stins niciodată, iar icoanele au veghiat neclintit la deverul prăvăliei în schimbul celor 12 mătănii și al celor 12 cruci pe cari domnul Dumitru Oprea Măcelaru le ridică jertfă belșugului Dumnezeiesc, cu o regularitate neștirbită, un moment mai devreme de a-și trage până la urechi velința de lână de țigaie, la al cărui colț dinspre perne licărește mânjită monograma de atlas galben a cârciumarului adormit.

De la o vreme însă încoace, gândurile îl cam muncesc pe domnul Dumitru Oprea Măcelaru, somnul e turburat și în leșuiala lui se îngrămădesc visuri neîmplinite cari îl buimăcesc și-l fac din om neom: șoareci, biserici care se înclină spre pat, gata să-l strivească, bivoli, strigoi și felurimi de gogoriță care îl scot din minți.

Lăcomia i-a cam întrerupt mersul sănătății și, ceea ce e și mai grav, al treburilor.

Dările la rândul lor asuprindu-l excesiv, iar pretendenții la mâna fetelor arătându-se cam nemulțumiți cu dotele oferite de domnul Dumitru Oprea Măcelaru, cârciumarul s-a gândit la o extensiune a comerțului și a întregei lui întreprinderi.

A născuit la o simigerie în coasta dinspre apus a bodegei, dar asta ar duce fatal la desființarea brutăriei și totuși domnul Dumitru Oprea Măcelaru ar vrea să ție și brutăria și simigeria. Un variété în odaia de aperitive n-ar strica; cheflii din bodegă s-ar revărsa beți în local, îngroșând deverul vadului.

Dar și gândul ăsta nu poate să prindă: desfrânările la care s-ar deda convivii ar putea periclita reputația mireselor.

Un magazin de pielărie n-ar fi rău în coasta dinspre sud a

(continuare în pag. 17)

(urmare din pagina 16)

prăvăliei, dacă lumea nu s-ar aproviziona direct de la oraș.

Un depozit de semințerie de toate felurile de bucate, ar face minuni în partea dinspre soare-apune a cârciumei, dacă gospodarii și-ar vinde recolta pe de-a-ntregul și nu-și ar mai opri din vreme

Casa Dumitru Oprea (1979)

rezerve pentru însămânțat !

În sfârșit, o mulțime de proecte irealizabile care îl potopesc pe domnul Dumitru Oprea Măcelaru, schimbându-i complect busola.

De aceea domnul Dumitru Oprea Măcelaru blestemă ceasul când i-au mai intrat în cap năzdrăvăniile astea de prisos și își abate gândul cu jind la vremurile când, fără toate planurile astea, deverul era dever – dever de invidiat !

Osebit de asta, aceste proecte inutile, necăjind mintea măcelarului și muncindu-i inutil voința, i-au mai scurtat din firimitura de somn, iar îngrijorarea unei prăbușiri a avutului prin împuținarea puterilor de muncă, cheltuite de-a surda cu niște invențiuni hapsâne, i-a mai retezat din burtă. Apetitul s-a mai împuținat și de la o vreme domnul Dumitru Oprea Măcelaru nu mai trăește decât cu iaurt.

De aceea, a mers omul la oraș, la doftor !

– Dumneata trebue să fi de meserie măcelar, s-a adresat solemn domnul doctor Vintilă Grumeș, șeful serviciului I de boale interne de la sanatoriul „Bezdadea Mitică" din ulița Libertății din București.

– Cam așa este, să trăiți domnul doftor, a întărit convins domnul Dumitru Oprea Măcelaru.

– Și de ce suferi ?

– Sufer că mă sufoc !

– Trebue să fi mâncat mult și pe alese în viața dumitale !

– Necazurile, domnule doftor !

– Ce are a face necazurile, cu umflătura d-tale din burtă ?

– Amărăciunile, domnule doftor – amărăciunile mi-au copt burta, așa să credeți Dumneavoastră !

– Da' dă-le încolo de amărăciuni, domnule, nu e vorba de ele – fleiculițele, – sfârcurile de fleiculițe te-au răpus !

– Când ai căuta, cam așa este, domnule doftor ! Taie de colo, gustă de dincoace, ciupește de dincolo, ba să nu se supere unu, ba că unu dă adălmașu, ba mai știu și eu ce, fel de iscodiri, numa' așa ca să te scoată din dietă !

– Vezi că ai venit la vorba mea !

– Am venit că n-am avut încotro !

– Și acum la pat !

– Culcat ?

– Păi cum altfel, în picioare, ca episcopii ?

– Vai de mine, domnule doftor, dar ce mă fac eu cu burta mea ? Burta nu-mi dă pace să stau întins; mi se sue grăsimea la gât și mor astupat. Acasă la Bolintin dorm în capul oaselor, cum spuseși d-ta, domnule doftor, ca episcopii în scaun ! Vă rog să mă lăsați să dorm și aci tot așa – episcopește !

– Nu se poate !

– Da' pentru ce ?

– Pentru că avem să te tăiem, și de aceea corpul trebue să se obișnuiască cu linia cuțitului !

– Cum adică, cu cuțitul !

– Dar cu ce ? Trebue să dăm borhotul din d-ta afară ! Probabil că d-ta trebue să fii și cârciumar ?

– Da, domnule doftor, chipurile sunt din păcate și cârciumar !

– Atunci, fără îndoială că trebue să știi ce este aia un alambic ?

– Un cuptor de făcut rachiu.

– Cam așa ceva. Atunci trebue să știi și cum se fabrică rachiul ?

– Îndopi cazanul cu borhotul ales pentru rachiu, fie drojdie de vin, fie zdrobituri de prune, fie de corcodușe, fie de merișoare, în fine, fie din ceea ce omul vrea să fabrice rachiu.

– Apoi ?

– Dai foc cuptorului de sub cazan. Cazanul-are o hurtă în care colcăe amestecătura poamelor, o căciulă deasupra cazanului prin care se profiră aburii fierturii și jos de tot, sub cuptor, lângă cenușar, două șipote de aramă cu canale prin care se prelinge, într-o curătoare, rachiu.

– Perfect ! Așa este și omul. Omul îndoapă mâncarea în stomac – burta cazanului. Mâncarea se digeră cu ajutorul sângelui – cuptorul de sub cazan. Organismul sdrobește alimentele, reținând materiile nutritive – șipotele de aramă ale cazanului – eliminând pe cele inutile – căciula cazanului !

– Taman așa și este, domnule doftor !

– Dumneata ai îndopat prea mult borhot în cazan, cuptorul a fost peste măsură de încins, arderile grăsimilor s-au precipitat și rezultatul a fost că, alimentându-te excesiv, șipotele de aramă ale alambicului, cari la om se cheamă rinichi, s-au astupat și rachiul nu a putut să treacă în curătoare. Au rămas în cazan și acum cazanul stă gata să plesnească. Cazanul alambicului nostru este burta dumitale !

– Dar ce are a face omul cu alambicul ? Omu e de carne și alambicul e de fier, întări domnul Dumitru Oprea Măcelaru cu ochii speriați spre palmele domnului Doctor Vintilă Grumeș, pregătite să taie burta cârciumarului.

– Păi îți spusei doară că și alambicul crapă dacă îi înghesuim în cazan prea mult borhot !

– Dar de unde foculuiatâta borhot în mine, dacă eu n-am băgat de zilișoare un dumicat în gură ?

– N-oi fi băgat, dar văzui că șipotele d-tale de aramă stau astupate !

– Ca la alambic ?

– Cam așa ceva !

– Asta e alambicu ?

– Asta e !

În puterea nopții care a urmat consultațiunii doctorului Vintilă Grumeș de la serviciul I medical de la sanatoriul „Bezdadea Mitică" din ulița Libertății din București, o umbră a trecut în halat pe brâul de afară al rezervei No. 8 și halatul trase după el un

Casa Dumitru Oprea (1980)

om care se prăbuși în iarbă.

Un țignal sfâșie liniștea împrejurimilor, pentru a scula din somn câteva lumini în calcanul alb al sanatoriului.

Un bolnav fugise din spital.

– Auzi d-ta ? Să-mi taie mie doctorul burta, și tu să-mi stai poponete, piază rea și cobe ? se răsti domnul Dumitru Oprea Măcelaru spre mogâldeața cu căciulă, cazan, cuptor și șipote de aramă, înfipt cu mâinile în șolduri, în mijlocul curții bodegei și aperitivelor, tutungeriei și coalelor timbrate, rachieriei și fleiculițelor, brutăriei și articolelor de marchitănie din răspântia care cade în crucea drumurilor dintre pădurea Căscioreanca și cătunul Icoana de o parte și Târgul Răcari și satul Crevedia Mare de alta, tăind Bolintinul în patru gigantice felii de praf, unde stă de ani neclintită cârciuma domnului Dumitru Oprea Măcelaru.

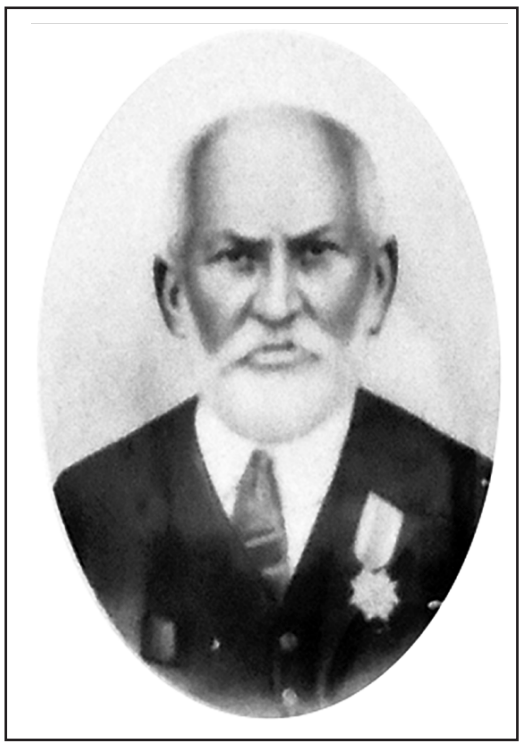
– Cine te-a pus să-mi semeni ca două picături de apă, ca să ajung din pricina ta la cuțit – hai ?

Și alambicul se rostogoli la pământ, cu căciula, cu cazanul cu cuptorul și cu șipotele de aramă cu tot, sub loviturile însetoșate ale domnului Dumitru Oprea Măcelaru !

Dar domnul Dumitru Oprea Măcelaru, tot de uremie va pieri !

*

Mai înainte de a vedea lumina tiparului în volumul *Ginta latină* (1936), nuvela având ca personaj principal pe bolintineanul Dumitru Oprea Măcelaru fusese publicată în două rânduri: mai întâi în „Adevărul Literar și Artistic" (anul IX, nr. 419, 16 decembrie 1928, p. 2) cu titlul *Alambicul* și apoi în „Universul"

Dumitru Oprea (1870-1931)

(nr. 192, 17 iulie 1933, p. 4) sub titlul *Sinonimul* (cu un fragment lipsă față de prima apariție).

Nuvela lui Sărmanul Klopștock are darul de a îmbogăți cele câteva date biografice pe care le deținem despre Dumitru Oprea Măcelaru, personaj emblematic al negustorimii bolintinene de altă dată.

Dumitru Oprea, fiul lui Oprea Tudor și Rada, se năștea la 3 aprilie 1870 în Bolintinul din Vale și urma să înceteze din viață la 16 februarie 1931. În 1893 se căsătorea cu Elena Niță Mariuța (1874-1947) și vor avea mai mulți copii.

Eroul nuvelei lui Sărmanul Klopștock a fost unul dintre cei mai importanți negustori bolintineni, frate cu alți mari întreprinzători, precum Ion Oprea (zis Bercu) sau Stancu Oprea. De altfel, cei trei frați sunt și autorii unora dintre cele mai impozante clădiri ale Bolintinului, ridicate toate înainte de Primul Război Mondial și din care astăzi se mai păstrează doar cea cunoscută sub numele Casa Râmboacă (a lui Stancu Oprea) și ea agresată de transformări greu de înțeles deși se învecinează cu monumentul istoric „Școala Veche".

Localul în care își desfășura afacerile Dumitru Oprea – „Bodegă și aperitive – tutungerie și coale timbrate – racherie și fleiculițe – brutărie și articole de marchitănie și mărunțișuri" după cum zice Sărmanul Klopștock – a fost construit în anul 1910, la inaugurarea lucrărilor participând și venerabilul Constantin Șt. Bolintineanu. *Restaurantul* lui Dumitru Oprea era vestit pentru mâncarea și băuturile servite, atrăgând clienții cu pretenții din zonă și chiar din București. Iată în acest sens relatarea unui ziarist bucureștean din vara lui 1911: „Masa o iau la cârciuma lui Dumitru Oprea. Doream să văd o cârciumă din Ilfov. Odaia încăpătoare, cu storuri; la fiecare masă, în părete, sonerie, un părete pictat și pe scări de piatră te cobori sub sol, în pivniță, unde poți petrece în voie, cum e la București, la Lahovari. Aflu c-acolo jos nu bea decât zapciul, cu doctorul și cu dirigintele oficiului. Mă rog: și la băutură trebuie deosebire ! Cârciuma îi nouă, *sistem București*, și d-aia nu are ochiu să-l vadă d-al de Rică, Ștefănescu..." (D. Iov, *Pribegiri*, în „Universul Literar", 11 iulie 1911, p. 2-3)

Dumitru Oprea concepuse construcția stabilimentului său într-un mod foarte inteligent pentru a le putea oferi celor trei fii (Dumitru zis Mitică, Gheorghe zis Gogu și Ion) beneficiile unui adevărat complex comercial integrat, format din cârciumă și restaurant (Mitică Oprea), măcelărie (Gogu Oprea), cofetărie și brutărie (Ion Oprea). După instalarea regimului comunist, proprietatea a fost preluată de stat care i-a dat diverse întrebuințări: farmacie, cofetărie, centru reparații radio-tv. Se afla în centrul Bolintinului, în intersecția unde se unesc azi străzile Poarta Luncii, Republicii și Partizani.

Clădirea cu arhitectură monumentală a lui Dumitru Oprea Măcelaru a fost demolată în vara anului 1989, victimă a proiectului de sistematizare a localităților impus de regimul comunist.

O quam cito transit gloria mundi !

România fără viziune geopolitică și geostrategică într-o lume aflată în haos și recompunere

Gl. BG. (rtr) Gheorghe Dragomir
Președintele Centrului de Etică și Strategii

Motto: *Istoria a fost schimbată de acei oameni care au îndrăznit să viseze, să fie altfel, să iasă din turmă și să gândească cu propria minte, să iasă din matrixul* unei *societăți bolnave care încă nu și-a găsit calea spre lumină, libertate, armonie și adevăr*. (Gl. bg. rtr. Gheorghe Dragomir, *Iluzia libertății în democrație*)

Lumea în care trăim, cunoaște o dinamică fără precedent, economică, comercială, culturală, tehnologică, care modifică radical sistemul de alianțe tradiționale create după încheierea Războiului Rece și destrămarea URSS.

Interesele geopolitice, geo-economice, geo-strategice ale marilor puteri emergente presează pentru a-și ocupa un loc la masă verde a negocierilor regionale și globale, militând pentru un nou concept care să modeleze relațiile internaționale – multilateralismul sau multipolarismul.

Drept urmare, în probleme de împărțire a zonelor de influență comercială, economică și militară, SUA, ca imperiu global aflat în declin evident, ca și UE, care aspiră la un statut imperial, dar a devenit un actor global marginal, trebuie să se adapteze noilor realități geo-politice și să înțeleagă că, pentru a supraviețui noilor provocări ale civilizației tehnologice, sunt nevoite să colaboreze cu țările care nutresc la „centură de campioni". Deja unele țări se pregătesc ca la orizontul anilor 2030-2035 să ajungă printre cele cinci economii ale lumii, care le asigură suportul pentru a fi în primele rânduri ale noii revoluții tehnologice și IA, pentru dezvoltarea unor proiecte ambițioase de infrastructură critică civilă, militară, aero-spațială și subacvatică.

De asemenea, noul proiect al Drumului Mătăsii, reactualizat de China în ultimii ani, a reușit să creeze o adevărată rețea „neuronală" de transport feroviar, maritim, auto și aerian, care asigură conectarea Chinei și Asiei la rutele de aprovizionare și de exploatare a resurselor naturale din țările partenere din Africa, Asia Centrală – Caucazul de Sud, America Latină, Asia – Indo-Pacific, prin investiții directe în programe de dezvoltare durabilă, combaterea sărăciei, a bolilor, energie verde, IA, fructificarea în comun a bogățiilor solului și subsolului.

Efectele pozitive ale acestei viziuni a diplomației economico-comerciale a Chinei nu au întârziat să apară, făcând țări ca Vietnam, India, Cambogia, Algeria, Arabia Saudită să opteze pentru aderarea la BRICS și în viitor la Organizația pentru Securitate și cooperare economică de la Shanghai, proiectându-și interesele prin alăturarea la Sudul Global, alternativă la „Occidentul Colectiv" arogant, care s-a transformat de-a lungul timpului într-un „căpcăun flămând" gata să devoreze statele mai mici, dar bogate în resurse naturale. De aceea, BRICS a devenit o realitate tangibilă care promovează o nouă viziune privind cooperarea între state, creionând o Nouă Ordine Mondială bazată pe încredere, respect reciproc al intereselor, în care diferendele și conflictele să fie rezolvate pe calea diplomației și nu a armelor. Recentele exemple de recalibrare a relațiilor dintre China-Japonia, China-Coreea de Sud, China-India, Thailanda-Cambogia, sunt edificatoare și convingătoare privind necesitatea creării unei noi lumi, a păcii, colaborării, respectului mutual și prosperității popoarelor.

Pacea lumii aduce stabilitate, încredere și un ecosistem social și natural menit să privim cu optimism spre un viitor dominat de noile tehnologii și IA, care își vor pune serios amprenta asupra modului de gândire, guvernanța lumii și organizarea spirituală a civilizației umane.

Întâlnirea din Alaska „o recalibrare a relațiilor politico-diplomatice între SUA și Rusia. O nouă Malta ?"

Istoria va consemna momentul întâlnirii între președintele Donald Trump și președintele Vladimir Putin ca fiind un moment de referință pentru modul în care cei doi șefi de stat abordează problema construirii unei Noi Ordini Mondiale în concordanță cu realitățile geo-politice, geo-strategice și geo-economice care modelează noile alianțe prin prisma intereselor reciproce, respectului și încrederii în viitorul multilateralismului sau multipolarismului, alături de China și alte puteri emergente globale sau regionale. Este, de fapt, un salt istoric către o altă lume, a păcii, cooperării și înțelegerilor mutuale, unde sunt ascultate și vocile statelor care până acum erau marginalizate și fără acces la deciziile ce se luau peste capul lor.

Dar, până să pășim cu încredere și siguranță în această lume nouă, este nevoie ca lumea să conștientizeze că mai întâi trebuie să iasă din *matrixul* unei civilizații bolnave, muribunde, care se folosește de geo-politica temerilor, fricilor și amenințărilor de tot felul pentru a menține captive popoarele, inclusiv sub spectrul declanșării unui război nuclear mondial care ar pune în pericol însăși existența rasei umane și a planetei. De aceea asistăm la trezirea în conștiință a popoarelor, care obosite de războaie de tot felul, conflicte etnice și religioase sau de frontieră, nu mai acceptă să fie cobaii unor experimente din partea unor lideri corupți, incompetenți și îndepărtați de agenda cetățenilor, de credință în divinitate, care își construiesc propriile zeități, mai recent IA, care și-au dobândit puterea prin fraudă electorală, promisiuni amăgitoare, manipulare, amenințări și dezinformare, într-un cuvânt printr-un război psihologic și psihotronic și alte metode de corupere a ideilor și de manipulare a maselor.

Acești psihopați care se afla la cârma popoarelor sunt agenții de influență ai puterilor din umbră care, prin institute de cercetări, ONG-uri, academii, fundații, au reușit să creeze la nivel planetar o adevărată pânză de păianjen în care se zbat neputincioase popoarele aflate în atenția lor pentru a fi devorate de grupurile de interese nelegitime ale Ocultei globaliste. Existența în continuare la vârful puterii a acestei elite care promovează războiul, dezbinarea, sărăcia, marginalizarea culturală și socială, negarea trecutului cu luminile și umbrele lui, este nu numai o eroare, ci și o adevărată provocare și amenințare la adresa securității și prosperității popoarelor.

Or, pe agenda marilor probleme cu care se confrunta omenirea, întâlnirea din Alaska a oferit prilejul de a se pune în discuție nu numai teme care se referă la o nouă împărțire a zonelor de influența între SUA-Rusia-China, dar și la declanșarea unei cruciade comune împotriva noilor curente ideologice lansate de neo-marxiștii globaliști sorosiști, „wokismul, transgendrismul, transhumanismul etc." și revenirea la rădăcinile credinței și tradițiilor popoarelor în respectul și protejarea lor de influențe sataniste sau ideologii care promovează ura, xenofobia, antisionismul, anticreștinismul, islamofobia, rusofobia etc.

De aceea, în urma întâlnirii din Alaska (15.08.2025, Sărbătoarea sfântă a creștinătății, Adormirea Maicii Domnului), primirea la Casa Albă de către președintele Trump a președintelui Zelensky și cu un nivel de protocol zero în comparație cu cea din Alaska a celor șapte șefi de state și guverne din Europa, în frunte cu șefa Comisiei Europene, cu o primire oficială doar din partea șefei de protocol a administrației Trump și nu de către vice-președinte sau șeful diplomației, a fost un semnal direct că aceștia s-au auto-invitat pentru a-l susține pe Zelensky în demersurile sale de a obține un armistițiu și garanții de securitate solide din partea SUA.

Presa internațională și televiziunile, dar și pe rețelele de socializare s-au prezentat numeroase imagini cu momente stânjenitoare în care au fost puși cei „Șapte magnifici europeni", ironizați și umiliți de președintele Trump care i-a informat despre conținutul proiectului de tratat de pace discutat cu președintele Putin, subliniind că de acum revine lui Zelensky și europenilor să accepte sau nu aceste propuneri, președintele Trump subliniind că el va ajuta, dacă va fi solicitat să participe la o eventuală trilaterală Ucraina-Rusia-SUA.

De fapt, întâlnirea de la Casa Albă a prefigurat „ultimul gong" al confruntării dintre suveraniștii trumpiști și neo-marxiștii globaliști sorosiști care controlează pârghiile de putere ale instituțiilor suprastatale din UE și impun la cârma popoarelor europene acoliții lor, prin ingerințe directe în procesul electoral și pentru a opri accesul conservatorilor suveraniști la putere.

Gongul a bătut și bătălia finală între cele două țărmuri ale Atlanticului s-a declanșat, furia și degringolada care a cuprins clanurile neo-marxiste bruxelleze pentru a supraviețui, se manifestă cu agresivitate pentru menținerea în atenția popoarelor a amenințării cu război din partea Rusiei, de aceea este nevoie de noi alocări bugetare pentru înarmarea Ucrainei și reînarmarea Europei, câștigarea alegerilor parlamentare de către neo-marxiști folosindu-se serviciile de informații și justiția pentru amenințarea și intimidarea opozanților suveraniști.

Turneul anunțat de șefa Comisiei Europene în țările aflate pe flancul estic al alianței, ultima escală fiind la Constanța, pentru a vizita dispozitivul de apărare și necesarul de investiții pentru întărirea puterii militare pe acest aliniament, demonstrează disperarea la care s-a ajuns și teama Ursulei von der Leyen că va trebui să răspundă în fața Curții de Justiție Europene pentru modul în care a cheltuit banii europeni în perioada pandemiei, dar și pentru opacitatea deciziilor pe care le ia fără consultarea membrilor UE, asumându-și angajamente economice, financiare și comerciale care afectează interesele companiilor europene, fermierilor, micilor întreprinderi, producția locală și regională din zona europeană. Urmarea firească este creșterea nemulțumirii popoarelor din Europa, care se anunță a fi transformată în greve generale și manifestații de protest prin care se opun măsurilor de austeritate impuse de Comisie și împotriva cheltuielilor aberante pentru înarmarea Europei, care adâncesc sărăcia, îngreunează accesul la educație, cultură și la un act medical adecvat.

Dar doamna Ursula este reclamată de președinta Parlamentului European, d-na Metsola, la Curtea de justiție Europeană de la Luxemburg și pentru decizia de a aloca 150 de miliarde de euro Programului SAFE, pentru înarmare, fără consultarea Parlamentului, fapt pentru care se cere anularea acestui program care va apăsa greu pe bugetul UE.

Surpriză însă ! Doamna Ursula a anunțat că deja cei 150 de miliarde au fost subscrișI de diverse firme producătoare de armament, muniție și echipamente de război.

Ce se va întâmpla dacă programul SAFE va fi anulat de Curtea de Justiție ?

Cine va răspunde și cum se va soluționa problema ?

Se vor impune noi taxe de austeritate și impozite la nivelul statelor europene ?

Acesta să fie de fapt adevăratul scop al turneului Ursulei von der Leyen în țările aflate „pe linia frontului", inclusiv în România, pentru a face noi eforturi în scopul continuării sprijinului financiar și militar pentru Ucraina în condițiile în care gradul de îndatorare al statelor a crescut îngrijorător și spectrul unei prăbușiri economico-financiare a Europei este previzionat de experții în macro-economie, iar acordurile comerciale cu SUA și China nu rezolvă problemele de aprovizionare cu materii prime necesare relansării industriale și criza energetică amenință cu colapsul marilor producători europeni ?

Doamna Ursula, prin acest turneu, vrea să transmită că în ciuda criticilor din partea unor lideri europeni și a europarlamentarilor care îi cer demisia este „Comandantul suprem al forțelor armate unite ale Europei", armate care nu există într-un comandament unic, ci sunt în interiorul NATO ?

Într-o situație disperată este și „Cocoșul Galic" care este amenințat, după căderea guvernului, cu alegeri anticipate pentru Adunarea Națională și pentru Președinția Franței.

Nici cancelarul Merz nu se simte prea bine, creșterea în sondaje a AfD și contrele din cadrul coaliției de guvernare prefigurează o toamnă agitată în politica germană. Și lista evenimentelor care sunt pe cale să arunce la coșul de gunoi al istoriei clanurile neo-marxiste sorosiste globaliste care parazitează guvernanța europeană continuă, valul acestor schimbări ajungând și în România, Moldova și Ucraina, marcând începutul unei noi ere a renașterii respectului pentru statele naționale.

Concluzia întâlnirii istorice din Alaska, pe care o întrevăd, este că s-a căzut de acord ca președintele Trump să sprijine în continuare mișcările suveraniste din Europa Centrală și de Est pentru a lichida curentul neo-marxist sorosist, urmând ca împreună cu Rusia să construiască o nouă arhitectură instituțională europeană bazată pe valorile creștine, suveranism și anti-islamism, iar politicile migratorii din zona afro-arabă să fie controlate după modelul american și rusesc, pentru a preveni acțiuni teroriste și atentate pe teritoriul european, cu reverberații și în direcția Rusiei.

În acest context, s-au stabilit cooperări între serviciile de informații americane și ruse pentru combaterea crimei organizate, surselor de finanțare a terorismului islamic, traficului de droguri care pornește din Europa și se întinde atât în direcția SUA, cât și a Rusiei, contrabandei cu substanțe periculoase, traficului de organe s.a.

La aceste programe de securitate vor participa și serviciile de informații israeliene și ale țărilor europene care dispun de penetrări informative reale în mediile cercetate.

Cine dorește continuarea războiului din Ucraina și multiplicarea la nivel planetar a acestui model de conflict pentru o nouă reconfigurare a hărților geopolitice ale ținuturilor de frontieră ?

Viitorul Europei: o civilizație spirituală sau o civilizație războinică ?

Răspunsul îl găsim în lucrarea lui Robert Kagan, „Puissance americaine, faiblesse europeenne", în care autorul subliniază că „cele două țărmuri ale Atlanticului nu mai împărtășesc aceeași cultură strategică. În arena internațională, americanii pun accent pe forță, europenii pe drepturile omului, dreptul popoarelor, diplomație și compromis. America este Marte, iar Europa Venus. Europa a devenit pacifistă când și-a pierdut poziția centrală, care în mod tradițional îi aparținea, în probleme mondiale, America este unilateralistă pentru că nu are adversar. Cu alte cuvinte, virtutea Europei nu este decât slăbiciunea ei."

Secretarul american al Apărării, Donald Rumsfeld, vorbea cu ironie despre „vechea Europă" care nu dispune de mijloacele necesare pentru a-și exprima pe scena mondială ambițiile sale și că noile state abia eliberate de sub tutela sovietică nu doresc altceva decât să obțină protecția americană, neavând încredere în fata instituțiilor europene.

Elie Barnavi, în lucrarea „L'Europe frigide" explica că „atitudinea pacifistă a Europei are rădăcini în propria istorie, fiind dezgustată de războaiele care au răvășit bătrânul continent, de aici și preferința pentru adoptarea unor soluții negociate diplomatic și de compromis. În fața unei puteri americane fără echivalent în istorie, în care superioritatea militară este unul din elementele componente, Europa nu există ca rival potențial."

(continuare în pag. 19)

(urmare din pagina 18)

- Ce s-a întâmplat cu Europa, de ce a abandonat calea spre o civilizație spirituală la începutul secolului XXI, o civilizație a luminilor care a modelat continentul chiar și în perioadele de întuneric ale Evului Mediu timpuriu, Inchiziției și războaielor fratricide ?

- Cum de a acceptat și participat la declanșarea războiului din Iugoslavia care în final s-a soldat cu crearea unui stat musulman în inima Europei, care hrănește orgoliul Albaniei de a deveni Albania Mare, sursă permanentă de provocări și insecuritate ?

- De ce s-a lăsat păcălită din nou de SUA de a integra în NATO această țară, știindu-se că aici este fieful clanurilor crimei organizate, traficului de carne vie care alimentează bordelurile europene și bazele militare americane, contrabandei cu arme, substanțe toxice, spălării banilor falși, la concurență cu rakeții ucraineni ?

- Cum de a fost posibil ca aceste structuri ale crimei organizate să fie scoase de pe listele negre ale FBI-ului ?

- Cum de nu s-a înțeles că atât Kosovo, cât și Albania, ascund strategia „Calului Troian" care încet dar sigur, alături de procesul de islamizare, vor duce la prăbușirea Europei și vasalizarea ei în raporturile cu Washingtonul ?

Se pare că Europa, prin UE, a uitat repede greșelile strategice ale istoriei recente și s-a lăsat amăgită de curentele woke, transhumaniste și transgendriste transferate din America odată cu accederea la putere în toate structurile instituționale a neo-marxiștilor sorosiști globaliști, care într-un deceniu au reușit să-și nege identitatea iudeo-creștină, să se îndepărteze de divinitate, să promoveze în structurile supra-naționale o adevărată elita politică parazitară, incompetentă și birocratică, care a impus ca regulă opacitatea luării deciziilor, inclusiv a modului de cheltuire a banului public, o pletoră cu un discurs agresiv care a produs fracturi profunde la nivelul societății europene și naționale.

Astfel că, în 2025, UE se prezintă ca o „voce pe mai multe tonalități", cu poziții divergente și ireconciliabile între țările membre conduse de suveraniști și cele conduse de neo-marxiștii globaliști sorosiști.

Lipsa de viziune și coerentă la nivelul deciziilor strategice ale UE a culminat cu sesizarea Curții de Justiție europene de la Luxemburg de către președinta Parlamentului European, d-na Metsola, în privința repetatelor abuzuri de putere practicate de președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, care fără consultarea Parlamentului și-a asumat o serie de angajamente de ordin financiar, comercial și militar, atât în perioada pandemiei de Covid-19, cât și în negocierile comerciale cu MERCOSUR, UE-China, UE-SUA.

Ca să avem o imagine cât mai completă a amplitudinii tensiunilor interne ale UE, generate de presiunile și insistențele agresive ale președintelui E. Macron, premierului britanic Starmer și cancelarului german Merz, la care s-a alăturat și șefa Comisiei Europene, de a impune țărilor membre sprijinirea în continuare a războiului din Ucraina, tot mai multe voci europene, în frunte cu premiera Italiei, Georgia Meloni, premierul ungar Victor Orban, premierul Slovaciei, Fico și mai recent președintele Consiliului European, Antonio Costa, cer demisia președintei Ursula, amenințând cu ieșirea din UE.

De altfel, Slovacia a făcut demersuri pentru ieșirea din UE, argumentând măsurile discreționare și lipsite de transparență pe care le ia d-na Ursula fără consultarea membrilor, opacitate în folosirea banului european, atitudine arogantă și dictatorială față de țările din Europa de Est sau față de liderii europeni care nu-i împărtășesc deciziile. Din dispoziția premierului Fico ambasadele slovace au fost înștiințate să nu mai participe la întâlniri și consultări cu reprezentantele diplomatice ale UE și să nu mai arboreze în sediile lor drapelul UE, la fel și la nivelul instituțiilor centrale și locale din Slovacia.

În final, premierul a anunțat, pe lângă ieșirea din UE și aderarea țării la BRICS (aderare aprobată cu ocazia reuniunii la nivel înalt a OCS de la Tianjian-China unde a participat).

Atitudini similare vin și din partea Italiei, Ungariei, Spaniei și Portugaliei, care așteaptă hotărârile Curții de Justiție și demisia întregii Comisii Europene pentru a hotărî pașii următori.

Dar președintele francez își continuă demersurile de mobilizare a șefilor armatelor naționale europene ca să se pregătească pentru a intra în război cu Rusia, deși guvernul său a căzut în urma moțiunii de încredere, iar manifestațiile de stradă și amenințarea cu greva generală la 10-18 septembrie 2025 vor pune presiune ca să-și dea demisia sau să fie demis.

La nivelul armatelor europene s-a difuzat un ghid de pregătire a populației în caz de război sau situații de urgență, ceea ce a sporit nemulțumirea oamenilor și a accentuat tensiunea între liderii europeni și popoarele lor.

În Franța se discută tot mai des, inclusiv în media și pe rețelele de socializare, despre înlocuirea președintelui Macron cu generalul Villiers, fost șef al statului major al armatei franceze care a demisionat la câteva luni de la preluarea mandatului de președinte de către Macron (2017) din cauza unor viziuni opuse privind locul și rolul armatei în ecosistemul de putere din țară. În ultimele luni, generalul a avut mai multe prezențe la emisiuni televizate în care a criticat atitudinea lipsită de patriotism a președintelui care în mandatul său a adăugat la datoria publică peste o mie de miliarde de euro, consideră armata ca o jucărie în lupta sa politică, pe care intenționează să o folosească în reprimarea manifestațiilor de stradă anunțate, armata refuzând însă să-i respecte ordinele, considerându-le ilegale și anti-constituționale.

Generalului Villiers i s-a alăturat și generalul Coustou, ei fiind cei care conduc asociațiile reunite ale tuturor militarilor aflați în rezervă și retragere, mențin legătură cu șefii de arme aflați în funcție, au întâlniri punctuale cu partidele de opoziție, pregătind o lovitură militară sprijinită și de o parte a societății civile și opoziției politice după modelul „Revoluției din România din decembrie 1989". Deja cei doi sunt considerați succesorii generalului De Gaulle, chemați să salveze tara de la prăbușirea morală și economică, care să-i redea independența și suveranitatea față de UE și NATO și să prevină intrarea într-un război cu Rusia.

Într-o recentă emisiune televizată, generalul Villiers l-a comparat pe Macron cu împăratul roman Comodus care trebuie alungat pentru ca armata să preia puterea. Scenariul seamănă leit cu perioada premergătoare evenimentelor din România (decembrie 1989) când presa occidentală și din țările socialiste îl prezentau pe președintele Ceaușescu ca fiind Caligula, dictatorul din Carpați, sângerosul Dracula etc.

Vorbind despre cauzele războiului, mi-am amintit de lucrarea „Războiul și biblia" scrisă de Nicolaie Velimirovici, episcop de Ohrida și Zica, în care sublinia „Cauzele războiului sunt moștenite de la războiul precedent. Ele au început să se acumuleze de la ultima conferință de pace. La această conferință au fost invitate mai multe țări beligerante, dar nu a fost convocat sau chemat prin rugăciune, nici prin mulțumire, Acel al Treilea, Atotvăzător și Hotărâtor factor fără de care nimeni nu biruie, nimeni nu e înfrânt... Războiul este, așadar, scris pentru necredința în Dumnezeu a popoarelor. Cauza războiului constă în lepădarea oamenilor de Dumnezeu și Legea Lui. Lepădarea de Dumnezeu și netrebnicia oamenilor în timp de pace provoacă războiul... Dacă oamenii ar căuta pacea pentru slava lui Dumnezeu ar dobândi-o fără îndoială și această pace nu s-ar mai lua de la ei. Făcătorii de pace din ziua de azi să facă bine să definească exact scopul păcii, ca să audă și Cerul și Pământul și vom afla degrabă cât de mult s-a îndepărtat războiul de la noi."

Cuvinte pline de înțelepciune care ar trebui luate în seamă de conducătorii lumii și îndeosebi de cei europeni, neo-marxiști sorosiști globaliști care neagă existența divinității și împing popoarele Europei spre un război care va zgudui din temelii actuala ordine europeană și va produce distrugeri materiale și pierderi de vieți nevinovate pentru a-și satisface orgoliile și a dobândi profituri materiale pe suferințele și dramele oamenilor.

Cu asemenea conducători la nivelul președinției, Parlamentului, guvernului și societății civile și a instituțiilor de forță, România este deja în prima linie a frontului pentru a deveni un nod logistic și militar, atât prin existența bazelor militare americane și ale NATO, cât și prin recentele măsuri de militarizare a porturilor Constanța, Tulcea, Mangalia și a aeroportului civil Kogălniceanu care este atașat bazei militare americane aflată în plină construcție pentru a deveni cea mai mare bază americană după cea din Germania, ce va găzdui peste 10.000 militari americani cu familiile, un adevărat mini-oraș.

Care vor fi riscurile și beneficiile pentru români și România a acestei prezențe militare americane în România este greu de cuantificat, însă un lucru este cert și anume că indiferent de evoluțiile războiului din Ucraina și ale relațiilor ruso-americane suntem ultima redută a Europei într-un amplu proces de disoluție, în fața unei Ucraine post-conflict aflată în haos, cu o armată bine dotată tehnic și cu experiență în război, care își va hărțui vecinii și va fi o sursă de insecuritate la Gurile Dunării și la Marea Neagră.

România este pregătită să-și asigure propria securitate în fata războiului hibrid lansat de serviciile de informații rusești prin intermediul agenților infiltrați în conducerea serviciilor moldovenești, ucrainene, ungare și din Belarus ?

Suntem conștienți măcar în al 12-lea ceas de modul în care regimul Băsescu (Petrov) a creat condiții ca prin acordarea cetățeniei române la zeci de mii de moldoveni și români din Ucraina serviciile de informații ruse să aibă o bază de recrutare de agenți de influență și informații, atât dintre cei care s-au stabilit în Europa și România și care au aderat la diverse curente politice, devenind parlamentari sau înalți funcționari în instituții din țară, sau la cele din exterior ale României (ambasade, companii IT, reprezentanțe ICR, organizații ale emigrației române, universități, organizații ale societății civile reprezentând minoritățile naționale etc. ? Recenta arestare de pe aeroportul din Timișoara a fostului șef al SIS (Serviciul de Informații din Moldova) Alexandru Bălan, pentru trădare de țară de către DIICOT (având și cetățenie română) pentru spionaj în favoarea serviciilor de informații ruse prin intermediul celor din Belarus demonstrează breșe de securitate serioase la nivelul structurilor de informații române care au colaborat îndeaproape cu acesta în perioada când deținea funcția de șef SIS (2016-2018), când avea acces la o serie de informații sensibile inclusiv despre parteneriatele serviciilor române cu cele ale UE și NATO ce vizau Rusia.

Este interesant că și după schimbarea sa din funcție respectivul a menținut relațiile cu foștii colegi și și-a reactivat rețeaua creată în România și UE pentru a obține informații privind modul în care România este implicată în susținerea logistică, financiară, militară și de intelligence a Ucrainei în războiul cu Rusia, inclusiv în privința planurilor NATO de implicare în război direct sau prin intermediul Ucrainei cu Rusia, informații privind prezența în Ucraina a militarilor francezi și britanici pentru asistență tehnică la armamentul și echipamentele militare furnizate sau a cadrelor de informații din aceste țări implicate în acțiuni de inteligence, sabotaj, diversiune în teritoriile ucrainene aflate sub controlul armatei ruse sau în coordonarea unor operațiuni militare în profunzimea frontului pe teritoriul Rusiei. Interesant este că acest personaj era invitat să conferențieze pe teme de securitate la diverse universități din țară și străinătate, fiind apreciat pentru atitudinea sa pro-europeană. Astfel a reușit să capteze interesul Universității de Vest din Timișoara, unde de altfel a fost și arestat, devenind un apropiat al corpului didactic și un om stimat de către studenți, dar și cu relații apropiate cu primarul orașului, care este și președintele USR, cetățean german, care a apărut din „spuma mării" la conducerea partidului și a primăriei.

Se pune întrebarea dacă și în ce măsură acest personaj a reușit să realizeze penetrări informative la acest nivel, dacă are legături cu sponsorul campaniei electorale a lui Nicușor Dan pentru președinție, omul de afaceri Păun, suspectat la rândul său de legături cu structurile de informații ruse și cu alte persoane din anturajul actualului președinte propuse pentru demnități publice ? Mă refer la d-na Țoiu ca șefă a diplomației și la candidatul pentru șefia SRI, avocatul Zbârcea, sau cu alte personaje cu „vocație pro-europeană" din rândul neo-marxiștilor sorosiști ? Nu cumva curentul neo-marxist sorosist creat în SUA și exportat în Europa este creația serviciilor de spionaj rusești care au inventat și sponsorizat în timpul războiului rece mișcările „pacifiste" și anti-război din întreaga lume, apoi mișcarea ecologistă de interzicere a experiențelor nucleare, sau disidenții politici din țările Europei de Est ?

Istoria serviciilor de informații consemnează cazuri celebre de spioni ruși infiltrați în cercurile politice conservatoare, socialiste din Marea Britanie (anii 1980 când s-a descoperit o amplă rețea de spionaj ce a dus la demisia a zeci de parlamentari și oameni politici), care a dus la expulzarea din Anglia a peste o sută de diplomați ruși, la fel și în Franța și alte țări din Europa Occidentală ?

În România post-decembristă, după desființarea unității 110 anti-KGB, serviciile de contraspionaj au depistat cazuri de trădători români în slujba noilor servicii rusești sau s-a creat vreo unitate de protecție a acestor servicii ?

Situația privește și serviciul de informații al armatei romane care are misiunea de a identifica și documenta asemenea cazuri.

Chiar așa bine a lucrat în România Alexandru Bălan că a fost depistat ca spion nu de serviciile române, ci de cele din Ungaria și Cehia, unde s-a dezvăluit și legătura acestuia cu un spion KGB din Belarus, sau s-a bucurat de protecție la nivelul cel mai înalt al serviciilor și actualei puteri politice de la noi ?

Întrebată de presă cu privire la acest subiect, președinta R. Moldova, Maia Sandu, a zâmbit și a spus cu nonșalanță că a aflat din presă despre arestarea lui Bălan, în condițiile în care s-a lăudat la UE că a reușit să descopere și să anihileze rețele de spioni care s-au interferat în alegerile din România și Moldova.

Îngrijorător este faptul că serviciile de informații din România, țară membră NATO și UE, nu au reușit să filtreze accesul serviciilor de informații moldave la informații sensibile din România, știind bine că majoritatea cadrelor din structurile de informații de acolo sunt controlate de Moscova prin intermediul unor oameni de afaceri, politicieni și membri ai lojelor masonice din R. Moldova.

Este o lecție dură pentru România, care supune prin măsuri guvernamentale și parlamentare de austeritate poporul român la sărăcie pentru a ajuta „frații basarabeni" și ucraineni care ne disprețuiesc și îngrădesc drepturile și libertățile celor care se declară români sau unioniști. De aceea am hotărât să dau acest titlu articolului: „România fără viziune geopolitică într-o lume haotică și cu o UE în prag de destrămare".

Evenimentele din Franța, prin căderea guvernului macronist și marile manifestații de stradă care cer demisia lui Macron, anunță încheierea ciclului de funcționare a celei de a V-a Republici (1958) și crearea celei de-a VI-a Republici care să marcheze o nouă etapă în evoluția Franței prin revenirea la suveranitatea economică, financiară, monetară, militară și politică, pierdută prin aderarea la NATO și UE, misiunea revenind armatei franceze de a pune capăt regimului macronist neo-marxist sorosist care a distrus valorile democratice și prestigiul țării.

Generalii Villiers și Coustou, aflați în rezervă, au adresat mesaje armatei de a sluji poporul și nu un tiran sau un partid politic, pentru a salva țara de la prăbușire.

Să sperăm că în România diversiunea cu Călin Georgescu, „omul rușilor", lansată de neo-marxiști și susținută și de celelalte partide „pro-europene" nu mai are credibilitate la mase deoarece seamănă cu „hoții strigă hoții" pentru a ascunde „legăturile primejdioase" cu serviciile rusești ale deontologilor useriști și acoliților lor, cocoțați la pârghiile puterii politice, economice, universitare și ale instituțiilor de forță din parchete și justiție.

Vom urmări cu atenție evoluția evenimentelor interne și internaționale pentru a oferi cititorilor adevăruri ascunse, pentru că este timpul să înțelegem ce se află dincolo de aparențe și să luăm decizii înțelepte pentru viitorul României.

Rodica Lăzărescu

„E tare bolnavă țara noastră” (dr. Nicolae Radu)

Fiu al Olteniei de sub munte, „moștean din Cremenari”, născut la 25 februarie 1934, cetățean de onoare al comunei Galicea, localitate veche, de pe la 1219, dublu licențiat, în medicină și filosofie, al Universității ieșene „Al. I. Cuza”, medic (anestezist și de terapie intensivă), doctor în științe medicale, șeful ATI la spitalele bucureștene Griviția și Titan, poet, prozator și publicist, membru al S.M.S.P.R. (Societatea Medicilor Scriitori și Publiciști din România) și al Uniunii Scriitorilor (USR). Cu vocație de prieten !

După o experiență personală în Libia (prin 1977), relatată într-un jurnal african, în 1994 se stabilește în Franța, locuiește în Saint-Vallier, o comună cu vreo 4000 de locuitori din departamentul Drôme, apoi în Bourg-en-Bresse, oraș din estul Franței, în prefectura departamentului Ain.

Debut în presă în 1968 (în revista „Amfiteatru”), editorial în 1969 (cu o lucrare de specialitate – *Anestezie și reanimare*, urmată de alte patru cărți de medicină) și în literatură în 2001 (cu placheta de versuri *Rugăciune pentru cuvinte, urmată de volumele* de proză *Cerbul de la Tufanul trăsnit,* 2002, *Memorie uitată*, 2005, *Memorie resuscitată. Idoli uitați. Portrete* și *Paradisul Mateilor,* 2007). Prin 2018 îi găsim urmele („Urmele pașilor mei sunt faptele mele !” era deviza lui !) în „Curierul de Vâlcea”, sărbătorit la 84 de ani cu o apariție editorială *Opera Omnia* și multe cuvinte omagiale. În 2020 și 2021 tot acolo îi găsim semnătura sub niște corespondențe din Hexagon. Apoi, se așterne liniștea… Dinspre Bourg-en-Bresse vine doar un zvon, neconfirmat, despre un „retraite”, un soi de sanatoriu-azil…

Scria medicul Nicolae Radu, în volumul *Memorie resuscitată. Idoli uitați. Portrete* (Editura Paralela 45): „Ducem cu noi lumea de amintiri, a noastră și a înaintașilor noștri, păstrate în depozitele pe care sperăm să le deschidă cineva și să le restituie urmașilor.” S-a întâmplat ca un alt fel de depozit, unul material, sub forma unor înscrisuri, să se fi păstrat în lada cu scrisori din arhiva prietenului său Niculae Gheran: nouă scrisori, șapte felicitări, trei cărți poștale ilustrate, o carte de vizită.

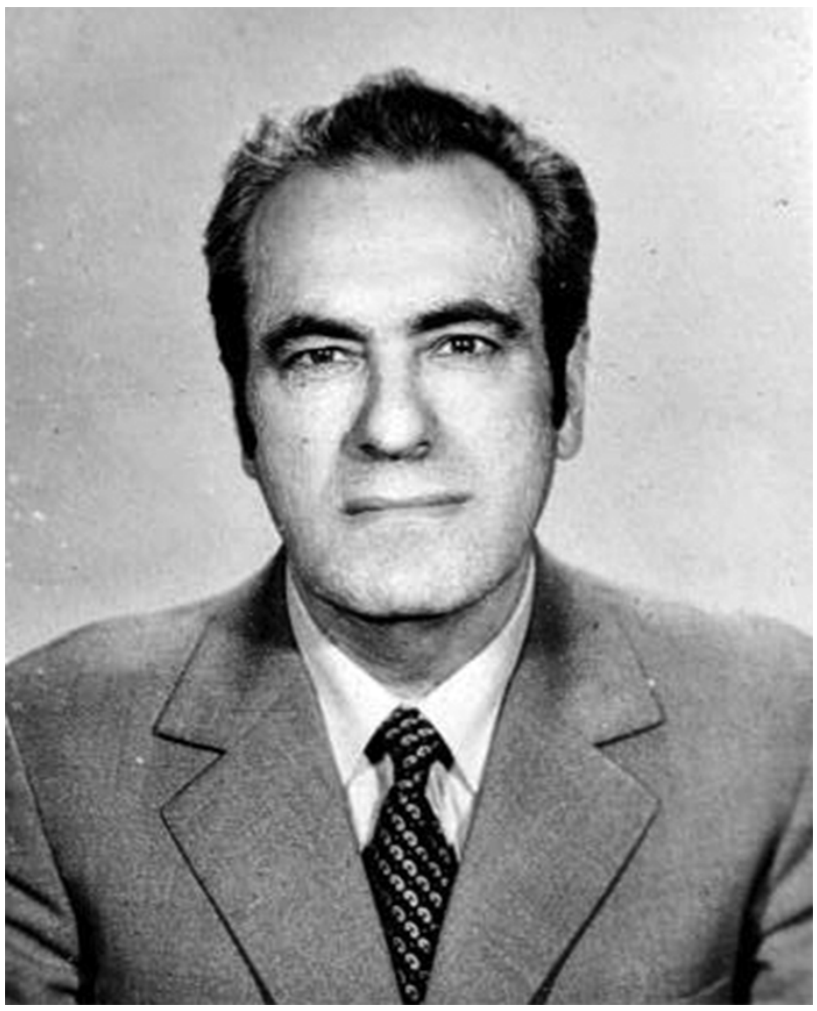
Fiindcă pot zice și eu, odată cu doctorul Radu: „amintirile îmi aparțin, sunt răspunzător de soarta lor”, să le deschidem, mulțumind Cerului că, deși avem în față pagini caligrafiate de doi medici, scrisul amândurora este cât se poate de lizibil. Cu o mică ciudățenie în punctuația doctorului Nicolae Radu (în locul punctului, folosește adesea cratima) și cu o scuză de începător atunci când renunță la stilou și optează pentru alte unelte, „mașinării infernale” (mașină de scris, apoi computer), văduve de diacriticele specifice alfabetului limbii române. În ambele cazuri am intervenit în mod tacit, tot așa cum am rezolvat și puținele greșeli, rezultat al neatenției, sau, mai probabil, al slabei familiarizări cu evoluția normelor limbii române.

[1]

[St. Vallier, 7.05.1996]

Dragă Niculae,

Plecând din București fără să te întâlnesc am înțeles cât de mult s-a modificat viața noastră.

Fotografie aflată în plicul scrisorii din 31 mai 2004

Una dintre [indesc.] dorințele mele, poate cea mai mare, era să ne întâlnim ca altădată, să te ascult vorbind, să mă pui la colț când te întrerup, să aflu care mai este pulsul Bucureștiului și al tău, să-mi vorbești despre Niculăiță și Cristina, despre cărți și despre mașina ta, despre casele tale, despre starea ta de sănătate și despre altele, despre toate – adică nu chiar – pentru că despre femei nu prea mai avem cu ce ne lăuda.

Am revenit în București, de la Cremenari, pe 27 aprilie. De atunci, chiar din momentul în care am intrat în casă, te-am căutat de peste 20 de ori la telefon. Nu mi-a răspuns nimeni – Unde ai fost ? N-ai simțit că te caută cineva cu insistență ? N-ai avut o stare de neliniște neexplicată ? Eram hotărât să iau primul metrou și să vin la tine să te văd.

Nu este, desigur, nicio compensație, dar nici pe Puiu Băcanu[1] n-am reușit să-l văd. El era foarte ocupat cu problemele Convenției[2]. Am vorbit numai la telefon de câteva ori.

Pentru mine ultima călătorie în țară a fost o mare decepție. Am găsit un București urâțit, plin de gropi și de gunoaie, și, mai ales, plin de mincinoși și escroci.

E tare bolnavă țara noastră. Cred că o soluție ar fi, de încercat, o nouă creștinare a întregului popor, după purificare prin taina spovedaniei și executarea tuturor penitențelor pe care le vor prescrie preoții. Ar trebui să se înceapă cu ei. Nu glumesc. Avem nevoie de un Botezător și de un Izvor al Tămăduirii.

Probleme sunt peste tot dar problemele țării noastre sunt unice și blestemul sub care am căzut este mult prea puternic. Poate că avea dreptate Leopoldina Bălănuță care într-un frumos dialog cu Iosif Sava[3] avansa ideea că poporul nostru este atât de nefericit pentru că s-a născut și a crescut în ură. Femeile dace, spunea ea, au făcut copii cu soldații romani, dar ele nu i-au putut iubi pe cei care duseseră la moarte pe soții lor. Fenomenul s-a repetat cu toți năvălitorii care au trecut peste țara noastră lăsând în urma lor foc și… copii.

Când mă gândesc la câte lucruri ai fi putut să-mi spui – și, printre rânduri să-ți mai spun și eu, mă cuprinde o ciudă… umorală. Cum te mai simți, Niculae ? Îmbătrânești frumos, sau te-ai hotărât să nu mai îmbătrânești ? Eu am fost la un consult ORL, la Colțea, și când am spus vârsta, doctorița, o „tânără” de vreo 45 de ani, mi-a replicat – „glumița – cum să aveți dvs. 62 de ani ? !” „Îi am și îi simt[,] Doamnă”, i-am răspuns. „Vreți să-mi spuneți și mie secretul ?” – „Da, cu plăcere, i-am spus, am nevastă tânără”. M-a privit lung și se gândea la ceva. Nu mi-a spus, și nici n-am întrebat-o. Am înțeles însă că mi-a acceptat argumentul.

Sper că de data aceasta voi primi un răspuns de la tine. Dacă ne va ajuta Dumnezeu, vom veni și noi, toți trei în țară în Iulie-August. Atunci nu vei mai scăpa pentru că voi veni cu mașina și te voi vâna și găsi oriunde te vei ascunde.

Dacă ai timp, și dispoziție scrie-mi cât mai multe despre tine și despre ai tăi. Despre mine nu sunt prea multe de spus. Mă ocup cu treburi gospodărești, citesc și câteodată mai scriu. Duc o viață simplă, civilizată, fără prea multă acțiune, fără anturaj, fără știri din țară, fără prieteni.

Ceea ce mă ține este viața în familie care îmi dă multe satisfacții.

Mă opresc – plec să-l iau pe Mircea de la școală și vreau să pun și scrisoarea.

Vă îmbrățișez cu prietenie,

N. Radu

[Dest.] Mr. Niculae Gheran Aleea Plenița Nr. 4 Bl. Y8, Sc. 1 Ap. 1 Sectorul 3 Bucharest 74676 Roumanie

Exp. Dr. Olga și Nicolae Radu C.H. St. Vallier-Internat B.P. 30. 26241-St. Vallier France

[2]

Bourg-en-Bresse, 28.10.2000

Dragă prietene Nicolae,

Ne-am bucurat că te-am găsit cu telefonul nostru la București și că am putut schimba câteva vorbe. Tu te afli destul de frecvent în conversațiile noastre, dar ziua în care ți-am telefonat era o zi specială; se împlineau 16 ani de la căsătoria noastră și amintirea Palatului Ghica era legată de

(continuare în pag. 21)

(urmare din pagina 20)

numele tău, ca de altfel multe din amintirile începuturilor noastre.

Despre noi puține noutăți, unii cu munca, alții cu chibițatul și cu treburi mărunte, zilele trec, copilul crește și noi trăim într-un permanent prezent și câteodată rememorând trecutul.

Orășelul în care suntem este frumos, un fel de amestec de nemți cu francezi. Până la Geneva avem 60 de km, Alpii se simt dacă stai să-i adulmeci, iar Lyonul se află peste 2 văi și-un câmp mai lung.

Tu ce mai faci ? Ne e dor de literatura ta orală, evocăm cu plăcere demonstrația dintr-o pădure, la Cremenari, unde l-ai interpretat atât de bine pe Ceaușescu (Dumnezeu să-l ierte).

Ce fac Niculăiță, Cristina, Nela și restul plutonului tău ?

În legătură cu domnul Orășel[4] vrem să facem câteva precizări; nu-l cunoaștem personal, dar pentru că răspunde la telefonul nostru, din București, am vorbit de două ori cu el. Omul de legătură este colonelul Perciun (acum 16 ani era căpitan) care l-a cazat cu aprobarea noastră în C.A. Rosetti 40. Ni s-a părut destul de îndrăzneață inițiativa acestui om și dată fiind seceta din țară, la propriu și la figurat, am considerat că ar merita să-l încurajăm și pe un om care promite ploaie. Nu cred că este nici el atât de naiv să spere o performanță remarcabilă, dar apreciem că, dacă și-ar realiza o afirmare a prezenței prin câteva procente, acțiunea lui s-ar justifica.

În fond, el vrea să rămână în țară și a vrut, probabil, să se știe că a venit.

Suntem convinși că tu știi mai multe decât noi, tu ai o ureche formată la zvonurile bucureștene și dacă timpul îți permite, spune-ne și nouă câte ceva.

Oricum, decât să-l votezi pe prietenul tău Iliescu, mai bine votează-l pe Orășel; hai să spălăm și noi niște păcate vechi (sic !).

I-am zis lui Perciun să te contacteze. Dacă ai timp dă-i o șansă și măsoară-l din apropiere (pe Orășel, desigur).

Lăsând diversiunea la o parte aș vrea să-ți spun cum se simte de aici momentul România.

Se consideră că revenirea comuniștilor, chiar mascați, ar fi echivalentă cu un dublu start ratat care, după cum bine știi, se pedepsește cu excluderea din competiție. Dar, la români, totul este posibil și de câte ori vorbesc despre ai noștri, îmi amintesc cuvintele lui Cioran: „m-am săturat[,] Domnule[,] de rânjetul parșiv al hoților de cai din Bărăgan care de cum îți intră în casă se uită peste tot cu ce poate pleca” (citat aproximativ).

E regretabil, dar omul avea dreptate și deși e greu să ne asumăm (soarta) blestemul, n-avem încotro.

Ne pare rău de suta ta de milioane pierdută și ne gândim că poate îți revitalizezi forțele ca să-ți recuperezi moștenirile.

Ce păcat că nu mai suntem tineri ! Unde sunt vremurile în care ne încuiam în casa lui Uscatu și nu ieșeam decât ca să tragem clopotele ?

Tu știi că am avea foarte multe lucruri să ne spunem, dar hârtia albă nu le poate conține și nici nu le poate spune cum le spune gura ta.

Ce mai lucrezi ? Tot nu l-ai terminat pe Rebreanu ? De ce nu te apuci să vorbești despre istoria trăită de tine ? Ce carte minunată ar ieși.

Apropo, nici despre Rebreanu n-avea nimeni curajul să prevadă că, atunci când a ajuns la București ca dezertor austro-ungar, purta la piept un baston de mareșal.

Numai o minune ne mai poate ajuta și minunea tot minune rămâne și noi n-avem decât să sperăm că o vom întâlni cel puțin o dată. Toate înfrângerile se datoresc faptului că înfrânții și cei din jurul lor le programează mintal.

Așteptăm riposta ta energică, cu vești și săbii de cuvinte, tăioase și împungătoare și până atunci te salutăm cu prietenie,

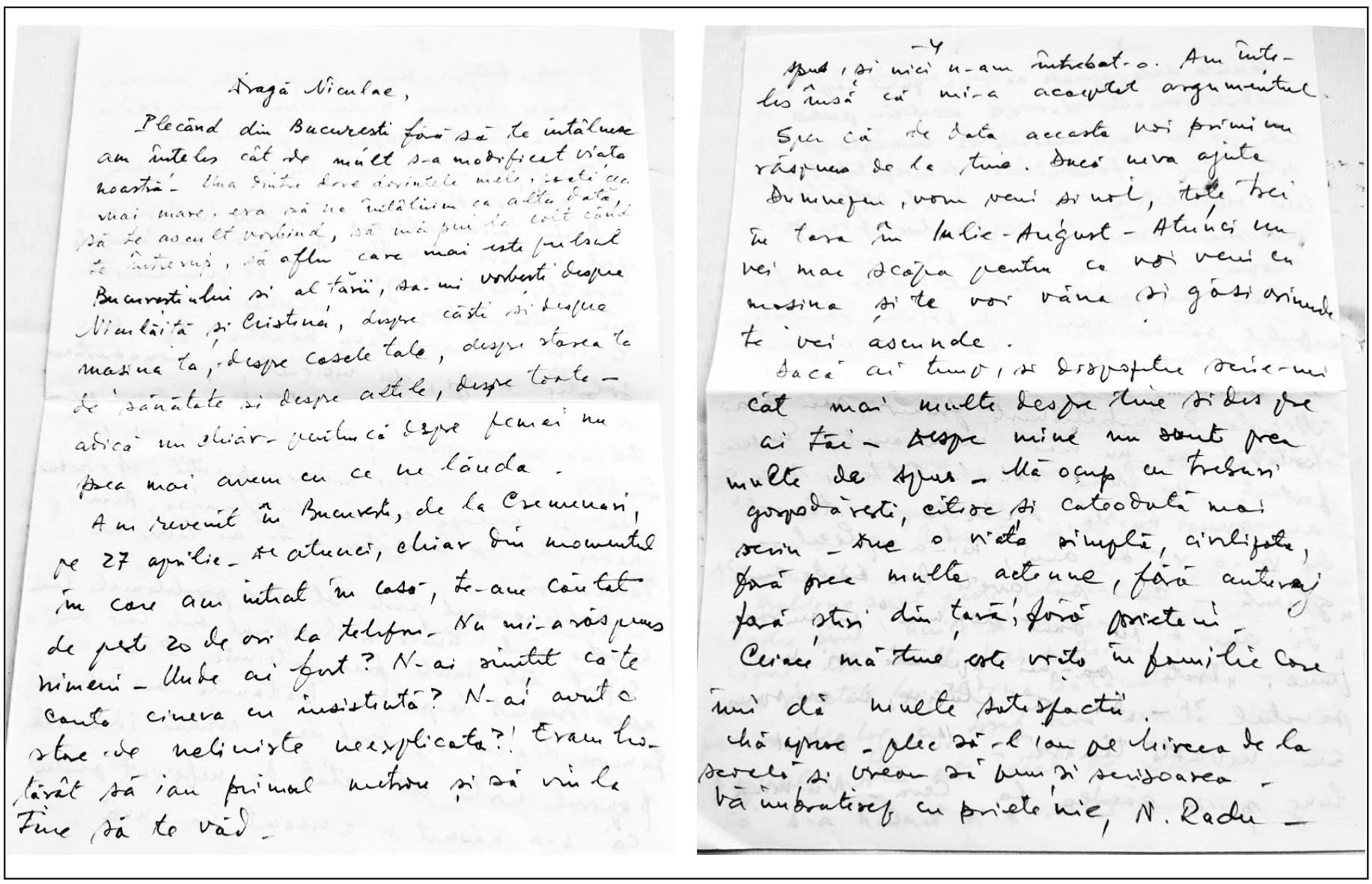
Doctorița Olga și soțul ei Nicolae

[Dest.] Mr. Niculae Gheran Aleea Plenița nr. 4 Bloc Y8, scara 1, apart. 1 Sector 3 cod 74676 Bucarest Roumanie

[Exp.] Olga et Nicolae Radu 53, Avenue Alsace Lorraine 01000 Bourg-en-Bresse, France

[Scrisă de mână de Olga.]

(Din volumul în lucru *Niculae Gheran în oglinda corespondenței*, III)

Dragă Niculae,

Plecând din București fără să te întâlnesc am înțeles cât de mult s-a modificat viața noastră - Una dintre dorințele mele, poate cea mai mare, era să ne întâlnim ca altă dată, să te ascult vorbind, să mă pui la curent cu întâmplările, să aflu care mai este farmecul Bucureștiului și al țării, să-mi vorbești despre Niculăiță și Cristina, despre căței și despre mașina ta, despre coselele tale, despre starea ta de sănătate și despre ale tale, despre toate - adică un dialog - pentru că despre femei nu prea mai avem cu ce ne lăuda -

Am revenit în București, de la Cremenari, pe 27 aprilie - de atunci, chiar din momentul în care am intrat în casă, te-am căutat de peste 20 de ori la telefon - Nu mi-a răspuns nimeni - Unde ai fost ? N-ai simțit că-te caută cineva cu insistență ? N-ai avut o stare de neliniște inexplicată ?! Eram hotărât să iau primul metrou și să vin la Tine, să te văd -

-4-

spus, și nici n-am întrebat-o. Am înțeles însă că mi-a acceptat argumentul.

Spun că de data aceasta voi primi un răspuns de la tine. Dacă mi-va ajuta Dumnezeu, vom veni și noi, toată frica în țară în Iulie-August - Atunci mi-vei mai scăpa pentru ca noi vom fi cu mașina și te vom căuta și găsi oriunde te vei ascunde.

Dacă ai timp, te rog spune-mi cât mai multe despre tine și despre ai tăi - despre mine nu sunt prea multe de spus - Mă ocup cu treburi gospodărești, citesc și cat odată mai scriu - Sunt o viață simplă, aș limpede, fără prea multe acțiuni, fără aventuri, fără știri din țară; fără poezie -

Cel mai frumos este vrăjo în familie care îmi dă multe satisfacții.

Mă opresc - plec să-l iau de dimineață de la școală și vreau să pun și scrisoarea -

Vă îmbrățișez cu prietenie, N. Radu -

---

[1] Petre Mihai Băcanu (n. 1941), jurnalist și disident, al cărui nume este indisolubil legat de cotidianul „România liberă” și de opoziția față de regimul comunist.

[2] Convenția Democrată Română (CDR), alianță politică și electorală formată în 1991 de partidele din opoziție. A câștigat alegerile parlamentare din anul 1996. A fost desființată în 2000.

[3] Iosif Sava (1933-1998), muzicolog, pianist, clavecinist, realizatorul celebrei emisiuni „Serata muzicală TV”.

[4] Lucian V. Orășel, opozant al regimului comunist (părinții morți în închisoare, el însuși închis ca deținut politic opt ani), stabilit în SUA, cercetător la Universitatea din Virginia, și-a depus candidatura pentru alegerile prezidențiale din 26 noiembrie 2000. În urma unor contestații, Curtea Constituțională a anulat înregistrarea de către Biroul Electoral Central a candidaturii domnului Lucian Orășel pentru funcția de Președinte al României.

Noi convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (XXIII)

„Nu vă fie ruşine să daţi mâna cu Dumnezeu !”

Luminița Cornea: Părinte Mitropolit, vă rog să ne spuneți astăzi un cuvânt de învățătură despre pericopa evanghelică citită în Duminica a 9-a după Rusalii, *Potolirea furtunii* (Ev. Matei 14, 22-34).

Înaltpreasfințitul Ioan: *Potolirea furtunii* este una dintre multele mulțimi de minuni săvârșite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos, narată de Sfântul Evanghelist Matei, în continuarea relatării minunii *Înmulțirea pâinilor*. În contextul acelei evanghelii, Hristos se afla dincolo de râul Iordan, la izvoarele lui, aproape de Betsaida, satul lui Petru, Andrei și Matei. Se retrăsese într-un loc pustiu, pentru că primise o veste, pe care ca Dumnezeu o știa, că i se tăiase capul Sfântului Ioan Botezătorul, de aceea, trist fiind, s-a retras în pustie. Mulțimile au venit totuși după El și acolo a făcut înmulțirea pâinilor, săturându-se cinci mii de bărbați, afară de femei și copii. Spre seară le-a spus ucenicilor să intre în corabie și să treacă dincolo de mare. El a rămas singur să se roage. În urma acelei mari minuni, a săturat în pustie cinci mii de oameni din două pâinișoare, ceea ce nu era lucru omenesc, ci numai dumnezeiesc. Și, iată ! Hristos se retrage să se roage, să-I mulțumească Tatălui Ceresc, Duhului Sfânt, că împreună au făcut minunea aceasta. Vedeți, Dumnezeu fiind, om și Dumnezeu, simte nevoia să se roage ! Oare noi, în viața noastră, atunci când am simțit o mângâiere deosebită, ne rugăm și-i mulțumim lui Dumnezeu ? Sau, după ce ne-a binecuvântat, uităm și mergem în altă parte, uităm că Dumnezeu ne-a binecuvântat și ne-a ajutat să trecem poate peste un mare necaz, o mare ispită. Și spune Evanghelistul Matei că de la straja a patra (era între ora trei și șase), ei fiind în corabie , vântul pornise valurile mării. Ei erau singuri în corabie și viața lor era în pericol. Și atunci, umblând pe apă, pe luciul apei, se apropie de ei Hristos, spune Evanghelistul Matei „umblând pe apă”. L-au văzut apostolii și, după cum spune evanghelistul, au crezut că văd o nălucă.

L. C.: Foarte interesantă remarca această, Părinte Mitropolit, oare cum au crezut ei că văd o nălucă ? M-am gândit chiar că poate traducerea în limba română nu este tocmai potrivită.

Îps. Ioan: Da, cum să vezi o... nălucă ! ? Cum să-L confuzi pe Dumnezeu cu o nălucă ! El care, în urmă cu câteva ore înmulțise pâinile ! ? Chiar așa de repede să-L uităm pe Dumnezeu și să zicem că ar fi o nălucă ? ! Așa suntem noi. Nu suntem mai buni decât apostolii. Și noi, după ce ne întinde mâna Dumnezeu, ne depărtăm de El și zicem că undeva, în zare, am văzut o nălucă. Și consemnează Evanghelistul Matei că apostolii s-au spăimântat și au strigat. N-au strigat la Dumnezeu, ci au strigat de disperare. Și-atunci Hristos, arătându-se mai aievea, Petru L-a recunoscut și a zis: *Doamne, dacă ești Tu, poruncește să vin la Tine pe ape !* Ce spuneți de această îndoială a Sfântului Petru ?

L. C.: Arată credința pe care o avea ? Vă rog, Părinte Mitropolit, să continuați.

Îps. Ioan: Eu, puțin, mă îndoiesc. Dacă într-adevăr credea că este Hristos, cel puțin ar fi trebuit să fi zis: *Doamne, de ești Tu, spune-mi să vin la Tine, eu și ceilalți apostoli, în corabie !* Nu era normal ca ei să meargă cu corabia la Hristos ? Pentru că oamenii nu umblă pe apă, că se scufundă, cum l-am văzut pe Petru. Atunci poate că întrebarea și gândul Sfântului Petru ar fi să sune așa: *Doamne, văd că ești Tu. Învrednicește-mă și pe mine să vin pe ape până la Tine.* Vedeți, însă, că i-a spus: *dacă ești Tu, atunci poruncește să vin la Tine pe ape*. Observați că omul, nu numai Sfântul Petru – și eu, de multe ori, L-am ispitit pe Dumnezeu. Am crezut și n-am crezut în El. Sfântul Petru își exprimă incertitudinea, spunând: *dacă ești Tu !* Cum nu ești tu, dacă, doar cu câteva ceasuri înainte, ai făcut minunea înmulțirii pâinilor și alte minuni ?

Hristos îi ascultă rugămintea și-i spune: *„– Vino !”* Și consemnează evanghelistul că *Petru a umblat și el pe apă*. A anulat Hristos Dumnezeu legile geofizice și pentru el, ca Dumnezeu și om, și pentru Petru, care a umblat pe apă. Însă, la primul val, n-a mai privit către Hristos și și-a concentrat toată privirea asupra valului care venea spre el. Dar în clipa în care n-a mai privit către Hristos, ci către valuri, a început să se scufunde și a zis: – *Doamne, scapă-mă !*

Dumnezeu să ne scape pe toți din lagărele păcatelor și din valurile vieții acesteia ! Să ne scape Dumnezeu pe toți ! Dar de ce n-a mai spus Petru: – *Doamne, dacă ești Tu, scapă-mă !* ?

Când suntem la necaz, boală, diverse probleme ale vieții, prietenii și cei ai casei ne părăsesc. Atunci ne rămâne singura nădejde Hristos Domnul și Maica Domnului. Când veți fi părăsit de toți, nu încetați să credeți în Cel ce umblă pe valurile vieții noastre și să strigăm din adâncul inimii: – *Doamne, toți m-au părăsit, scapă-mă !* Omenește, ce-ar fi trebuit să facă Petru când s-a afundat în val ?

Omenește, Petru ar fi trebuit să strige către fratele său care se afla în imediata apropiere, în corabie. Ar fi trebuit să strige: – *Andrei, mânați corabia spre mine, veniți-mi în ajutor !* Era fratele lui, dar n-a strigat la frate în necazul lui, ci a strigat la Dumnezeu, la Hristos Domnul.

Strigați la necaz și la frați, și la surori, dar mi-e teamă că nu vă vor auzi. Am văzut atâtea mame vârstnice, rămase singure, care zic: – *Doamne, scapă-mă !* și le scapă Dumnezeu din durerile vieții și le ridică la Sine, căci Hristos are grijă de toate mamele. Ați văzut cum a avut grijă, când era răstignit pe cruce și când i-a spus apostolului Ioan să aibă grijă de maica Lui.

Iată, deci, în necazul lui cel mare, Apostolul Petru nu-i strigă pe Andrei, pe Filip, pe Matei, pe ceilalți apostoli, care se aflau în corabie, să vină să-l salveze, ci strigă la Hristos. Atunci nu se mai îndoiește c-ar fi o nălucă, atunci crede. Vedeți cum necazurile și ispitele ne întăresc credința ! După ce a strigat, Hristos i-a întins mâna îndată, grabnic. Grabnic este Dumnezeu ! Când strigi din credință la El, Dumnezeu nu doarme niciodată, ci veghează și tronează în toată creația Sa. Și eu, și tu suntem în grija lui Dumnezeu. Știți cum are grijă de noi Dumnezeu ? Cum o mamă are grijă de copilașii ei. Cum o educatoare are grijă de copiii mici, de grădiniță, cum îi supraveghează pe toți. Permanent ochiul lui Dumnezeu ne privește pe fiecare. Să nu credeți că Dumnezeu te privește că ai venit în biserică și, după ce ai ieșit din biserică, ochii lui Dumnezeu nu sunt asupra ta. Pe ochiul lui Dumnezeu nu se lasă pleoapa niciodată. Niciodată nu-L veți vedea pe Dumnezeu cu pleoapa obosită, plecată în jos. Veșnic viu și neadormit este Dumnezeul creștinilor, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

L.C.: Părinte Mitropolit, în calendarele noastre ortodoxe această duminică este însemnată ca fiind *Potolirea furtunii*. După toate cele pe care ni le-ați spus, ați mai putea-o numi și altfel ?

Îps. Ioan: Duminicii *Potolirea furtunii* i-am mai putea zice *Duminica ispitirii lui Dumnezeu.* Să nu-L ispitim pe Dumnezeu ! Oare mă ajută ? Nu mă ajută ? Este, nu este ?

Când i-a spus Hristos: *Vino !* unde l-a chemat Hristos pe Petru ? L-a chemat în cer. Acolo este Dumnezeul nostru. Iar el, văzând valul că vine spre el, s-a îndoit și a mers jos, spre pământ. L-a atras mai mult pământul decât Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în cer.

Spune evanghelistul că i-a întins mâna, i-a dat mâna. Auziți, apostolul Petru a dat mâna cu Dumnezeu ! Ce mare har a avut acest sfânt apostol ! Să dai mâna cu Dumnezeu ! Și el a atins-o în necazul lui. Dumnezeu, văzându-i mâna slabă a îndoielii credinței lui, deși a văzut-o neputincioasă, nu i-a fost scârbă ori rușine lui Dumnezeu să-și pună mâna Sa cea dumnezeiască în palma cea sărmană a apostolului Petru.

L. C.: Înaltpreasfințite Părinte, am auzit expresia *a da mâna cu Dumnezeu*. Care este sensul duhovnicesc al acesteia ?

Îps. Ioan: Ori de câte ori faceți semnul sfintei cruci și ziceți: *slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh*, dați mâna cu Dumnezeu. Când privești o icoană, îl cinstești pe Dumnezeu. Când cânți și grăiești cu buzele tale, într-un fel, se face legătura cu Dumnezeu, prin văz, prin auz, prin grai. Iată că și mâna aceasta slabă a ta și a mea... și prin ea putem să-L cinstim pe Dumnezeu, să zicem: *slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.* Dați mâna cu Dumnezeu !

Nu vă fie ruşine să daţi mâna cu Dumnezeu pe uliță, unde vedeți și treceți pe lângă o sfântă biserică, pe lângă o troiță. Treceți pe lângă Dumnezeu, Care are mâna întinsă și vrea să dea mâna cu tine.

Convorbire consemnată de
Luminița CORNEA

Mirela-Maiana Mladin

gânduri printre rânduri...

Întoarcerea

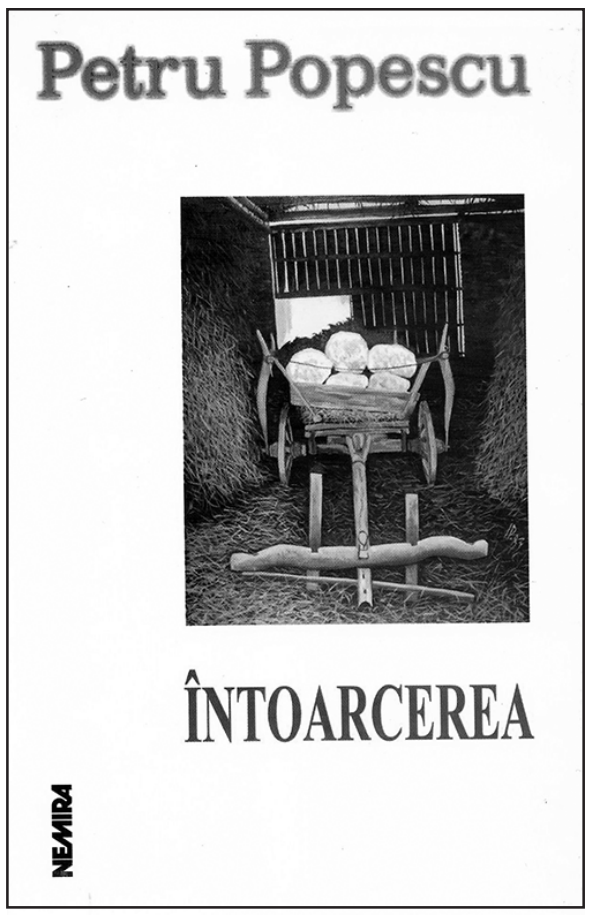
Generația celor născuți după război. Ce generație... Să zic frumoasă ? Să zic chinuită ? Să zic ciudată ? Sau toate la un loc... Au iubit viața, au visat, cu aripile frânte. Au fredonat cântecele Beatleșilor sub privirile șocate ale părinților și bunicilor, au dansat twist, au plâns la *Love Story,* au jinduit după blugii americani pe care nu i-au avut decât foarte târziu și atunci au prins curaj și băieții și-au lăsat plete iar fetele au purtat mini-jupe... Generația care după atâta zbucium a primit în dar o carte: *Prins.* Și l-a iubit pe Petru Popescu. Apoi i-a citit pe nerăsuflate celelalte cărți care apăreau una după alta... Le-au citit cum ar fi citit *Biblia,* ce le fusese interzisă și lor și lui deopotrivă. Generația care tăcea și visa să plece. Și peste care a căzut ca un trăsnet vestea că Petru Popescu a plecat, în 1974. Iar după plecarea lui s-a așternut liniștea peste generația lor. Veneau alte generații din urmă...

Citisem și eu *Prins.* Eram elevă și viața mea se petrecea între școală și casă. Atât. Vorbisem cu Monica, colega mea de clasă, despre *Prins* – citise și ea cartea. Într-o zi a venit la mine valvârtej – locuia în blocul de vizavi – și mi-a spus că a auzit că Petru Popescu ține o conferință. Știa exact locul și ora. Am plecat în grabă amândouă. Mi-e imposibil să-mi aduc aminte unde, dar nu era departe de casă, era o clădire mare cu pază militară la poartă. Când am vrut să intrăm, băiatul de la poartă (care părea cu câțiva ani mai mare ca noi) ne-a întrebat dacă avem invitație, nu aveam. Nu ne-a lăsat să intrăm. Am stat acolo lângă el la poartă și l-am rugat cu cerul și pământul, nu și nu. I-am povestit *Prins* și iar l-am rugat. Până la urmă ne-a dat drumul înăuntru în sala de festivități cu condiția să rămânem în picioare lângă ușă ca să nu-i facem greutăți. Acolo am rămas. Dar degeaba: n-am văzut nimic, n-am auzit nimic, așa eram de emoționată. Și până să-mi revin, conferința s-a terminat. Și cum rămăsesem noi încremenite acolo lângă ușă, Petru Popescu a trecut pe lângă noi și s-a oprit. Eram amândouă în uniformă: sarafan bleumarin și bluză bleu, ciorapi trei sferturi albi, codițe și cordeluță.. S-a uitat mirat la noi. Nici gând n-aveam cu să spun cuiva vreodată – nici Monica nu știa – dar lui Petru Popescu i-am spus imediat fără să respir: „Și eu vreau să fiu scriitoare". Nu s-a mirat, n-a întrebat, n-a râs, n-a zâmbit, a zis scurt: „Dacă vrei să fii scriitoare, scrie". Și-a plecat. Iar eu am rămas toată viața cu gândul că l-am cunoscut pe Petru Popescu.

Dar mai e ceva. Să vă spun... să nu vă spun... Vă spun, acum pot să vă spun. La ceva vreme după ce l-am cunoscut (așa cum l-am cunoscut), i-am trimis o scrisoare lui Petru Popescu. De unde am putut eu să aflu adresa lui, n-am să pot înțelege niciodată. Dar am aflat-o. Stătea pe strada Iulius Fucik, stradă care mi se părea mie pe atunci că trebuie să fie undeva pe altă planetă. Și ce i-am scris eu atunci – după ce m-am perpelit și mi-am făcut curaj de una singură în secret săptămâni în șir ? L-am rugat să-mi trimită o poză. I-am scris adresa mea și i-am amintit că și eu vreau să fiu scriitoare. Am dus scrisoarea pe furiș la poștă, fără să mă aștept la nimic. Foarte curând însă a adus poștașul un plic și nu mi-am revenit foarte mult timp după aceea: în plic era o poză a lui Petru Popescu, cu autograf !

Pe scurt: n-am scris și n-am ajuns scriitoare. Am mai bâjbâit eu ce-am mai bâjbâit prin viață și prin anul 2000 și-un pic am citit *Întoarcerea:* roman autobiografic scris de Petru Popescu în engleză și apărut în 1997, apoi tradus în română în 2001. Țin minte că primul sentiment care m-a încercat atunci a fost regretul că citesc o traducere a unei cărți scrise de Petru Popescu în limba engleză. Excelentă traducere, dar traducere. Pe parcursul lecturii mă încercau noi și noi regrete. Felul în care vorbește Petru Popescu în carte despre România, explicând multe lucruri pe care orice român le știe (despre țară, despre istoria ei, despre geografia ei, despre tradiții, despre limbă, despre modul de a vedea-înțelege-și-simți lucrurile al românilor, despre felul lor de a fi) m-a făcut să regret că această carte Petru Popescu nu a scris-o pentru noi românii (deci nici pentru mine), ci pentru americani. În sine nu aveam de fapt nimic împotriva faptului că Petru Popescu (acum scriitor american) se adresa americanilor și le vorbea despre el (românul Petru Popescu) și despre noi (românii). Atâta doar că în subconștientul meu, nu puteam admite decât ideea că el, Petru Popescu, este al nostru și numai al nostru. Până și scena din cimitirul Sfânta Vineri din finalul cărții, mi s-a părut atunci ca dintr-un film american.

Greșit. Au trecut anii și am recitit cartea acum în 2025. Ne-am mai dumirit un pic după tranziția buimacă în care

am tot orbecăit ani și ani de zile. Vreau să spun că *noi* ne-am mai dumirit, generația noastră. Dar *ei* – generația celor care erau elevii mei la școală prin anii 2000 și-un pic, când citeam eu *Întoarcerea – ei*, s-or fi dumirit ? *Ei*, care mă rugau atunci să le povestesc cum era pe vremea lui Ceaușescu. Nu știau nimic sau aproape nimic. Iar eu, profesoara, nu aveam timp să le povestesc nimic pentru că trebuia să le predau lecțiile pe care le aveam eu de predat. Adică până la urma urmei, cred că știau și ei – elevii mei de atunci – tot cam cât știau și americanii despre noi. Dar *acum* în 202 5, foștii mei elevi – or fi știind mai mult ? Și brusc am înțeles că de fapt Petru Popescu a scris *Întoarcerea* și pentru *ei*, nu numai pentru americani. Poate chiar *mai ales pentru ei.*

Așadar. Ce ne povestește Petru Popescu în cele 400 și ceva de pagini ale cărții ? Răspunsul îl dă chiar el: „Cartea *Întoarcerea* e o carte despre destinul meu individual. […] Orientalii cred în reîncarnare. Eu cred în reîncarnarea oricărui individ în timpul aceleiași vieți." Și ne povestește despre prima lui revenire în România după revoluție, în 1991, la 18 ani după plecarea din țară, despre acea „călătorie de revedere a rădăcinilor". Iar eu l-am regăsit pe Petru Popescu exact ca în cărțile pe care i le citisem: talentat și sclipitor de inteligent. De la prima până la ultima pagină am avut senzația aproape fizică că îmi așează în palme tot sufletul și toate gândurile lui, așa încât am trăit un sentiment de regăsire, ca atunci când îți regăsești un prieten pierdut și îți povestește tot ce a mai făcut între timp.

Bine, dar problema e că Petru Popescu trebuie să o ia de la început, nu doar de atunci de când a plecat, pentru că au rămas multe lucruri nespuse sau nelămurite. Și asta și face. O confesiune. O justificare. O împăcare.

Toată cartea este despre libertate. „Voiam libertatea, dar nu știusem niciodată ce înseamnă. [...] Știam doar că sunt gata să dau în schimbul ei orice. Nu chiar viața, trebuie s-o recunosc. Între sclavie și moarte, aș fi ales probabil sclavia."

Pleacă din țară exact atunci când este cel mai iubit scriitor, lasă *tot* în urmă, alege libertatea. În America îl așteaptă singurătatea, o căsătorie (cu o americancă) – care eșuează într-un divorț, și regrete: „Adevărul este că simțeam lipsa cititorilor mei, îmi lipseau foarte tare. […] Prin urmare, ce făcusem eu cu viața mea ?" Iar acest blocaj psihic provocat de profundul dezechilibru emoțional iscat la plecare prin trecerea bruscă de la „a fi cineva" și „a fi iubit", la „a fi… nimeni" și „a nu fi iubit", sfârșește prin a-l trimite pe o canapea de psihiatru – singur, în America.

Realitatea e că nu reușește nici în România, nici în America și nici întors în vizită în România după revoluție, să scape de obsesiile care l-au marcat. Obsesia morții fratelui geamăn Pavel, răpus de poliomielită cu puțin înainte să ajungă vaccinul în România. Obsesia divorțului părinților – scriitorul Radu Popescu și actrița Nelly Cutava. Obsesia că Securitatea îl pândește, îl ascultă, îl urmărește permanent, peste tot, și înainte și după revoluție. Obsesia Ceaușeștilor care îl bântuie și se răfuiește cu ei, vii sau morți. Încât te gândești: Doamne Dumnezeule, cum poate un om să le ducă pe toate ?

Prin urmare, dacă i-ați citit primele cărți și veți citi *Întoarcerea*, vă veți întâlni cu un alt Petru Popescu: sub haina strălucitoare de scriitor de succes în America, e plin de răni care nu s-au închis. De pildă, spune despre tatăl rămas în țară: „i-ar fi dăunat să păstreze legătura cu fiul transfug. Așa că nu l-am sunat decât de vreo două ori, […] apoi a murit. Nu m-am putut duce la înmormântarea lui. Ca transfug, odată ajuns la București pentru funeralii, aș fi fost pe loc arestat."

La drept vorbind, în cartea *Întoarcerea* trăiește un om (autorul), trăiește o lume – cea din jurul lui – și totodată trăiește o epocă, cu luminile și umbrele ei, cu mecanismele care o fac să funcționeze sau să se blocheze și cu oamenii care fac aceste mecanisme să funcționeze sau să se blocheze. Totul e analizat, disecat, iar prezentul e permanent suprapus peste trecut pentru a putea fi înțeles.

Dacă veți citi cartea, vă va surprinde analiza sub lupă pe care o face Petru Popescu comunismului (pe care unii dintre noi l-am trăit) și paralelismul pe care îl face între comunism și Holocaust. Veți avea șansa cu această ocazie să fiți introduși în atmosfera din casa unei familii de evrei supraviețuitori ai lagărelor naziste: casa socrilor săi.

Desigur, vă va face să înțelegeți trecutul românesc al său, oprindu-se asupra unor momente „care formează caracterul". Momentul ghid-translator pentru Ministerul Culturii, când Petru Popescu îi însoțea pe invitații străini oficiali. Momentul *Prins* (1969), cu tot ce a însemnat apariția primei sale cărți de anvergură. Momentul ghid-translator pentru Uniunea Scriitorilor, când îi însoțea pe scriitorii străini care veneau în România. Momentul *Dulce ca mierea e glonțul patriei* (1970), când „tot tineretul din România vorbea despre mine. […] Aveam acum un public. Însemnam ceva pentru mii de frați și surori invizibile. Cum să-i părăsesc ? [...] Devenisem la fel de cunoscut ca o vedetă rock.[...] Cititorii hotărâseră să mă iubească pe mine." Apoi momentul *Să crești într-un an cât alții într-o zi* (1973). După care momentul *Sfârșitul bahic* (1974). Momentul reporter, la nivelul cel mai înalt, însoțindu-l pe Ceaușescu în vizitele în străinătate. Și momentul evadării, descris astfel: „Totul mă trăgea înapoi: teama de viitor, legăturile cu trecutul, dar mai ales un sentiment de trădare. Îi trădam pe toți, inclusiv pe cititorii mei."

Nu pot să nu menționez câteva mărturisiri pe care le face Petru Popescu în carte despre legătura lui cu scrisul. „Mi-era mai ușor scriind să fiu singur, să-mi fie dor de Pavel, să-mi accept furia sau rușinea. […] Acum aveam un frate abstract, cumva trist, îndurerat cumva, nu la fel de cald, nu real. Scrisul. […] Nu eram bărbat sau femeie, fericit sau nefericit, tânăr sau bătrân, ambițios sau ratat. […] Eram ceva ciudat, întreg și inexplicabil. […] Eram scriitor."

(continuare în pag. 24)

(urmare din pagina 23)

De altfel, în *Întoarcerea* am găsit lumea literară românească așa cum o vede Petru Popescu. Apar multe nume importante, pe unii îi întâlnește, despre alții doar vorbește. Intră în scenă pe rând. Eugen Barbu: „am primit pentru întâia oară eticheta de autor subversiv de la decanul scriitorilor comuniști oficiali, Eugen Barbu, mare bătăuș cultural și, totodată, bun amic al lui Ceaușescu." Zaharia Stancu – „decanul romanului țărănesc". Aurel Baranga. Geo Bogza – „fost suprarealist de excepție, apoi maestru al reportajului social, iar acum purtător de stindard al reportajului de propagandă". Tristan Tzara – cel care „inventase dadaismul și bea în cafenelele pariziene cot la cot cu Ernest Hemingway". Radu Popescu (tatăl lui Petru Popescu) – „un jurnalist rebel care va scrie eseuri marxiste atacând temelia orânduirii burgheze". Blandiana – „talentată, ambițioasă și frumoasă". Mircea Eliade – „un renumit antropolog al culturii". Al. Ivasiuc. Augustin Buzura – „un prieten scriitor, […] un bărbat tăcut care scrie cărți cu o desfășurare lentă, foarte complexe și filosofice". Nicolae Manolescu – „principalul critic literar din România". Andrei Pleșu – „fost coleg de școală cu mine, pe vremuri iute ca argintul viu, acum incredibil de lent". Mircea Dinescu – „poetul *en chef* al României".

Dar esența cărții, este întoarcerea la București, după revoluție, în 1991. Cu oprire la Praga.

De ce la Praga ? Pentru că socrii lui Petru Popescu, Carl și Blanka Friedman, sunt originari din Cehia.

Împreună cu Iris (soția lui, jurnalistă și scenaristă), Petru Popescu caută la Praga o familie și un mormânt. Familia – sunt prietenii părinților lui Iris. Îi găsesc la aceeași adresă unde locuiau înainte de război. Mormântul – este al unchiului lui Iris, Martin. Găsesc mormântul în cimitirul evreiesc de lângă Praga. Părăsit, acoperit de vegetație, dar îl găsesc. Ba mai mult, dau absolut din întâmplare în cimitir peste mormântul lui Franz Kafka.

Urmează, București ! Încă nici nu se urcaseră în avionul spre București, că… „se trezise la viață o singură amintire din copilărie și uite că inima îmi sparge pieptul sub pașaportul american !"

La București, șocuri și obsesii. Și lacrimi – multe lacrimi.

Reîntâlnește obsesia Securității. Îl așteaptă la aeroport Augustin Buzura însoțit de domnul B., „atașat la ambasada română din Washington". Primul suspect. Cel de-al doilea, chelnerul de la restaurantul hotelului Flora, unde sunt cazați. Petru Popescu cere roșii și chelnerul nu-i dă, zice că n-are, iar Petru Popescu îl bănuiește imediat: „Ar fi fost un excelent securist, mi-am spus în sinea mea. Doar dacă, cine știe, nu cumva este unul."

De când a ajuns în București, îl însoțește peste tot o senzație ciudată: „că mă scufund. Dând din mâini și picioare dar fără a fi în stare să plutesc deasupra conștiinței vechiului meu eu care ieșea la lumină. Se cățăra pe mine în sus ca nisipurile mișcătoare, fără să se contopească întru totul cu cel care devenisem."

M-am îngrozit pur și simplu, când am citit că abia aici la București, o veche cititoare a lui Petru Popescu reușește ceea ce el nu reușise niciodată: să o facă pe Iris (soția lui !) să înțeleagă cine a fost el aici în România. De fapt tot capitolul despre București mi-a făcut rău și cred că e greu de citit pentru oricine care i-a citit cândva cărțile și l-a admirat.

Pentru că Petru Popescu merge cu Iris pe strada Tomas Masarik (fosta Iulius Fucik), sună la ușa apartamentului unde a locuit și cere noilor locatari permisiunea să intre. Și plânge – în balconul casei lui. La întrebarea lui Iris: „Dar ai putea să trăiești iar aici ?", răspunde: „Nu, acum nu. E prea târziu."

După care vizitează clădirea CC-ului și intră în biroul lui Ceaușescu, acolo unde mersese în audiență să-i ceară pașaportul când a plecat în America și nu s-a mai întors. „Câteva clipe m-a încercat cea mai ieftină, cea mai joasă satisfacție, aceea că eu sunt aici și el nu mai este. Că el crăpase, în timp ce eu, viu, mă mișcam liber în fostul lui teritoriu. Apoi mi-am dat seama de un alt fapt profund și totuși simplu. Omul care eram eu atunci când stăteam în fața biroului lui Ceaușescu dispăruse și el. Îmi aduceam aminte de el, dar el dispăruse."

Și până la urmă, își vizitează familia rămasă în România. Greu moment, greu de tot:

„«O să ne întâlnim cu familia ta ?, m-a întrebat Iris»

[…]

«Da. O să-i sun.»

«Ai de gând să amâni ?»"

De ce e grea întâlnirea cu familia ? Din același motiv: la ei în casă se întâmplă lucrul acela care i se tot întâmplă și i se întâmplă iar și iar în fel și chip: „Prin combinarea trăsăturilor lor, în aer plutea *fața tatei.* Tată, de ce a trebuit s-o părăsești pe mama ? Dacă n-ai fi făcut-o, poate că n-aș fi plecat din România." Și din nou, Petru Popescu plânge. Se închide în baie și plânge. Dar se mai întâmplă ceva în cursul vizitei la rude. Petru Popescu se oferă să le trimită medicamente din America. Rudele par modeste ca posibilități materiale, dar refuză, avem de toate. Și încă ceva se întâmplă. Cei doi copii ai familiei din România, Rita și Tudor, sunt studenți la medicină. Familia se interesează dacă după terminarea facultății ar putea să lucreze și ei în America. Petru Popescu îi „invidiază" (nu în sensul rău al cuvântului) pentru că sunt o familie frumoasă, unită, iubitoare și e sigur că Rita și Tudor vor rămâne acasă cu familia, nu vor pleca.

Apoi, nu în ultimul rând, este primit de președintele Ion Iliescu pentru a realiza un interviu și, de asemenea, de primul ministru Petre Roman tot pentru un interviu, ambele pentru *Los Angeles Times.*

Și bineînțeles vizitează și un orfelinat românesc, cel de la Nicorești.

Dar nimic, absolut nimic din ce i s-a întâmplat până acum în carte lui Petru Popescu nu a reușit să îmi clintească cu un micron măcar ideea că e puternic ca o stâncă și de aceea *a reușit*: a reușit să fie un mare scriitor român și american, a reușit să-și vândă romanele „industriei" de la Hollywood – scenariile lui fiind în atenția unor companii ca Disney, Twentieth Century Fox, Steven Spielberg –, a reușit să-și facă o familie splendidă (o soție extraordinară și doi copii minunați), locuiește în Beverly Hills avându-i alături pe socrii lui (niște oameni de toată nădejdea) și pe mama lui (care a venit și ea în America la 70 de ani să înceapă o viață nouă).

Totul până când... – până când merge la mormântul tatălui, seara, pe ploaie, prin noroiul din cimitirul Sfânta Vineri. Singur: „«Vreau să mă duc singur», am spus, uimindu-l pe Unchiul Nicu și pe mine însumi." Plătise deja prețul libertății – atunci când n-a putut veni în țară să-și îngroape tatăl. Acum, după revoluție, a putut veni la mormântul lui – plătind încă un preț pentru aceeași libertate. A fost „cu-adevărat o întâlnire, atât cât se pot întâlni un om viu cu unul mort":

„Tată, sunt eu. Tată, sunt Petru. Sunt aici.

Sunt aici... și dacă te-ai întrebat vreodată... dacă te-ai întrebat vreodată de ce am plecat cu-adevărat... dacă te-ai întrebat vreodată unde ai greșit... [...]

Dacă ai fi făcut-o, te-aș fi iertat, căci aș fi încercat o oarecare alinare. N-aș fi fost singur în durerea mea, singur, singur, exact cum sunt și acum. [...]

Poate că dacă nu ne-ai fi fost necredincios mamei, mie și mormântului lui Pavel, nici eu n-aș fi fost necredincios acestei țări. […] am devenit necredincios acestei țări de care meseria trebuia să mă lege ireversibil. [...] Ca să rămâi în această țară, să suferi în această țară, ai nevoie de părinți iubitori. [...] Poate că aș fi rămas și eu dacă tu ai fi fost un părinte iubitor [...].

Dar n-ai fost. Așa că, pe lângă soluțiile libertății, ale evadării din comunism, tu ai fost cel care m-a învățat *să plec*, așa cum ai plecat tu însuți. [...]

Tată, hai să discutăm despre politica din țara asta. Am văzut oamenii, sunt liberi acum, dar sunt profund traumatizați și plini de emoții negative, suferind de frica de ruși, de lentoare în a accepta responsabilitățile, de atitudine defensivă, de credința în conspirații. Mi-e teamă că politicienii cei mai abili în exploatarea acestor nesiguranțe vor câștiga jocul. Aceeași veche poveste în vremuri noi. Deci, ce-i de făcut, tată ? Ce să fac eu, tată ?"

Iată, în final, ca o concluzie, în câteva cuvinte, rezumatul vizitei în România: „Mi se părea de necrezut că voi pleca, la fel cum mi se părea de necrezut că mă aflu din nou aici."

E o carte la care m-am gândit mult. S-o citiți dacă n-ați citit-o.

M-am gândit... Dacă Petru Popescu a pățit ce scrie în carte că a pățit, ce pățesc oare românii noștri pe acolo pe unde sunt plecați ? Îi vedem venind de sărbători cu mașini luxoase, unii își construiesc pe aici case de stă pisicu-n coadă, alții își cumpără case „afară". Dar care a fost prețul ? E drept că Petru Popescu e hipersensibil, ce povestește el nu e tocmai tipic pentru orice român plecat. Și de asemenea e drept că acum românii noștri nu mai pleacă „fără cale dentors" cum a plecat Petru Popescu atunci. Acum te duci, vezi cum e, încerci. Nu merge, vii înapoi. Un pic șifonat, e drept. Dar de fapt nici de șifonat nu prea ne mai șifonăm noi cu una cu două în ziua de azi. Ideea ar fi că totuși pentru un asemenea pas ar trebui să te evaluezi cât de cât realist: poți sau nu poți ? Să lași *totul* în urmă și mai ales să-i lași *pe toți ai tăi* în urmă, pentru că oricum ai da-o, *îi lași*. Să pornești de la zero, să te descurci printre străini, să strângi din dinți, să înghiți multe și să crezi sincer că merită. Sau măcar că nu se poate altfel.

Pe urmă, m-am gândit că Petru Popescu, în cărțile pe care i le-am citit, vorbește în metafore, în simboluri. Am îndoieli că de data aceasta ar vorbi altfel. Vreau să spun că eu cred că prin cartea aceasta, *Întoarcerea,* vrea din nou să ne spună ceva, cum a mai făcut-o și în celelalte cărți. Oare ce vrea să ne spună ? Fiecare înțelege în felul lui. Mie una mi se pare că ar vrea să ne spună stați acasă și luptați-vă să fie bine acolo la noi acasă, acum se poate.

Mi-am adus aminte că undeva într-o carte, scria Petru Popescu despre americani că spun *I'm sorry* și când te calcă pe picior și când îți moare mama. Nu mai știu exact în care din cărțile lui am citit eu remarca asta: în *Prins,* în *Dulce ca mierea e glonțul patriei,* în *Să crești într-un an cât alții într-o zi*, sau *în Sfârșitul bahic ?* Dar știu cu siguranță că m-a șocat și poate de aceea am reținut-o cuvânt cu cuvânt peste ani. Pe vremea aceea – adică înainte de 1974 – eu nu văzusem niciodată un american (unde să văd ?) și nici nu voiam să văd vreodată, după ce citisem remarca lui Petru Popescu despre ei. Mai târziu am văzut și americani, dar nu asta e problema. Alta e problema. Că la scurt timp după ce a spus ce a spus despre americani, Petru Popescu a plecat drept în America, iar eu multă vreme nu am înțeles cum se poate așa ceva.

Apropo, îmi vin în minte vorbele scrise tot de un american, Erich Segal: „Love means never having to say *I'm sorry*". Același *I'm sorry*. În *Love Story.* Același ?

Mărturisesc că uneori mă gândesc – la modul egoist, pueril și absurd probabil – ce cărți ne-ar mai fi scris nouă, românilor, Petru Popescu dacă n-ar fi plecat ? Deschid cartea (*Întoarcerea*) și citesc: „Mă întâlnisem aici, în America, de câteva ori cu fanii mei din trecut și toți îmi vorbiseră cu însuflețire despre ce realizasem. În loc de mândrie, mă încercase un sentiment de vinovăție, pentru că fugisem. Evadasem. Dar dacă aș fi rămas, aș fi fost redus la tăcere."

OK. Back to America ! *The return* din nou, dar *întoarcerea* inversă acum – din România în America. Cum e în America ? Cum să fie ? Money ! Bani-bani-bani ! Păi haideți să vedem cum e acolo. Petru Popescu scoate la licitație o carte, „un thriller științific, pe care-mi dorisem de multă vreme să-l scriu, despre un antropolog care-i întâlnește pe strămoșii noștri, oamenii-maimuță, în sălbăticia Africii. […] M-am gândit doar cum s-ar schimba viețile noastre în cazul unei vânzări importante. M-am gândit la celelalte cinci (5) romane ale mele care zăceau pe podeaua biroului, nevândute. Nici unul, după părerea mea, nu era inferior celui în cauză. M-am gândit la adevăratul succes care, afară de recenzii favorabile, scrisori de la fani ori saluturi surprinse din partea unor rude de obicei indiferente, însemna și să-ți poți permite să le spui în gând du-te dracului tuturor celor care te-au respins de-a lungul anilor (aveam o listă foarte lungă), știind că de data asta ai putea să le-o spui și cu voce tare. M-am gândit la banii de facultate pentru copii, la un computer mai bun pentru mine, la unul mai bun pentru Iris, la bijuterii pentru ea dacă și le-ar dori. […] Lasă-i să-l vândă cui or vrea, m-am gândit. Lasă-i să-l vândă la orice preț, pur și simplu nu vreau ca acest roman să devină al șaselea care se îngălbenește pe podeaua biroului meu." Și cartea se vinde. O cumpără... Twentieth Century Fox ! Așa e în America...

Dar, concluzia... „voi rămâne același vechi *eu* însumi, respectând standardele scrisului, așa cum am făcut-o mereu, și vorbind în continuare cu accent. Voi fi întotdeauna un anumit tip de scriitor american, egal cu cei născuți aici, dar niciodată confundabil cu ei. Există o oarecare mândrie în această poziție, dar și o oarecare suferință, și asta se vede în personajele mele și în felul în care îmi aleg subiectele."

Of, numai gânduri ciudate îmi trec prin cap. Ce-ați face dacă ar trebui să alegeți între rai și iad și ați vedea că ființele iubite sunt în iad ? Ce ați alege ? Raiul ? Sau iadul ?

O certă reuşită editorială: despre Vasile Alecsandri şi „căsuța mea de la Mircești”

Luminița Cornea

Prin valoarea exponatelor sale, Muzeul este un tezaur intrinsec, de neprețuit, precizează Olga Rusu (1940-2013)[1], specialistă apreciată în domeniul muzeografiei literare. Acest tezaur se cuvine să fie păstrat, recondiționat și pus în valoare, în permanență, muzeul fiind o instituție „care colecționează, conservă, cercetează, restaurează, comunică și expune, în scopul cunoașterii, educării și recreerii”[2].

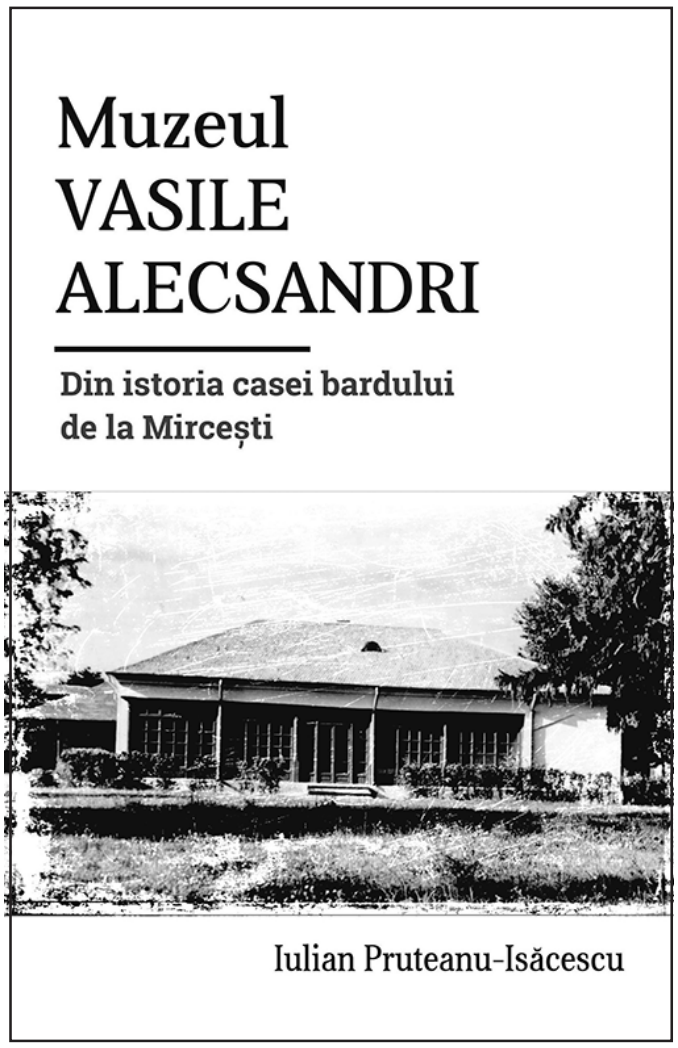
În colectivul Muzeului Național al Literaturii Române Iași există cercetători cu o bogată activitate științifică. Între aceștia, un loc prestigios îl ocupă Iulian Pruteanu-Isăcescu (n. 1982), absolvent al Facultății de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, care activează în cadrul MNLR Iași, ca șef al Serviciului Programe Culturale și Educaționale, cu multiple alte atribuții în programele și proiectele muzeului: redactor-șef al „Anuarului Muzeului Național al Literaturii Române Iași”, secretar general de redacție al revistei „Dacia literară”, coordonator de programe al Festivalului Internațional de Literatură și Traducere Iași (FILIT) ș.a. De asemenea, Iulian Pruteanu-Isăcescu este redactor-șef al „Revistei române”, publicație a Despărțământului ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași, coordonator al mai multor volume apărute sub egida ASTREI ieșene. Contribuția sa științifică se remarcă și prin publicarea unor articole de specialitate în reviste din România, Republica Moldova, Serbia și Ucraina. La fel de importantă este publicarea mai multor cărți cu obiective clare, referitoare la muzeele și casele memoriale care sunt administrate astăzi de MNLR Iași, în cadrul Colecției „Restitutio”[3] a Editurii Muzeelor Literare din Iași. Cartea lui Iulian Pruteanu-Isăcescu *Muzeul „Vasile Alecsandri”. Din istoria casei bardului de la Mircești* (Prefață de Mircea Ciubotaru, 2023, 162 p.) este cel mai recent volum al acestei importante colecții.

Prefața, semnată de reputatul cercetător și profesor universitar ieșean Mircea Ciubotaru, sugestiv subintitulată *O temă veche în perspective noi*, evidențiază „efortul și știința muzeografului de a valorifica detalii puțin cunoscute, ascunse în arhive, încă generoase în surprize, și din tehnica așezării obiectului de privit (om și operă) în perspective și unghiuri ce pot crea puncte de vedere atașante pentru turistul-consumator de plăceri horațiene, la gura sobei sau de relaxări umoristice în compania Cucoanei Chirița sau a Babei Hârca, cu Matei Millo și Miluță Gheorghiu în ipostaze de neuitat” (p. 5-6).

Capitolele volumului subsumate mai multor secțiuni sunt: *Familia Alecsandri, Vasile Alecsandri (1821-1890)*, *Istoria casei bardului de la Mircești*, la care se adaugă *Sursele ilustrațiilor* și *Bibliografie selectivă*. Cartea are o structurare adaptată obiectivelor muzeale, fapt motivat de subtitlul volumului: *Din istoria casei bardului de la Mircești.*

Capitolul *Familia Alecsandri* prezintă, mai întâi, *Chestiunea originilor*, în lămurirea cărora autorul dovedește o solidă documentare de istoric și un panaș de genealogist. În portretele unor membri marcanți ai familiei, Iulian Pruteanu-Isăcescu alege o prezentare sumară, dar semnificativă a personalității celui înfățișat: vornicul Vasile Alecsandri (1792-1854), „Bărbat cinstit și foarte destoinic”; Elena Cozoni (1800-1842), „Suflet nobil și îngeresc”; Catinca Alecsandri (1819-1857), „Frumoasă, spirituală și cultivată”; Iancu Alecsandri (1826-1884), „Spiritual, patriot activ... vrednic în toate”.

Din capitolul *Vasile Alecsandri (1821-1890)*, partea cea mai substanțială, ca întindere și informație, este *Vasile Alecsandri: repere biografice*. Iulian Pruteanu-Isăcescu nu expune doar o înșiruire de fapte biografice, ci reface principalele repere din biografia bardului de la Mircești (inclusiv, călătoriile), cu informații sintetice privitoare la întreaga operă. Toate afirmațiile sunt argumentate clar prin trimiteri la cărți, studii și articole, atât din perioadă contemporană scriitorului, cât și prin trimiteri la lucrări contemporane nouă ori prin trimiteri la pagini din chiar acest volum. Prin urmare, nu ne miră bogatele note de subsol, dovedind documentarea constantă și îndelungă a cercetătorului Iulian Pruteanu-Isăcescu. Ne oprim la o singură exemplificare, una extrem de bine aleasă, referitoare la proza lui Vasile Alecsandri, deși scriitorul a triumfat „la vremea sa, mai ales ca poet”. Neîntrecut „causeur” și anecdotist, a semnat pagini, așa cum precizează Ion Pillat, „de armonioasă cumpănire, de clasic

echilibru, de limpede exprimare, de aristocratică finețe (…) nelipsit de acea șugubeție și bonomie moldovenească, pe care o regăsim la Costache Negruzzi ca și la Ion Creangă, la Calistrat Hogaș ca și la Mihail Sadoveanu – și care împrumută prozei sale calitățile unui mare povestitor, demn de a fi citit mereu”[4].

Bineînțeles că sunt evidențiate succesele lui Alecsandri materializate în exponatele aflate în muzeul din Mircești. Astfel, triumful repurtat la Montpellier, primul premiu internațional al literaturii române, ori succesul obținut după scrierea versurilor Imnului Regal român (*Trăiască Regele*), puse pe muzică de Eduard Hubsch (inspector general al muzicilor militare în cadrul Ministerului de Război), devenit imn de stat folosit între 1884 și 1947, preluat și inclus de George Enescu în deznodământul *Poemei Române*. Aflăm că în cabinetul de lucru al scriitorului din Muzeul „Vasile Alecsandri” de la Mircești, se poate admira o elegantă broderie înrămată, dăruită de Regina Elisabeta, cea cunoscută și sub numele de poetă, Carmen Sylva.

Prin toate trimiterile critice, comentate, adnotate cu acribie, Iulian Pruteanu-Isăcescu aduce la zi, în același context, numele a diverși autori (cunoscuți sau mai puțin cunoscuți) care au abordat monografic sau secvențial viața și opera lui Vasile Alecsandri, personalitate care a marcat cultural, literar, politic, diplomatic o perioadă de peste o jumătate de secol din istoria românilor.

Muzeograful și cercetătorul pasionat Iulian Pruteanu-Isăcescu este atent la detaliile oferite de documentele de arhivă din țară, dar și la cele străine, prioritar din Franța, așa cum rezultă din *Bibliografia selectivă*, secțiunea *I. Izvoare* și din *Sursele ilustrațiilor.*

Capitolul *Vasile Alecsandri (1821-1890)* este dedicat testamentului poetului și soției sale Paulina Alecsandri, dar și scurte, elocvente prezentări ale Paulinei Alecsandri (1841-1921), „O gospodină vestită”, și fiicei, Maria Alecsandri (1857-1937), „O femeie de mare energie”.

Calității de muzeograf-cercetător a lui Iulian Pruteanu-Isăcescu, calitate realizată în mod profesionist, i se adaugă aceea de scriitor, nu numai printr-un elocvent har narativ, dar și prin aceea de a ști să selecteze cele mai interesante, incitante chiar, texte despre viața lui Vasile Alecsandri și a familiei sale.

Capitolul *Istoria casei bardului de la Mircești* este structurat în patru părți: *Vechea casă boierească de la Mircești, „Căsuța mea de la Mircești”, O saga judiciară în jurul moștenirii scriitorului* și *Muzeul „Vasile Alecsandri.* Autorul Iulian Pruteanu-Isăcescu „descurcă” cronologic istoria casei lui Vasile Alecsandri. De-a lungul atâtor ani, multe au intrat în negura uitării sau s-a vrut ca ele să fie uitate. Peste toate s-a așezat perioada comunistă, în timpul căreia casa și pământul din jur au intrat în proprietatea diferitelor instituții ale statului. Respect pentru uriașa personalitate a lui Alecsandri ! ? Nicidecum. Nepoata de fiică a scriitorului, Elena Catargiu (1880-1958), singura proprietară a vechii case și a suprafeței de pământ din jur, în anul 1948, a fost alungată, fixându-i-se domiciliu forțat în orașul Roman.

Pentru a evoca atmosfera a ceea ce a fost și a ceea ce a devenit moșia Mircești, autorul trece cu măiestrie dintr-un citat în altul, într-o înlănțuire logică, calculată, cu trimiteri bibliografice detaliate.

Din ultima parte a volumului aflăm date precise despre felul cum s-a ajuns la actualul Muzeu „Vasile Alecsandri” din Mircești inaugurat în ziua de 9 iunie 1957. Interesant este că la aceeași dată a fost inaugurat Muzeul „Liviu Rebreanu” de la Prislop, lângă Năsăud.

Bogată în conținut muzeografic, cartea lui Iulian Pruteanu-Isăcescu este o lucrare cu relevanță pentru spațiul muzeografic și al literaturii, aducând mărturii prețioase cu privire la activitatea rodnică pe care a desfășurat-o Vasile Alecsandri. Cartea iese din sfera unor lucrări de strictă îndrumare muzeistică, oferind consistența portretului unei personalități prezentă multivalent în istoria unei îndelungate epoci de cultură a românilor, tocmai de aceea demnă de rememorare printr-un muzeu național. În încheiere, ne alăturăm afirmației prefațatorului cărții de față, prof. univ. dr. Mircea Ciubotaru: „Această lucrare este un produs cultural și științific de certă competență, care va deveni un reper valoric distinct în istoria muzeelor literaturii române” (p. 8).

---

[1] Olga Rusu, *Muzeul și publicul*, postfață la Luminița Cornea, *Excursia literară, îndemn spre cunoaștere*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2010, p. 108.

[2] Cf. Legea nr. 311/2003 a muzeelor și a colecțiilor publice.

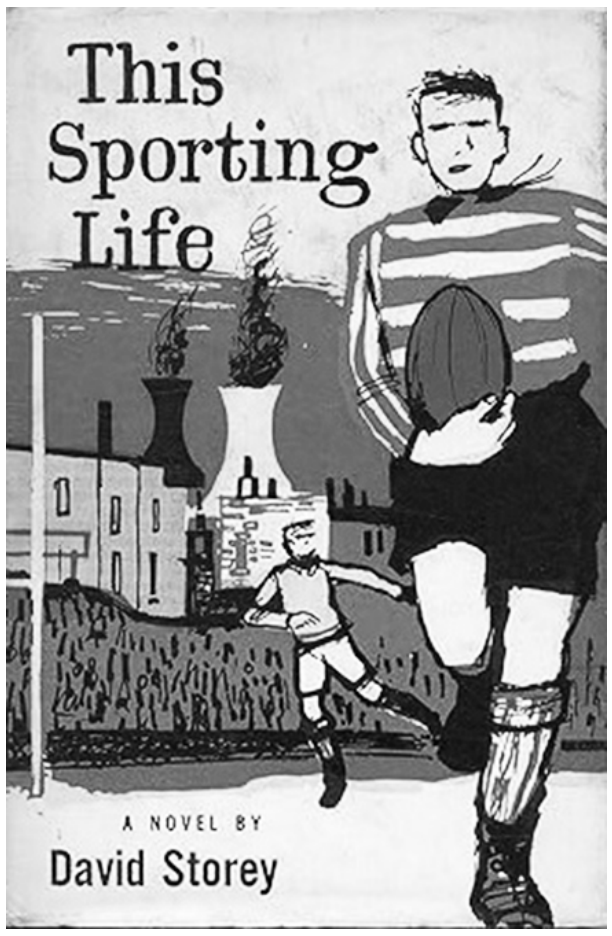
[3] A se vedea cele patru volume deja publicate: *Bojdeuca „Ion Creangă”. Din istoria primului muzeu literar din România* (Prefață de Mircea Coloșenco, 2018, 2019, 108 p.), *Muzeul „Vasile Pogor”. Din istoria Casei Pogor-Brătianu* (2019, 2022, 122 p.), *Muzeul „Constantin Negruzzi”. Din istoria conacului Negruzzi de la Hermeziu* (2019, 118 p.), *Muzeul „George Topîrceanu”. Din istoria casei cu amintiri se pe strada Ralet* (Prefață de Valentin Talpalaru, 2020, 134 p.). În afara colecției „Restitutio”, se adaugă o serie de broșuri istorice: *Bojdeuca „Ion Creangă”. O scurtă istorie a primului muzeu literar din România* (2024, 74 p.) și *Muzeul „Vasile Alecsandri”. O scurtă istorie a casei bardului de la Mircești* (2025, 72 p.).

[4] Cf. Ion Pillat, *Situația poetică și proza lui Alecsandri*. Prefață la Vasile Alecsandri, *Proză literară. Balta-Albă. O plimbare prin munți.* Ediție îngrijită de Ion Pillat, București, [1942], p. 6-7.

Un mod de viață

Alexandru CAZACU

Legitima dorință de fii mai bun și de a evolua din toate punctele de vedere a constituit mereu un deziderat onorabil de-a lungul epocilor. Există nu puține situații în care se dorește mai mult de atât. Celebritatea, câștigurile uriașe pe termen scurt, saltul pe

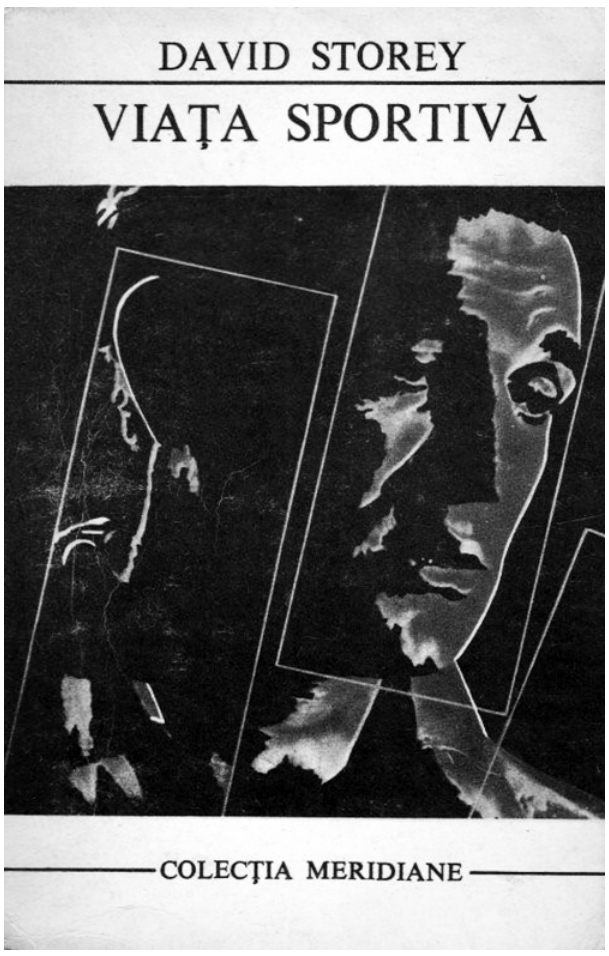
scara socială, tentează și vor tenta întotdeauna. Mai ales dacă toate avantajele enumerate se poate obține practicând un sport. O poveste de acest tip ne-a spus David Storey (1933-2017) în romanul său *This sporting life*. Iar cineastul Lindsay Anderson (1923-1994), prin ecranizarea acestei cărți, a adăugat cinematografiei unul dintre cele mai importante filme ale curentului cinematografic postbelic intitulat *kitchen sink realism* în care o parte tinerilor, acei *angry young men*, erau deziluzionați de societatea modernă. Este interesant că atât volumul, cât și lungmetrajul *Viața sportivă* reprezintă debutul în roman pentru scriitor, respectiv în lung metraj pentru regizor.

Dramaturgul și romancierul David Storey s-a născut și a copilărit în Wakefield, West Yorkshire, urmând cursurile școlii gimnaziale Queen Elizabeth din oraș, apoi a studiat la Slade School of Art din Londra. Pe durata studiilor practică mai multe meserii fiind pentru o vreme jucător de rugby la Leeds. Toate aceste experiențe personale le va fructifica mai târziu în literatura sa. Debutează cu piese de teatru nonconformiste prin subiectul ales, fiind foarte apropiat de alți dramaturgi care relatau probleme existențiale prezente în mediile minerilor sau muncitorilor din nordul Angliei. Este alături de Stan Barstow (*A Kind of Loving*) și John Braine (*Room at the Top*) unul dintre scriitorii care au pus reflectoarele pe viața dură și adesea lipsită de perspective a *working-class*-ului englezesc din anii cinzeci. Ei au denunțat ceea ce britanicii numeau *grim oop north' phase*, adică decalajul dintre calitatea vieții redusă în nordul Angliei și cea din sud, mult mai ridicată. Storey, cu o integritate lawrentiană, prezintă această diviziune, pe lângă segregarea de clasă, conflictele dintre emoțional și rațional, în primul său și violentul său roman *This sporting life* apărut în 1960 la editura Longman din Londra.

Până în 1963, când transpune cinematografic cartea lui Storey, Lindsay Anderson realizase exclusiv scurt metraje. Regizorul și actorul Anderson, născut în India la Bangalore unde tatăl său era inginer, a fost inițial atras de critica literară și de film fiind absolvent de literatură engleză la Oxford. În 1947 a devenit redactor fondator al revistei de film *Sequence*, care a durat până în 1951. Ulterior, a scris pentru *Sight and Sound* și alte cotidiene**.** Anderson a început să regizeze documentare despre industria grea a orașelor engleze, piețele agroalimentare sau bâlciurile duminicale din provincie, iar în 1955 a câștigă premiul Oscar pentru scurtmetrajul *Thursday's Children* unde prezenta viața unor copii cu deficiențe auditive. Inventează termenul *Free Cinema* pentru a desemna mișcarea din cinematografia britanică inspirată de piesa de teatru a lui John Osborne, *Look Back in Anger*, apărută în 1956. Termenul se dorea a fi un fel de *British New Wave* în comparație cu ce reprezenta în Franța *Nouvelle Vague*. Lectura romanului lui Storey de către Karel Reisz, producătorul filmului, dar și coleg de redacție cu Anderson la *Sequence*, a dus la trecerea acestuia din urmă la lung metraj.

Frank Machin, este un miner care vrea să devină jucător profesionist de rugby, fiind îndrăgostit de proprietăreasa sa, Margaret Hammond, văduvă cu doi copii și încă fragilă emoțional. Totul se desfășoară într-un Yorkshire plumburiu. Folosindu-se de fizicul său și de o tenacitate deosebită, Frank reușește să se impună în echipă, dar și în afara ei, fiind hotărât să se elibereze de statutul său de clasă inferioară devenind campion. Este un superstar pe teren, acum are bani, succes la femei și o încredere în sine care irită însăși *establishment*-ul local. Își trăiește din plin visul, dar de la un moment dat începe să simtă un gol emergent care îl cuprinde. Adoptă comportamente autodistructive și violente chiar și față de femeia iubită, în speranța de a redescoperi un sens vieții sale. Acesta fiind în cele din urmă scopul tuturor actelor sale. Pe parcurs, agresivitatea și curajul său se dovedesc a fi atuuri pe teren, dar defecte fatale în viața personală. Machin îi înfruntă pe toți, dar este devastat emoțional de incapacitatea sa de a o face pe o văduvă timidă să-i întoarcă afecțiunea și încercările sale fizice dominante și adesea brutale de a-i sfâșia carapacea de răceală și retragere vor avea consecințe extreme. El va fi grav rănit într-un meci din cauza lipsei concentrării, iar Margaret se va stinge din cauza unei hemoragii cerebrale la o zi după ce avuseseră o dispută plină de reproșuri din partea lui Frank.

Lindsay Anderson oferă unul dintre marile șocuri energizante ale anilor 1960, o explozie de frenezie, zdrobitoare asupra monotoniei, complacerii și ipocriziei unei Anglii dominate de clase. Filmul este influențat de realismul poetic al lui Humphrey Jennings și de stilul de montaj al lui Alain Resnais. S-a comparat această producție, un adevărat „pumn încleștat^, cu *The raging bull* al lui Martin Scorsese, ori cu *Streetcar named desire* al lui Elia Kazan. În cinematografia românească peliculele *Învingătorul* de Tudor Mărăscu și *Iacob* de Mircea Danieliuc după scrierile lui Geo Bogza se apropie cel mai mult de filmul lui Anderson.

Regizorul se folosește de actorii principali, Richard Harris pentru Frank Machin și Rachel Roberts pentru Margaret Hammond, făcând niște alegeri mai mult decât inspirate. Richard Harris va lua premiul de interpretare de la Cannes pentru modul său de interpretare frenetic, brutal și egocentric al lui Frank, nefiind departe de performanța reușită de Marlon Brando în ecranizarea piesei lui Tenesse Williams. Rachelei Roberts i se va oferi recunoașterea BAFTA la rubrica cea mai bună actriță în rol principal datorită modului în care a putut aduce pe ecran o Margaret crudă, părând mereu gata să se prăbușească într-o crevasă emoțională creată de cei doi. Ambii actori vor fi, de asemenea, nominalizați la premiile Oscar din 1963. Filmul îl va propulsa pe Richard Harris, iar pentru Rachela Roberts va însemna consacrarea.

Scenariul scris de însuși Storey este bine realizat, încercând o esențializare a dialogurilor fără a omite nimic din atmosfera romanului său. Montajul este produs de unul dintre cei mai importanți profesioniști ai cinematografiei britanice, Peter Taylor, laureat atât cu Oscar, cât și cu BAFTA. De altfel Taylor se va muta ulterior la Roma fiind solicitat de Franco Zeffirelli. În *This*

sporting life narațiunea filmică este inovativă, neliniară, într-o peliculă de tip *rise and fall of a sports hero*, gen care va face o adevărată carieră peste ocean, la Hollywood, în deceniile ce aveau să vină. Flash-back-urile folosite realizează acel *cut-transision link* cu derularea acțiunii reușindu-se să dea o semnificație în plus acesteia. Se implică astfel spectatorul într-un mod non-invaziv. Decorurile alb-negru ale directorului de imagine Denys Coop sunt simple și realiste, existând compoziții pline de contraste și simetrie picturală. Ele sunt specifice cartierelor locuite de oameni modești, apartamente dărăpănate de după război, pub-uri vechi, excepție făcând conacul și restaurantul scump unde Machin își întâlnește superiorii. Meciurile filmate sunt extrem de credibile, brutale, noroioase și sângeroase, filmate în prim-planuri și cadre reduse, surprinzând haosul organizat și violența abia stăpânită a jucătorilor din acele vremuri. Filmul devine și un document social, prezentând meciurile de rugby și modul de viață al lucrătorilor industriali din anii șaizeci.

Actualitatea temei la începutul unui veac diferit în formă, dar nu și în fond, constă în invitația la reflecție asupra modului de viață ales. Și astăzi, sportul poate constitui o trambulină socială, și astăzi dorința de glorie, prestanță socială, resurse materiale, obținute cu ajutorul performanței sportive este la fel de dorită, poate chiar mai mult decât în anii șaizeci, mizele puse „în joc" fiind mult mai mari. Romanul lui Storey și pelicula lui Anderson atrag atenția acum, ca și la momentul apariției, că doar acest scop nu este suficient. Succesul dobândit, chiar cu numeroase sacrificii și o ambiție de fier, neînsoțit de o dorință „de creștere interioară" poate eșua relativ repede și cu consecințe. Grave. Adevăratul mod de viață sportivă ar trebuie să stea sub semnul titlului pe care poetul american Longfellow l-a dat unui cunoscut poem al său: *Excelsior.*

Mona Dobrișan

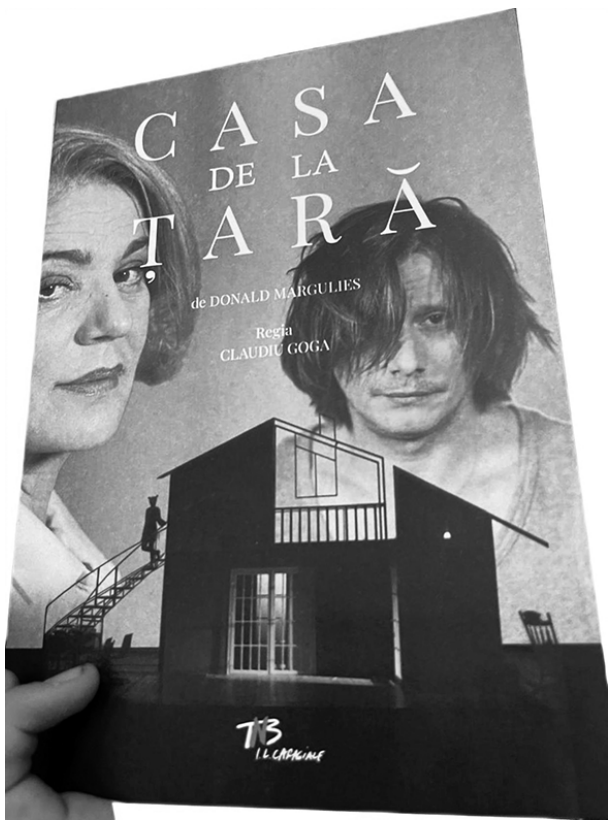
Cronica teatrală

Casa de la țară
de Donald Margulies

Spectacol al Teatrului Național București (TNB), regia, traducerea textului și ilustrația muzicală Claudiu Goga.

Autorul, Donald Margulies, deținător al unui Premiu Pulitzer pentru piesa „Cină cu prieteni", este scriitor, dramaturg, scenarist, profesor de engleză și scriere dramatică la Universitatea din Yale.

Distribuția: Maia Morgenstern (Anna Patterson), Marius Manole (Elliot Cooper), Gavril Pătru (Michael Astor), Marius Bodochi (Walter Keegan), Raluca Aprodu (Nell McNally), Cătălina Mihai (Susie Keegan), pe același rol cu Maruca Băiașu.

Cu umor și ironie, dar și multă luciditate, Donald Margulies propune o complicată poveste de familie în care fiecare își pune multe întrebări, unele rămase fără răspuns. O poveste despre ce trăim atunci când ne trăim viața. Cariera ? Visele ? Eșecul ?

O poveste despre cum iubim, cât de mult și cum ne poate salva un sărut. Despre succes și ratare, despre orgoliu, pasiune, părinți și copii.

Distribuția remarcabilă aduce alături actori mai tineri și cu mai multă experiență ai TNB: Maia Morgenstern, Marius Bodochi și celălalt Marius (Manole) reușesc să povestească despre amintiri și regrete pentru alei neparcurse, în mijlocul unei familii care reușește să se înțeleagă în final.

Membrii acestei familii de artiști (nu o familie oarecare) se rănesc câteodată între ei fără intenția de a o face. Ei disecă în fel și chip problema întoarcerii acasă, fie că asta înseamnă să se regăsească pe sine, fie că liniștea mult visată nu o găsesc decât în căminul familiei.

Anna Peterson este Maia Morgenstern, o variantă holywoodiană a celor mai emblematice figuri feminine din romanele cehoviene. Puternică, hotărâtă, pătimașă, actriță celebră (și în piesă), Anna pare de piatră, dar vulnerabilitatea ei se împrăștie, de fapt, tuturor, fie genetic, fie prin simpla prezență.

Nostalgia succesului avut în tinerețe pe scenă și în viața personală domină întreaga ei poveste încărcată cu accente dramatice. Pentru că e o dramă că își pierde vocea, memoria și mai ales atenția mai vechilor parteneri de scenă.

Marius Manole, într-o formă de zile mari, întruchipează fiul semiratat, un amorez care-și reîntâlnește iubita la mulți ani după despărțire, obligat la o înrudire mai puțin convenabilă. Alcoolic acum, fostul actor de mâna a doua care crește în umbra celebrei mame, tânjește după iubire, strigă după iubire cu sufletul curat și neînțeles. Deși cu accente comice la tot pasul, personajul lui Marius Manole aduce în final lacrimi în ochii spectatorilor.

Degradarea umană și sentimentul ratării la familiile americane pot fi înțelese cel mai bine acolo. Americanii au ceva specific. Cu toate acestea, teatrele din Capitală acordă vot acestui autor, în afară de montarea TNB, în regia lui Claudiu Goga, regăsim textele lui Margulies în producții la Bulandra („Cină cu prieteni") și la Godot („Povestiri culese").

Actorii Maia Morgenstern și Marius Manole

Lumea teatrului în America nu este una roz. Acolo dacă nu mai „vinzi", nu mai produci, ești dat la o parte cu siguranță. Oricum, la orice vârstă ar fi un actor viața din afara teatrului, de după aplauze, este una departe de a fi ideală. Succesul merge, de multe ori, mână în mână cu ratarea personală.

Walter Keegan (Marius Bodochi), tatăl lui Susie și relația lui cu Nell (Raluca Aprodu) aduce neliniște în casă.

Nell cert atrage atenția și interesul tuturor personajelor masculine din casă. Fosta iubită a lui Elliot (Marius Manole), acum iubita mai influentului și mai de succes Keegan, vine după ce Katie, sora lui Elliot, fusese răpusă de o boală cruntă.

Greu acceptată ca înlocuitoare a lui Katie, tânăra încearcă să demonstreze că nu se vrea a șterge amintirea defunctei, ci îi asigură pe ceilalți din casă că îl iubește sincer pe Walter.

Walter are succes pe micul ecran și în mod sigur îi va oferi protejatei, iubitei sale, un viitor în profesie.

Gavril Pătru, seducătorul, vechi prieten de familie, reușește cu eleganță să dea naștere dezinvoltului actor de succes holywoodian, seducând de la puștoaice hipnotizate (Susie), până la mai tinere (Nell) sau tomnatice actrițe (Anne).

Scenografia este simplă, o casă de actori americani bine plătiți; interesant este reflectorul cu care începe și se termină spectacolul, reflector care caută parcă ceva ce nu găsește.

Distribuția de elită, intriga americană abil creionată de celebrul autor și nu în ultimul rând faptul că este o producție a Teatrului National București, sunt argumente pentru a va cumpăra bilete la această piesă.

Problemele de viață intense, drama unui actor în afara scenei, strălucirea efemeră a succesului, a Holywoodului, jocul remarcabil al cunoscuților actori vă vor încânta, vă vor seduce, vor captiva și vor invita la întâlnirea cu SINE, fie că putem răspunde la întrebări sau doar le vom arunca în eter.

Actorii Marius Bodochi, Cătălina Mihai, Maia Morgenstern, Marius Manole, Raluca Aprodu, Gavril Pătru

IN MEMORIAM NICOLAE BĂLĂNESCU (I)

Gelu BRÂNCOVEANU

Trecută sub tăcere de autoritățile regimului politic comunist din România, cu intenția de a fi uitată, personalitatea lui Nicolae Bălănescu (1866-1945), avocat, demnitar al Statului român, om de cultură clasică, donator, ctitor al Ateneului din Giurgiu, a fost readusă în atenția opiniei publice după anul 1989 prin modalități de comunicare diferite (texte de popularizare, expoziții, studii științifice). Manifestările inedite realizate de Muzeul județean „Teohari Antonescu" (secția de istorie memorială) în parteneriat cu Episcopia Giurgiului și Biroul județean al Arhivelor Naționale, simbioze între laic și religios, (re)amintesc imaginea unui intelectual patriot, filantrop prin excelență, cu educație creștină temeinică. Despre evenimentele organizate sub egida instituțiilor amintite, unul desfășurat recent, celălalt probat de trecerea timpului, publicăm informații în premieră pentru cititorii revistei „Sud".

Opt decenii de veșnicie

Împlinirea a 80 de ani de la trecerea în veșnicie a lui Nicolae Bălănescu a fost comemorată de Muzeu și Episcopie prin organizarea unui eveniment preponderent religios, desfășurat sâmbătă, 30 august 2025, în reședința fostului județ Vlașca. Manifestarea a început cu slujba de pomenire (parastas) oficiată la Catedrala Episcopală „Adormirea Maicii Domnului", moment înălțător urmat de o evocare a personalității lui Nicolae Bălănescu prezentată de arhimandrit dr. Mihail Muscariu. Cuvântarea starețului de la Mănăstirea Comana a cuprins o informație inedită: în calitate de inițiator și conducător al organizației *Asociațiunea pentru restaurarea Mănăstirii Comana*, Nicolae Bălănescu a militat pentru refacerea lăcașului de cult ctitorit pe valea râului Neajlov de domnitorii Vlad Țepeș și, mai apoi, Radu Șerban.

Slujba de pomenire a fost încununată la mormântul lui Nicolae Bălănescu (și cel al mamei sale Ana), din Cimitirul „Smârda", de către aceiași reprezentanți ai Episcopiei; anterior evenimentului, cele două locuri de veci au fost îngrijite prin bunăvoința Primăriei municipiului Giurgiu.

La final, muzeograful Emil Păunescu, cercetător consacrat al temei „Nicolae Bălănescu", a comunicat date importante despre ctitorul Ateneului din Giurgiu și familia acestuia, precum și despre persoana care s-a îngrijit de memoria filantropului în vremuri tulburi pentru istoria României. Printre informațiile descoperite recent, istoricul a prezentat rezultatul unor cercetări arhivistice publicate de Laurențiu-Ștefan Szemkovics în paginile revistei „Sud", referitoare la faptul că Grigore P. Bălănescu, directorul Prefecturii județului Vlașca, probabil văr al lui Nicolae, a fost decorat în anul 1913 cu medalia „Răsplata Muncii pentru Biserică" clasa I, prin decret regal, în semn de recunoaștere pentru activitatea desfășurată în interesul acestei instituții.

Despre Constantin Șerbănescu, omul care a păstrat vie personalitatea lui Nicolae Bălănescu în memoria colectivă din perioada comunistă, istoricul a menționat eforturile permanente depuse de acesta, adesea în dezacord cu ideologia reprezentanților regimului politic al momentului.

La final, muzeograful a adus în atenție încă una dintre faptele deosebite realizate în plan cultural de Nicolae Bălănescu, despre care, din modestie, filantropul nu a vorbit public niciodată. Este vorba despre construirea sediului Școlii Române din Roma, care a fost finanțată de Banca Națională a României, urmare a diligențelor depuse de fostul său avocat și director născut la Giurgiu.

Serviciul divin a fost oficiat de preoți și diaconi conduși de arhimandrit dr. Mihail Muscariu, exarh al mănăstirilor din cuprinsul Episcopiei Giurgiului, secondat de arhimandrit Nicolae Matei, ecleziarh al catedralei amintite. Darurile creștine de folos pentru realizarea slujbei religioase au fost oferite în mod generos de Episcopie, iar în completare, semnatarul acestor rânduri a așezat pe mormântul cernit al lui Nicolae Bălănescu un simbol floral imaculat ce amintește de anotimpul ruginiu în care marele filantrop a trecut la cele veșnice.

Alături de reprezentanți ai organizatorilor, la manifestare a participat delegatul Centrului cultural „Ion Vinea", instituție în administrarea căreia se află Ateneul „Nicolae Bălănescu". Un eveniment asemănător a mai fost organizat de Muzeu, Episcopie și Arhive, în anul 2020, la împlinirea a trei sferturi de veac de la moartea lui Nicolae Bălănescu.

(*În ediția următoare a revistei „Sud" vom publica informații despre acea manifestare și despre activitatea dedicată împlinirii a opt decenii de la inaugurarea clădirii Ateneului „Nicolae Bălănescu", organizate în același an. Textul care va urma este inedit, a fost redactat sub impresia acelor momente și nu a fost modificat ulterior.*)

Ordinul „Coroana României” conferit în 1922 directorului Băncii Naționale din Giurgiu

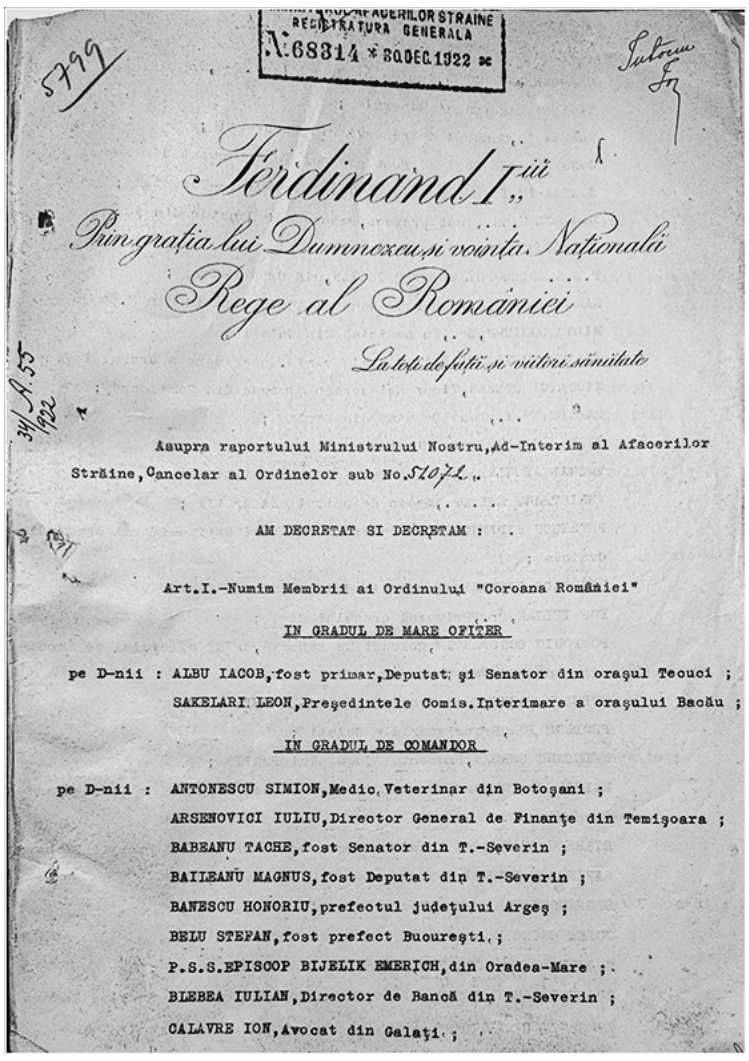

Laurențiu-Ștefan Szemkovics

În urma intervenirii Ministerului de Interne, cu ocazia Încoronării Suveranilor României și urmare a raportului lui G. G. Mârzescu, ministrul ad-interim al Afacerilor Străine, cancelar al Ordinelor, nr. 51.072 din decembrie 1922, regele Ferdinand I a semnat în București, la 30 decembrie 1922, decretul nr. 5.799, prin care acorda lui Ionescu Constantin, directorul Băncii Naționale din Giurgiu, Ordinul „Coroana României” în gradul de Ofițer. Decretul regal, prin care decorația, în diferite grade, s-a mai conferit și altor persoane, a fost publicat în „Monitorul Oficial” nr. 215 din 31 decembrie 1922, p. 10192.

Prezentăm descrierea distincției onorifice, precum și reproducerile grafice care provin de la Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinelor*, dosar nr. 248/1922 (documentele) și din colecția plutonierului adjutant-șef (rez.) Nelu Aldea (decorația).

Ordinul „Coroana României”, instituit prin legea din 10 mai 1881, avea scopul de a recompensa serviciile aduse statului. Conform *Regulamentului pentru punerea în aplicare a legii relativă la instituirea Ordinului „Coroana României”*, sancționat prin decretul regal nr. 3.506 din 11 octombrie 1906 (aflat, sub formă de copie, la Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinelor*, dosar nr. 642): «Ordinul „Coroana României” este o cruce cu brațe egale; fiecare braț este de smalț roșu, având împrejur o dungă de smalț alb; între brațe cifra regelui. În mijlocul crucii, în față și în dos, este un medalion de smalț roșu, cu un cerc de smalț alb, împrejurul medalionului. Pe smalțul roșu, în față, se află coroana regală, de oțel (făurită din metalul unuia dintre tunurile luate ca trofee de la inamic, în bătălia de la Plevna de la 28 noiembrie 1877), iar pe cercul de smalț alb este scris, în partea de sus: „PRIN NOI ÎNȘINE”, iar în partea de jos: „14 MARTIE 1881" (data proclamării regatului). Reversul (dosul) medalionului poartă scris, la mijloc, pe smalțul roșu, în linie orizontală: „10 MAI” (data încoronării) și împrejur, pe cercul de smalț alb: „1866 – 1877 – 1881" (datele respective ale suirii pe tron, proclamării Independenței și proclamării regatului). Cifra regală, între brațele crucii, ca și montura crucii, este de argint pentru Cavaleri și de aur pentru celelalte grade. Diametrul crucii este de 40 mm pentru Cavaleri și Ofițeri și de 60 mm pentru Comandori și Mari-Ofițeri. Însemnele Ordinului „Coroana României” sunt atârnate de o panglică moarată, de culoare albastru-închis, cu câte o dungă pe fiecare margine de culoarea oțelului, dunga lată de 6 mm la Cavaleri și Ofițeri. La Ofițeri, panglica are deasupra o rozetă cu un diametru de 25 mm».

MINISTERUL AFACERILOR STRAINE
REGISTRATURA GENERALA
N. 68314 * 30 DEC. 1922 *

5799

Ferdinand I.
Prin gratia lui Dumnezeu si voința Națională
Rege al României
La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului Ministrului Nostru, Ad-Interim al Afacerilor Străine, Cancelar al Ordinelor sub No. 51072.

AM DECRETAT SI DECRETAM :

Art.I.-Numim Membrii ai Ordinului "Coroana României"

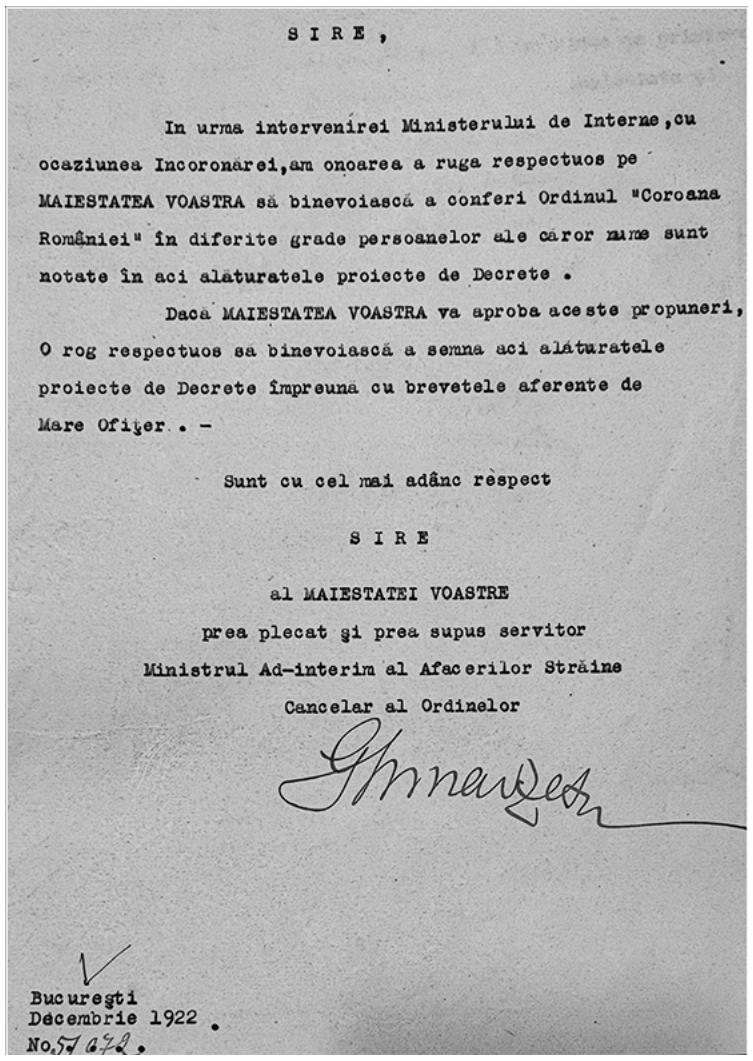
IN GRADUL DE MARE OFITER

pe D-nii : ALBU IACOB, fost primar, Deputat și Senator din orașul Tecuci ;
SAKELARI LEON, Președintele Comis. Interimare a orașului Bacău ;

IN GRADUL DE COMANDOR

pe D-nii : ANTONESCU SIMION, Medic Veterinar din Botoșani ;
ARSENOVICI IULIU, Director General de Finanțe din Temișoara ;
BABEANU TACHE, fost Senator din T.-Severin ;
BAILEANU MAGNUS, fost Deputat din T.-Severin ;
BANESCU HONORIU, prefectul județului Argeș ;
BELU STEFAN, fost prefect București. ;
P.S.S.EPISCOP BIJELIK EMERICH, din Oradea-Mare ;
BLEBEA IULIAN, Director de Bancă din T.-Severin ;
CALAVRE ION, Avocat din Galați ;

Decretul regal nr. 5.799 din 30 decembrie 1922 (prima pagină)

SIRE,

In urma intervenirei Ministerului de Interne, cu ocaziunea Incoronarei, am onoarea a ruga respectuos pe MAIESTATEA VOASTRA să binevoiască a conferi Ordinul "Coroana României" în diferite grade persoanelor ale căror nume sunt notate în aci alăturatele proiecte de Decrete .

Dacă MAIESTATEA VOASTRA va aproba aceste propuneri, O rog respectuos să binevoiască a semna aci alăturatele proiecte de Decrete împreună cu brevetele aferente de Mare Ofițer . –

Sunt cu cel mai adânc respect

SIRE

al MAIESTATEI VOASTRE
prea plecat și prea supus servitor
Ministrul Ad-interim al Afacerilor Străine
Cancelar al Ordinelor

București
Decembrie 1922 .
No. 51 072 .

Raportul lui G.G. Mârzescu, ministrul ad-interim al Afacerilor Străine, cancelar al Ordinelor, nr. 51.072 din decembrie 1922

Ordinul „Coroana României” în gradul de Ofițer (avers și revers)

Firide basarabene

O contribuție la biobibliografia lui Mihail Curicheru

Nicolae SCURTU

Biografia și bibliografia nuvelistului, romancierului și publicistului Mihail Curicheru (n. august 1910, Negrești, jud. Lăpușna – m. 1943, Igarka, Siberia) conțin câteva *necunoscute* care întârzie decriptarea, cu rigoare, a itinerarului acestui narator așa de însemnat.

Cercetarea de istorie literară pozitivistă, de sorginte Sainte-Beuve, practicată în Basarabia și în România nu a dat, până acum, nici un rezultat la unele din problemele generate de existența scriitorului și excelentului dascăl Mihail Curicheru.

Romanul său, *În deal la cruce*, publicat în București, în anul 1938, care l-a făcut așa de cunoscut pe autor, este astăzi, spun unii, intruvabil, din cauza unor cercetări literare superficiale.

Presa literară și nonliterară din Basarabia și România cuprinde câteva colaborări interesante ale învățătorului Mihail Curicheru, în care sunt analizate și atent comentate unele aprecieri, deloc favorabile, la adresa dascălilor din provincie, târguri și orașe.

Este și cazul articolului „Dovada învățătorului”[1], generat de aprecierile părintelui Iuliu Scriban[2], publicat în ziarul *Gazeta Basarabiei* în care părintele își îngăduie să-i numească pe învățători *analfabeți*.

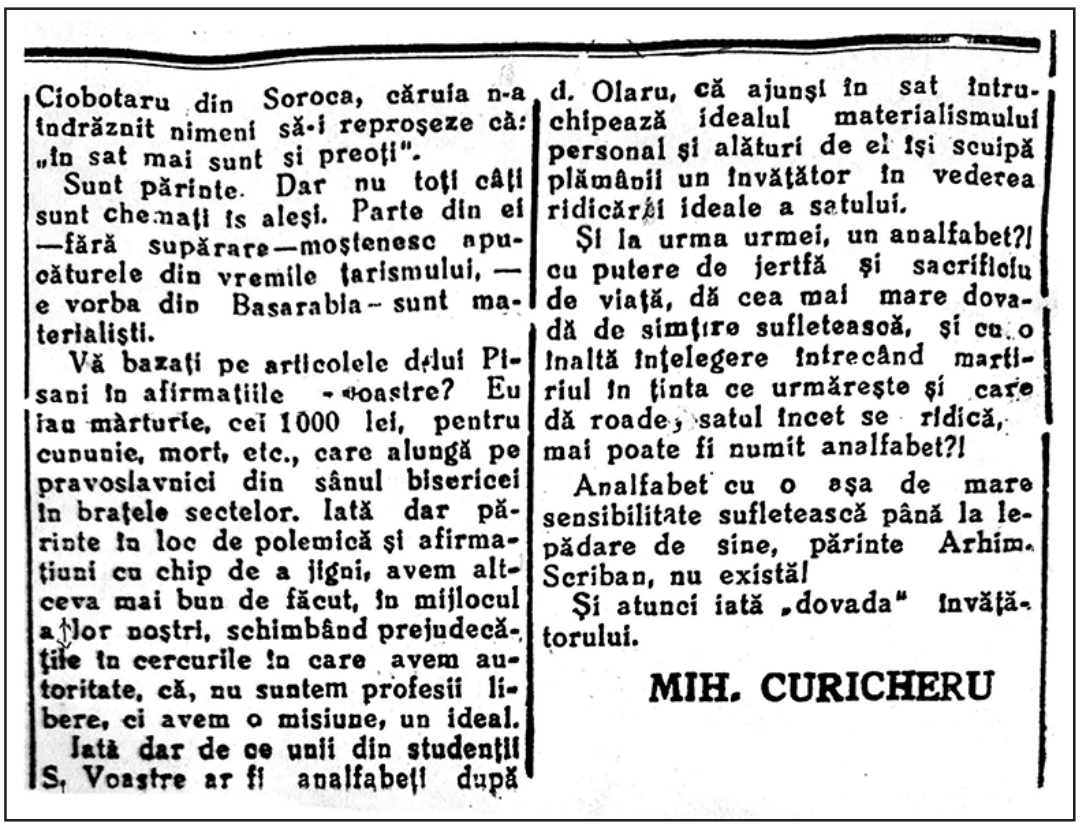
Intervenția lui Mihail Curicheru, pe care *o restitui* integral, aici, este decentă, clară, edificatoare și demonstrează încă o dată, unde se produc erorile de organizare a examenelor susținute de învățători.

Mihail Curicheru, profund cunoscător al vieții de la țară, stabilește, în finalul articolului său, anumite asemănări și deosebiri dintre preoți și învățători, care sunt esențiale în *educația* oamenilor din lumea rurală.

*

Citim în „Gazeta Basarabiei” nr. 451, un articol al S[finției] S[ale] Arhim[andritul] Scriban, îndreptat împotriva colegului Olaru, care la adunarea „Asociației Învățătorilor”, ar fi rostit cuvinte la adresa S[finției] Sale, în legătură cu un alt articol, în care încerca să dovedească că „învățătorii sunt analfabeți”.

Și de data aceasta părintele Scriban, aruncă săgeți împotriva învățătorilor, căutând să-și susție teza, aducând argumente – examenele învățătorilor și unele afirmațiuni lansate în anumite împrejurări de către anumiți membrii ce fac parte din rândurile corpului didactic primar.

Ciobotaru din Soroca, căruia n-a îndrăznit nimeni să-i reproşeze că: „în sat mai sunt si preoţi”.

Sunt părinte. Dar nu toţi câţi sunt chemaţi îs aleşi. Parte din ei —fără supărare—moştenesc apucăturele din vremile ţarismului, — e vorba din Basarabia – sunt materialişti.

Vă bazaţi pe articolele dlui Pisani în afirmaţiile voastre? Eu iau mărturie, cei 1000 lei, pentru cununie, mort, etc., care alungă pe pravoslavnici din sânul bisericei în braţele sectelor. Iată dar părinte în loc de polemică şi afirmaţiuni cu chip de a jigni, avem altceva mai bun de făcut, în mijlocul alor noştri, schimbând prejudecăţile în cercurile în care avem autoritate, că, nu suntem profesii libere, ci avem o misiune, un ideal.

Iată dar de ce unii din studenţii S. Voastre ar fi analfabeţi după d. Olaru, că ajunşi în sat întruchipează idealul materialismului personal şi alături de ei îşi scuipă plămânii un învăţător în vederea ridicării ideale a satului.

Şi la urma urmei, un analfabet?! cu putere de jertfă şi sacrificiu de viaţă, dă cea mai mare dovadă de simţire sufletească, şi cu o înaltă înţelegere întrecând martiriul în ţinta ce urmăreşte şi care dă roade, satul încet se ridică, mai poate fi numit analfabet?!

Analfabet cu o aşa de mare sensibilitate sufletească până la lepădare de sine, părinte Arhim. Scriban, nu există!

Şi atunci iată „dovada” învăţătorului.

MIH. CURICHERU

Mihai Curicheru - *Dovada învățătorului*

Pentru lămurirea opiniei publice, și pentru apărarea, noastră, suntem nevoiți să polemizăm cu condeiul S[finției] Sale, neîntrecut și cu aplicații speciale pentru acest gen...

Să răspundem în ceea ce privește examenele. Din păcate, nu există o altă tagmă de funcționari care să fie chemată să dea examene ca învățătorii, și după cum se știe aceste examene sunt publice, mai adesea, făcându-se în jurul lor atâta zarvă. Dacă colegul Olaru a afirmat că „dacă învățătorii sunt analfabeți atunci și studenții părintelui Scriban, sunt analfabeți”, aceasta n-a făcut-o câtuși de puțin pentru a jigni pe tinerii studenți care dau examene școlărești și nu sunt cunoscute rezultatele de opinia publică, ci mai vârtos, pentru S[finția] Sa care nu-i pregătește dintr-un anumit punct de vedere și în al doilea rând cred eu, ca să-l pună în situația de a-și retrage afirmațiile, că părintele persistă aducând argumente noi, ne vom justifica și apăra pe față și fără paravan, arătând lucrurile în goliciunea lor.

Să știe părintele Scriban că la examenele învățătorilor, sunt trei probe și toate eliminatorii. La proba scrisă dacă onor ministerul, pentru interesul bugetului trimite subiecte ca „Miorița”, care se dă la licența de l[imba] română, sau „Figura lui Ștefan în literatură: scriitori și opere” sau la științe cine știe ce subiect, bun pentru cei de specialitate, provocând cu acestea adevărate dezastre în rândurile candidaților, vinovați sunt ei ? ! Sau sunt oare analfabeți ? ! Nu toată lumea poate mânui condeiul; și iată că comisiunea cere teze desăvârșite. Dacă cei reușiți la scris cu subiecte așa de grele, câștigă și oralul și cad la cea din urmă probă la practică, sunt analfabeți ? !

Un amănunt: pentru scris se dau două ore și pentru oral cinci. Să fim serioși.

Părintele Scriban se justifică că pentru afirmațiile făcute a mai fost provocat și de părerea d[omnu]lui V. Ciobotaru din Soroca, căruia n-a îndrăznit nimeni să-i reproșeze că: „în sat mai sunt si preoți”.

Sunt părinte. Dar nu toți câți sunt chemați îs aleși. Parte din ei – fără supărare – moștenesc apucăturile din vremile țarismului, – e vorba din Basarabia – sunt materialiști.

Vă bazați pe articolele d[omnu]lui Pisani în afirmațiile d[omniei]-voastre ? Eu iau mărturie cei 1000 lei, pentru cununie, mort, etc., care alungă pe pravoslavnici din sânul bisericei în brațele sectelor. Iată dar părinte în loc de polemică și afirmațiuni cu chip de a jigni, avem altceva mai bun de făcut, în mijlocul alor noștri, schimbând prejudecățile în cercurile în care avem autoritate, că, nu suntem profesii libere, ci avem o misiune, un ideal.

Iată dar de ce unii din studenții S[finției] Voastre ar fi analfabeți după d[omnul] Olaru, că ajunși în sat întruchipează idealul materialismului personal și alături de ei își scuipă plămânii un învățător în vederea ridicării ideale a satului.

Și la urma urmei, un analfabet ? ! cu putere de jertfă și sacrificiu de viață, dă cea mai mare dovadă de simțire sufletească, și cu o înaltă înțelegere întrecând martiriul în ținta ce urmărește și care dă roade, satul încet se ridică, mai poate fi numit analfabet ? !

Analfabet cu o așa de mare sensibilitate sufletească, până la lepădare de sine, părinte Arhim[andrit] Scriban, nu există !

Și atunci iată „dovada” învățătorului.

Mihai Curicheru

[1] Mihail Curicheru, „Dovada învățătorului”, în *Gazeta Basarabiei,* 3, nr. 482, joi, 24 iunie 1937, p. 2, col. 1-6, jos. (*Discuții și păreri*).
[2] Iuliu Scriban (1878-1949), arhimandrit, profesor de teologie la Chișinău, polemist și misionar. Autorul unei bogate opere de cunoaștere a Bibliei.

Lumea așa cum este

Dealul

Vasile Szolga

Bătuse cu rucsacul și cortul în spinare zona munților Buzăului. Uneori campa lângă o fântână, alteori oameni omenoși îl primeau în curtea sau grădina lor.

Într-una din seri, era noaptea de 23 spre 24 iunie, destul de târziu, deja se întunecase de-a-binelea, a ajuns lângă un sat. În spatele satului se ridica, precum o piramidă, un deal pe vârful căruia o stâncă de o formă ciudată se profila pe fundalul cerului înstelat. A urcat spre acea culme și sprijinit de stâncă a întins cortul. Și-a pregătit mâncarea de seară, destul de sărăcăcioasă și apoi aprinzându-și o țigară a început să privească cerul înstelat. Jos în vale luminițele caselor păreau o reflectare a stelelor de pe cerul care părea mai limpede decât oricând.

În sfârșit, cred că timpul se apropia de miezul nopții, s-a hotărât să se retragă și să se culce când a auzit un foșnet ce venea de undeva din dreapta stâncii lângă care își întinsese cortul. „Să fie oare vreun animal ?” s-a întrebat când, de după stâncă, apăru o siluetă feminină înfășurată într-un fel de mantie lungă și largă. Se apropie de el și se așeză pe buturuga pe care ședea și el.

S-a ridicat și a întins mâna să se prezinte:

– Mă numesc Mircea și sunt călător pe aceste meleaguri.

Fără să răspundă la mâna întinsă ea murmură cu un glas care lui i s-a părut suav:

– Ileana.

A întrebat-o dacă îi este foame, dar ea refuză cu un scurt scuturat de cap. Dar îi spuse că îi este frig. A scos canadiana și a înfășurat-o cu ea. Părea că se simte mai bine.

– Dar oare ce cauți la ora asta pe aici pe coclauri și îmbrăcată așa subțire ? A întrebat-o. Nu i-a răspuns, dar s-a tras lângă el. A luat-o după umeri și a simțit că tremura de frig. Atunci i-a venit ideea. I-a spus că în cort are un sac de dormit și dacă dorește o lasă să se culce în locul lui, el va sta în gura cortului înfășurat cu canadiana și va păzi focul pe care l-a ațâțat. A acceptat și a intrat în cort, a tras fermoarul și el a rămas gândindu-se la ce i s-a întâmplat. Nopțile de vară sunt scurte, dar totuși spre zori, când se văzu prima geană de lumină spre răsărit, cred că a ațipit.

Se făcuse bine ziuă și în cort nu a simțit nici o mișcare, așa că având multă grijă a tras fermoarul să vadă cum se simte fata. Ciudat însă, în cort nu era nimeni, iar sacul de dormit era nedesfăcut.

A căutat-o până și în jurul marelui bolovan, dar fata nicăieri.

În sfârșit și-a strâns lucrurile și a coborât în sat, la cârciumă, unde a comandat un mic dejun și o cafea. Lângă el doi bătrâni cu câte un țoi în față discutau:

– Iar s-a văzut lumină sus lângă stânca fecioarei. O fi ieșit din stâncă să mai ia vreun suflet. Doar a fost noaptea de Sânziene.

După ani de zile a rămas tot singur. Nu reușise să se căsătorească, în orice fată căuta chipul acelei făpturi care într-o noapte își lipise fața de umărul lui.

Editura Sud la Zilele Europene ale Patrimoniului – Giurgiu

Gabriel DRAGNEA

Deși este o instituție tânără, editura Sud, în cei șase ani de existență a reușit deosebita performanță de a tipări nici mai mult, nici mai puțin de 58 de cărți care acoperă toate tipurile de scriitură – poezie, proză, memorialistică, istorie literară, reportaje de călătorie și monografii – care scot în evidență nu doar aspectul creativ al autorilor, ci mai ales importanța subiectelor tratate în cuprinsul acestor scrieri, de interes nu doar local ci și național. Ori de câte ori a fost posibil, editura Sud a participat la târgurile de carte, evidențiind de fiecare dată importanța conținutului lucrărilor în raport direct cu scopul propus și anume să publice volume ale autorilor din sudul țării, care tratează teme despre arealul bolintinean ori subiecte din această zonă. În acest context, editura Sud a participat și anul acesta la cea de-a VIII-a ediție a Târgului de Carte organizat în perioada 19-21 septembrie 2025 de Consiliul Județean Giurgiu și Biblioteca Județeană I.A. Bassarabescu, în cadrul celei de-a III-a ediții a Zilelor Europene ale Patrimoniului.

Anul acesta editura s-a prezentat cu cele mai recente titluri, tipărite în ultimele luni și anume: Corneliu State – *Academia învățătorilor*, Florentin Popescu – *Un izbânditor întru faptă culturală*, Alexandru Cazacu – *Spațiul și cuvintele* și Gabriel Dragnea – *I-am regăsit rătăcind prin cetate*. În prezența unui public format majoritar din elevi ai școlilor din Bolintin, în data de 20 septembrie, în Sala „Ileana Popovici" a Teatrului „Tudor Vianu", fiecare dintre autori și-a prezentat sumar propria lucrare pentru o mai bună receptare a conținutului acesteia.

Despre *Academia învățătorilor*, Corneliu State a precizat: „Această carte este dedicată celor care ne formează, celor care ne-au educat și ne educă în continuare, și anume învățătorilor. Acești învățători, care au fost mai buni sau mai puțin buni, mai învățați sau mai puțin învățați, depinde de vremuri, și care ne-au transmis elementele principale: să scriem, să citim, să socotim. Și ne-au mai învățat cum să ne comportăm, în primul rând. La școală, cei «șapte ani de acasă» erau îmbunătățiți alături de dascălii noștri." Astfel că s-au inventariat în fugă principalele obiecte și rechizite nelipsite din ghiozdanele elevilor din anii '50-'60 precum lădițele cu nisip, abacurile, penițele cu cerneală și nelipsita hârtie sugativă folosită de fiecare elev pentru a absorbi cerneala scursă în plus pe caietul de clasă, dar și nuielele aferente sau riglele de lemn din dotarea primilor învățători.

Trecând de la descifrarea literelor la scriitori și cărțile lor, despre lucrarea *I-am regăsit rătăcind în cetate,* Gabriel Dragnea a subliniat următoarele: „Cartea aceasta își propune doar să evidențieze o mică parte dintre zecile de nume, ale căror realizări au devenit în timp puncte de plecare pentru noi studii și creații literare, inspirație pentru viitoarele volume de poezie ale confraților scriitori. Sunt nume care trebuie să reziste în timp, asemenea unor piloni de rezistență ai unui edificiu reprezentativ pentru cultura și spiritualitatea românească."

Cea de-a treia lucrare prezentă la târgul de carte giurgiuvean a fost cea a poetului și criticului de film Alexandru Cazacu, *Spațiul și cuvintele*, despre care însuși autorul a conchis: „Cartea mea este o pledoarie pentru lectură, o pledoarie care se încearcă a fi argumentată în sensul că ei sunt contextualizați în lumea contemporană. Ambiția a fost să vedem astăzi în ce măsură putem răspunde presiunilor de ordin economic, social, tehnologic, individual, personal. Să vedem în ce măsură astăzi literatura, lectura poate să ne ofere un bagaj de cunoștințe pentru a înfrunta lumea."

Chiar dacă poetul, editorul și gazetarul Florentin Popescu nu a putut fi prezent la această manifestare culturală, despre cartea omagială a domniei sale, *Un izbânditor întru faptă culturală* – tipărită cu ocazia aniversării celor 80 de ani împliniți în luna aprilie a acestui an – a vorbit dl. Emil Păunescu, fost director al Muzeului „Teohari Antonescu" din Giurgiu, dar și un vechi și important prieten și colaborator al Sudului: „În acest volum sunt trecute toate lucrările domniei sale, părerile unor istorici și critici literari, unii care nu mai sunt printre noi, alții care sunt voci importante la diverse reviste din țară. Florentin Popescu este unul dintre aceia care au făcut sacrificii pentru a ajunge la nivelul scriitoricesc și gazetăresc la care se află în acest moment. Dincolo de faptul că este autorul e peste o sută de cărți, a fost angajat al Muzeului Literaturii Române, a realizat importante volume de istorie literară, colaborând până în prezent cu multe reviste de cultură din țară, de altfel titlul volumului de astăzi și conținutul acestuia fiind edificatoare în acest sens."

Despre autori, dar și despre activitatea revistei „Sud" și a editurii omonime au mai vorbit Alexandra Firiță și Vasile Grigore.

La Palanca cu Editura Sud și *Academia învățătorilor*

Constantina CHIVA

Într-un cadru bine organizat, în data de 21 septembrie 2025 Școala Gimnazială Palanca (com. Florești-Stoenești, jud. Giurgiu) a găzduit lansarea volumului *Academia învățătorilor*, semnat de Corneliu State și publicat la editura bolintineană Sud.

Autorul nu se afla la prima apariție editorială, publicând anterior, tot la Editura Sud, cărțile: *Viața, Credința, Familia* (2020), *Din arhivele unei școli* (2021) și *Neînfricații – călător prin țara mea* (2022), iar în 2018 coordonând volumul Ion State, *Jurnalul roșu. Povestea unui om amărât* (Editura RawexComs).

De această dată, prin *Academia învățătorilor*, o adevărată monografie a învățământului din satele Palanca și Stoenești, Corneliu State și-a îndeplinit o dorință de suflet: „Dedic această carte tuturor celor care cu pasiune și dragoste pentru om, pentru acele ființe gingașe care vin în prima zi de școală și se uită cu ochi nevinovați, puri, fără de păcat în ochii tăi, ție învățătorule, cel care le vei stabili drumul în viață. Spun în rândurile următoare că părinții erau într-o adevărată competiție pentru a-și vedea fata sau băiatul învățător. Pentru acești părinți și copiii lor ajunși dascăli am scris această carte."

La eveniment au participat mulți dintre cei despre care se vorbește în carte, luând cuvântul, în afara autorului, cu o emoție deloc ascunsă: Gianina Mehedințu, Vasile Grigore, Rada Nepomnașcu, Ecaterina Drăgușinoiu, Constantin Drăgușinoiu, Petre Năchilă, Gheorghița Badea, Ștefan Crudu, Milica Dan, Florică Dan.

Evenimentul găzduit de Școala Gimnazială Palanca s-a situat printre cele de referință ale acestui an, care așează, odată mai mult, această localitate printre cele cu un înalt nivel de conștiință socială, cu locuitori cultivați, iubitori de trecut și tradiții.

La Bolintin şi Malu Spart cu „Peisaje din luna lui Iacob”

Iuliana BELDIMAN

D-na Viorica Iacob și un instantaneu din expoziția *Iacob 100*

D-na Viorica Iacob la Malu Spart

Festivalul „Toamna Culturală Bolintineană” 2025 a debutat cu un eveniment de o mare încărcătură emoțională, de înaltă ținută culturală, care a fost dedicat aniversării a o sută de ani de la nașterea artistului plastic Gheorghe Iacob, Cetățean de Onoare al orașului Bolintin Vale.

Manifestarea s-a desfășurat în ziua de 19 septembrie, cu participarea a circa trei sute de persoane de toate vârstele care și-au exprimat astfel aprecierea și respectul pentru eroul zilei.

Manifestarea a fost gândită în două părți: prima s-a desfășurat la Centrul Cultural „Școala Veche” și a constat în vernisajul expoziției de artă plastică „Iacob 100". Cea de a doua, care a avut ca punct de referință dezvelirea plăcii memoriale dedicată artistului, a avut darul ca primitoarea curte a casei Gheorghe Iacob de la Malu Spart (sat aparținător orașului Bolintin Vale) să devină neîncăpătoare.

Conform actelor și biografilor, Gheorghe Iacob s-ar fi născut la 5 septembrie 1925 la Scutelnici, județul Buzău, în realitate, conform spuselor dumnealui, era născut la 18 august 1925. Pasionat de timpuriu de pictură, va urma cursurile Institutului de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, cu cinci ani de pictură și trei ani de sculptură, fiind elev al lui Eustațiu Stoenescu, Nicolae Dărăscu, Steriadi, Maxy, Camil Ressu și Al. Ciucurencu. Începând cu 1948 participă la majoritatea bienalelor de pictură și sculptură și la saloane de artă din țară, dar și din străinătate.

Expoziția „Iacob 100" de la Centrul Cultural „Școala Veche”, dedicată aniversării a o sută de ani de la nașterea artistului, prezintă arta în evoluție marcată de geniul lui Gheorghe Iacob. Ea ilustrează figuratismul anilor 50 și 60, lăsându-ne însă să întrevedem ceea ce urma să apară spre sfârșitul acestei perioade, când Gheorghe Iacob evolua în spiritul expresiei nonfigurative.

Regretatul critic Maria Magdalena Crișan afirma că Gheorghe Iacob s-a „întâlnit” cu Juan Miro și Paul Klee „mai ales în exercițiul întreprins în zona artei decorative, a suprafețelor mari, deschise, a micilor elemente ce intră în alcătuirea compoziției, așa cum se întâmplă în cazul mozaicului, tehnică pe care Gheorghe Iacob a folosit-o mai ales în zona artei monumentale. Trebuie să ținem cont de un element esențial în înțelegerea picturalității lui Gheorghe Iacob: urme adânci în arta sa a lăsat faptul că artistul a studiat și a făcut sculptură, a lucrat în piatră și în lemn, a captat forma din materia brută, a înțeles sinteza în mai multe planuri...”

Astfel, printre lucrările sale de artă monumentală se numără panouri decorative de mozaic și piatră din Complexul Grozăvești, de pe Cinematograful „București” din Pitești, de la Institutul de

(continuare în pag. 33)

(urmare din pagina 32)

Matematică din București, sau superbele tapiserii din foaierul Teatrului Național din București... Un proiect, din păcate nefinalizat, urma să împodobească fațada Casei de Cultură din Bolintin Vale cu un mozaic pe care Gheorghe Iacob îl gândise în mod special, ba chiar adunase piesele necesare.

Așa cum am spus, expoziția „Iacob 100", găzduită de Centrul Cultural Școala Veche, a pus pe simeze în principal lucrări din primele două decenii ale creației artistului, 1950-1960, sugestia pentru ce urma să fie arta lui Gheorghe Iacob din anii 70 încolo fiindu-ne oferită de un tablou din anul 1978 și două sculpturi din seria „antropomorfisme abstractizate".

Ceea ce ar fi demn de remarcat este faptul că perioada trecerii lui Gheorghe Iacob de la realism la nonfiguratism coincide cu apariția sa la Bolintin, la Malu Spart, unde se va stabili la începutul anilor 70 într-o impozantă casă boierească ridicată în perioada interbelică. La Malu Spart, Gheorghe Iacob a devenit un om al locului, etnolog și sociolog deopotrivă, cercetător al obiectelor și al oamenilor își va umple casa cu expresii ale artei acestora, dar și cu oaspeți de seamă: Dan Hăulică, Răzvan Teodorescu, Eugen Simion, Andrei Pleșu, Nicolae Manolescu, Marin Sorescu, diplomați și oameni de cultură români și străini, cu toții vrăjiți de mirifica natură maluspărteană și de cadrul de poveste pus în scenă de inegalabila gazdă.

Lui Gheorghe Iacob Bolintinul îi datorează multe, din care trebuie să amintim măcar faptul că salvarea pieselor din Monumentul „Dimitrie Bolintineanu", realizat de Carol Storck la 1888, i se datorează, ca și întâlnirea cu unul dintre ultimii reprezentați ai familiei boierilor Bolintineanu, pictorul Radu Costinescu.

La vernisajul expoziției „Iacob 100" au luat cuvântul Viorica Iacob, Dana Postolache, George Apostoiu și Ioan Dalida. Expoziția va rămâne deschisă publicului până la 31 octombrie 2025, iar invitația de a o vizita ar trebui neapărat onorată.

Cea de-a doua parte a evenimentului s-a desfășurat la Casa Gheorghe Iacob de pe strada Boierului din Malu Spart, unde pe fațada clădirii a fost amplasată o placă memorială ce va pomeni pentru veșnicie numele artistului. Aici au luat cuvântul Ruxandra Dreptu (critic de artă), prof. Rodica Bădălău, Ștefan Crudu, George Apostoiu și Monica Dobrișan. George Apostoiu, Cetățean de Onoare al orașului Bolintin Vale, a dezvelit placa comemorativă.

La eveniment au participat numeroși localnici și nu numai, elevi și profesori ai Liceului Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu", Școlii Gimnaziale Nr. 1 Bolintin Vale și Școlii Gimnaziale Nr. 1 Malu Spart.

Organizarea a fost în sarcina Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu și a Compartimentului Cultură din cadrul Primăriei orașului Bolintin Vale.

Dl. G. Apostoiu dezvelește placa comemorativă

În fața casei Iacob

Milica Dan, Rodica Bădălău, G. Apostoiu, Mona Dobrișan și clasa I-a A

Florică Dan, Irina Andrei, Andreea Grigore, Alexandra Firiță, Vasile Grigore, Constanța Crudu, Marian Grigore

Vizite de Sf. Dumitru

V. A. URECHIA

Astăzi este Sf. Dumitru. Ca și Sf. Gheorghe, este și acesta un sfânt boclucaș. Vai de cei pe cari îi gonește din case !

Dar vai și de cei cari, oameni de societate, țin să viziteze astăzi pe toți cei – mari și mici – cari poartă numele acestui sfânt. Birjile și trăsurile particulare foiesc, mișună pe străzi în această zi și mii de cărți de vizită sunt aruncate la porțile Dumitrilor, căci puțini sunt cei cari primesc, ori cari au unde primi...

Eu cer scuze tuturor Dumitrilor ce cunosc de nu-i voi vizita – adică să le depun câte o bucățică de carton cu numele meu. Vizite de Sf. Dumitru mi-am propus să fac de un gen nou: voi să fac vizite la Dumitrii cari nu mai sunt pe lumea asta.

Nu luați ca pe macabră hotărârea mea.

Rudele cu inimă iubitoare duc colivă la mormintele Dumitrilor din familie. Să ducem și noi o amintire la cer ale acelor Dumitri, cari prin lucrările și făptuirile lor îi putem privi ca «rude» ale națiunei române.

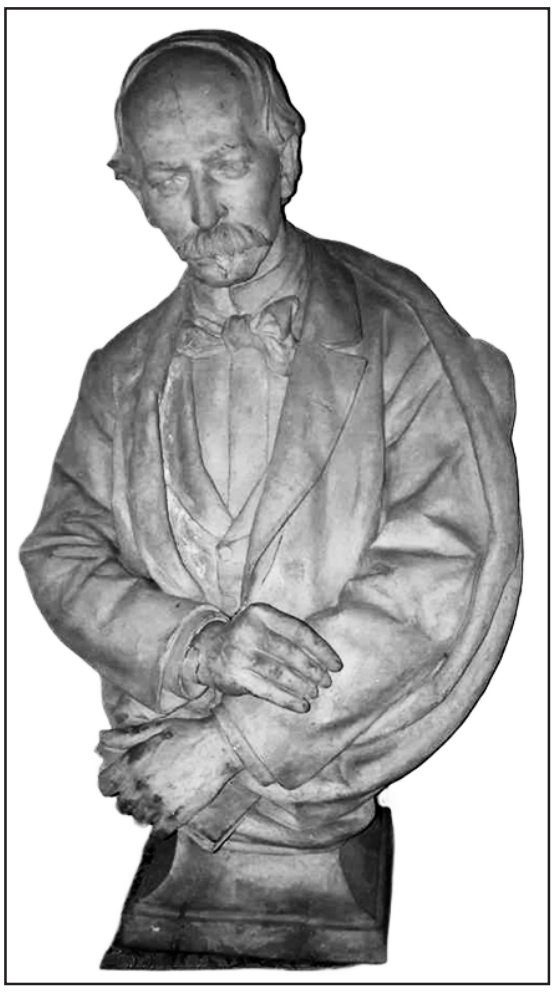
Sunt mulți aceștia. N-o să-i vizităm pe toți, ci numai pe câțiva dintre acei cari au lucrat la renașterea națională.

Din timpul studenției mi-am în inimă scrișii doui Dimitri: Dumitru Ralet și Dumitru Gusti.

[...]

Mai mari ca acești doui Dumitri a fost și va rămâne **Dimitrie Bolintineanu**.

Câți vor merge azi la Bolintin să ducă o cunună

acestui mare patriot și mare scriitor ? Tinerimea de astăzi în genere crede că de la ea a început a fi neamul românesc... Ea n-are sfinți naționali... *Sf. Budget* e unicul sfânt ce prețuesc cei mai mulți tineri moderni.

Nu așa era Dumitru Bolintineanu în tinerețile lui ! Nu așa era el nici chiar la bătrânețe, când cruda realitate din viață se înăsprește, te face pesimist și adesea misantrop.

L-am cunoscut după ce gustase din toate măririle politice. Fusese ministru de culte și instrucțiune publică până la lovitura de Stat a nemuritorului Cogălniceanu. Trăia în casa modestă a amicului său D. A. Zane. Acolo m-a chemat el într-o zi din 1865 cu o scrisorică ce păstrez ca o relicve. Eram secretar general al ministerului de culte și instrucțiune publică.

– Am pus sub tipar o nouă edițiune a operelor mele. Te rog să ajuți tipărirea lor, îmi zise Bolintineanu.

Și propunând asemenea ajutor imediat ministrului meu, d. N. Kreţulescu, ea fu primită.

Amintesc aceasta ca să se știe, că Dumitru Bolintineanu intră în minister sărac și că mai sărac eși din minister.

Dar bogăția rămasă după el națiunei române, fu operele lui Dumitru Bolintineanu.

Să ne închinăm la mormântul acestui Dumitru !

(*Universul*, 27 octombrie 1899, p. 1)

Festivalul „Toamna Culturală Bolintineană” 2025

Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, Compartimentul Cultură din cadrul Primăriei orașului Bolintin Vale și revista „Sud” organizează în data de 18 octombrie 2025, cu începere de la ora 13.00, la Centrul Cultural „Școala Veche”, principalul eveniment din cadrul celei de-a XIII-a ediții a Festivalului „Toamna Culturală Bolintineană”.

Intitulat „Sud – preludiu la o aniversare”, evenimentul este menit să sărbătorească „Ziua orașului Bolintin Vale” și să ocazioneze o întâlnire a colaboratorilor și prietenilor revistei „Sud”, dar și a creatorilor de artă și literatură, a iubitorilor de cultură din arealul bolintinean.

Din program:

- 150 de ani de târg la Bolintin (film documentar);
- Povești din/despre Sud;
- Concert de muzică de cameră susținut de „ARTE QUINTET”;
- recital poetic susținut de actorii Monica Dobrișan și Adi Gheo;
- Tradiție și patrimoniu cultural – pâsatul boieresc de Bolintin și bucatele toamnei.

Sponsori ai evenimentului: Lukas Engyfor Impact Palanca (Cătălin Sultana), Standard Ideal Imob Crivina (Daniel Tudor), Imob Norva Con Stoenești (Marinică Marinică), Cornel Curt (Bolintin Vale), Florin Năstase (Palanca), Monica Dobrișan, Marian Grigore.

Parteneri: Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu”, Școala Gimnazială Bolintin Vale, Școala Gimnazială Palanca-Stoenești.

Intrarea liberă în limita locurilor disponibile.

Editura Sud din Bolintin Vale publică volume ale autorilor din sudul țării, care tratează despre arealul bolintinean ori subiectele din această zonă.
Consilier editorial: Gabriel Dragnea.
E-mail: editurasud@gmail.com
Telefon editură: 0726179367

Cărți apărute la Editura Sud

2019
Alexandru Ghiță-Sașa, *Sonete lângă somnul tău... și alte stihuri*
Nicolae Scurtu, *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni*, vol. 1
Milica Dan, *Școală veche, școală nouă la Bolintin Vale*
Victoria Milescu, *Cronicile Sudului*
Gabriel Dragnea, *Altharul lui Cronos*

2020
Vasile Grigore, *Constantin Șt. Bolintineanu – Portretul unui ctitor*
Alexandru Cazacu, *O cameră single*
Vasile Grigore (coord.), Ștefan Crudu, Marian Grigore, *Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean*
Stanca Gianina Mehedințu, *Localitatea mea și obiceiurile ei. Auxiliar didactic*
Stanca Gianina Mehedințu, *Norme de ortografie și punctuație în limba română contemporană. Auxiliar didactic*
Niculae Stoica, *De la Miliție la Poliție*
Florică Dan, *Bea omule, răcoarea mea*
Corneliu C. Cristescu, *Poeziile inimii*
Corneliu State, *Viața, Credința, Familia*

2021
Constantin Colonaș, Florin Colonaș, *Omul cu ochi albaștri*
Gheorghița Ghiță, *Ghid orientativ – titularizare, definitivat, gradul II: educație fizică și sport – învățământ preuniversitar: teste rezolvate, sisteme de acționare, referate de specialitate*
Corneliu State, *Din arhivele unei școli*
Nicolae Dan Fruntelată, *Jurnal sudist*
Constantin Bărbuță, *Confesiuni din viață și de la catedră*
Titus Vîjeu, *Cărțile Sudului*
Nicolae Scurtu, *Cărți cu autografe în biblioteca lui Nichifor Crainic*
Florentin Popescu, *Autori și cărți din bibliotecile Sudului*
Emil Păunescu, *Fals tratat de muzeologie*, vol. 1
Luminița Cornea, *Virgil Cioflec – Contribuții biobibliografice*

2022
Emil Păunescu, *Fals tratat de muzeologie*, vol. 2
G. Apostoiu, *Dimitrie Bolintineanu – un pelerin romantic valah*
Vili Pârvănescu, *Hai Unirea ! Hai Petrolul ! Hai la fotbal Bolintin !*
Corneliu State, Elena State, *Neînfricații – călător prin țara mea*
Corneliu C. Cristescu, *Farmecul amintirilor – povestiri din Bolintin și Crevedia*
Caietele revistei Sud (nr. 6/2022)
Alexandra Firiță, *Rochia de hârtie*
Gabriel Dragnea, *Însemnări din Sud. Referințe lirice și ipostaze culturale*
Nicolae Scurtu, *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni*, vol. 1
Ruxandra Dragomir, *Rime pentru Garofița*
Titus Vîjeu, *Scrinul alb*
Mănăstirea Strâmbu-Găiseni – studii și cercetări, vol. 1, coord. monahia Benedicta Moldovan

2023
Niculae Stoica, *Dârvari – un vechi sat de pe Sabar*
Florentin Popescu, *Orizont literar bolintinean*
George Apostoiu, *Dimitrie Bolintineanu – un pelerin romantic valah*, ediția a II-a revizuită
Andreea Narcise Grigore, *Dinamica albiei râului Argeș și raportul cu factorul antropic în perimetrul Bolintin*
Mănăstirea Strâmbu-Găiseni – studii și cercetări, vol. 2, coord. monahia Benedicta Moldovan
Gabriel Dragnea, *75 de ani de activitate a bibliotecii publice Bolintin Vale. Diversitate culturală între necesar și obligatoriu*
Luminița Cornea, *Preotul Ioan Graure, o viață sub sabie*
Titus Vîjeu, *Flashback*
Victoria Milescu, *Citind și scriind*
Caietele revistei Sud (nr. 7)

2024
Mănăstirea Strâmbu-Găiseni – studii și cercetări, vol. 3, coord. monahia Benedicta Moldovan
Caietele revistei Sud (nr. 8)
Nicolae Scurtu, *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni*, vol. 3
Niculae Stoica, *Pamfil Șeicaru și ctitoriile sale*
Ilie Mândricel, *Crevediile Neajlovului în documente*
Victor Pencu, *Elegiile timpului înghețat*
Corneliu C. Cristescu, *Istoria versificată a lui Mihai Voievod Viteazul*

2025
Florentin Popescu – Un izbânditor întru faptă culturală
Corneliu State, *Academia învățătorilor*
Alexandru Cazacu, *Spațiul și cuvintele*
Gabriel Dragnea, *I-am găsit rătăcind prin cetate*
Mănăstirea Strâmbu-Găiseni – studii și cercetări, vol. 4, coord. monahia Benedicta Moldovan

Reviste primite la Redacție

Caligraf, anul XXV, nr. 7-8 (278-279), iulie-august 2025, revistă de cultură editată de Centrul Cultural Teleorman. Redactor șef Florea Burtan; Secretar de redacție Stan V. Cristea.

Mozaicul, anul XXVIII, nr. 8-9 (322-323), 2025, revistă de cultură editată de AIUS Printed. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru; Secretar de redacție Maria Dinu.

Bucovina literară, anul XXXVI, nr. 4-5-6 (410-411-412), 2025, revistă a Societății Scriitorilor Bucovineni publicată cu sprijinul Consiliului Județean Suceava. Redactor șef Alexandru Ovidiu Vintilă.

Actualitatea literară, anul XIV, nr. 136, iulie-august 2025, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Al Lugojpress SRL cu sprijinul sponsorilor și al SIP Timiș. Director Nicolae Silade; Redactor șef R. V. Giorgioni.

Bucureștiul literar și artistic, anul XV, nr. 8-9 (167-168), august-septembrie 2025. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

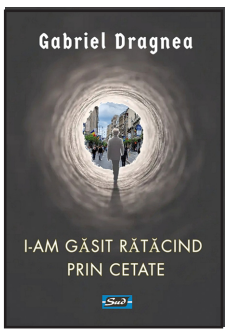
Historia Special, an XIV, nr. 51, iunie 2025. Director Ion Cristoiu; Redactor șef Ion M. Ioniță.

Cronica timpului, anul XI, nr. 116-117, ianuarie-februarie 2025, publicație de cultură, atitudine și performanță; revistă editată de Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România. Director Nicolae Vasile; Redactor șef Marian Dumitru.

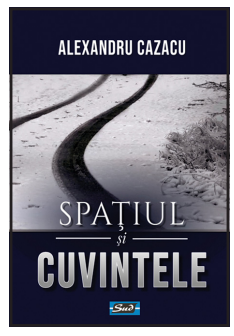
Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la sediul redacției și de la Biblioteca orășenească.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (Str. Republicii, nr. 2, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Biblioteca SUD-ului

Gabriel Dragnea, ***I-am găsit rătăcind prin cetate***, *Bolintin Vale, Editura Sud, 2025. „Ceea ce face acum prin acest volum dl. Gabriel Dragnea, autor al mai multor volume de multiplu interes literar, este un act cu totul meritoriu, mai ales azi, când s-a produs un fel de amestec al valorilor: readuce în atenția cititorului nume de poeți care, pe nedrept, desigur, au intrat într-un con de umbră. Altfel spus, domnia sa aduce o serie de necesare și binevenite lumini în amintitul con de umbră."* (Florentin Popescu).

Alexandru Cazacu, ***Spațiul și cuvintele***, Bolintin vale, Editura Sud, 2025. *„Alexandru Cazacu este un căutător și un descoperitor al unor linii comune, de forță, care-l leagă pe un scriitor de un altul, indiferent dacă au trăit în aceeași vreme sau în timpuri diferite, liantul constând într-un anume determinism de natură social-istorică. Aflat la confluența istoriei literare (prin crochiurile fiecărui scriitor comentat și exemplificat în demonstrațiile sale) cu eseul (prin vehicularea unor concepte contemporane, piste de cercetare și filiații), volumul d-lui Alexandru Cazacu mi se pare a fi, în întregul lui, un studiu incitant prin ideile dezbătute cu aplomb și cuviincioasă aplecare asupra textelor unor poeți importanți ai literaturii române."* (Florentin Popescu)

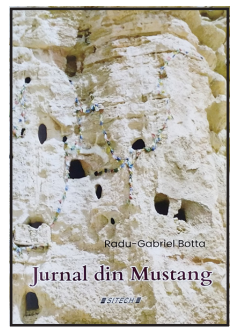
Mănăstirea Strâmbu-Găiseni: studii și cercetări, vol. 4, coord. monahia dr. Benedicta Moldovan, Bolintin Vale, Editura Sud, 2025. *„Volumul IV al lucrării Mănăstirea Strâmbu – Găiseni, studii și cercetări, reprezintă rodul unei inițiative academice și duhovnicești care a devenit deja o tradiție. El cuprinde comunicările susținute în cadrul Simpozionului Mănăstirea Strâmbu-Găiseni, monument de cultură și credință românească, organizat în fiecare an, un prilej de întâlnire și de dialog între cercetători, teologi, istorici, filologi și oameni de cultură, care își pun laolaltă rezultatele muncii lor spre a face lumină asupra trecutului și a întări prezentul acestei vetre monahale."* (Monahia dr. Benedicta Moldovan)

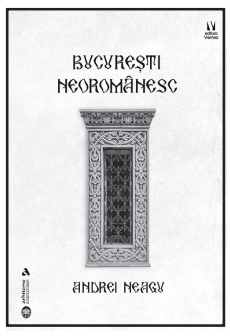
Nicolae Șt. Noica, ***Palatul de Justiție și sediile Înaltei Curți de Casație și Justiție: 130 de ani***, București, Editura Vremea, 2025. *„Istoria Palatului de Justiție din București poate să fie un elogiu adus menirii instituției, vieții spiritelor superioare care au trecut pe acolo, marilor întâmplări care au animat locul de-a lungul timpului, dar poate să fie și istoria clădirii în sine. De ani buni, domnul inginer, profesor și ministru Nicolae Noica, directorul general al Bibliotecii Academiei Române și membru de onoare al înaltului for de consacrare a valorilor intelectuale, ne-a obișnuit cu reconstruirea sufletului clădirilor. Domnia Sa caută în biblioteci, muzee și arhive ca să descopere planuri, schițe, proiecte, devize, cereri, constatări, referate de necesitate, calcule complicate, decizii ale autorităților, portrete etc."* (Acad. Ioan Aurel Pop)

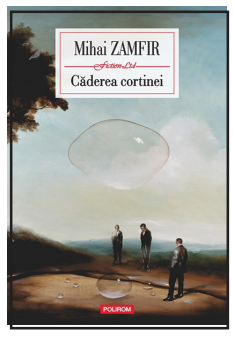
Lia Maria Andreiță, ***Album tapiserie***, București, Editura David Art, 2025. *„Ceea ce introduce artista în tapiserii este reperul cultural reprezentat de personalități ale unei națiuni cu înalte aspirații în definirea istoriei sale. Mihai Eminescu, Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu, George Enescu sunt spirite tutelare ce s-au regăsit nu o dată în sălile de expoziție din București, Roma ori Paris unde Lia-Maria Andreiță a fost invitată să-și expună lucrările. Am fost martorul unor astfel de întâlniri ale artistei cu publicul și am remarcat cu bucurie efectul cathartic al unor creații apreciate și aplaudate de cei care regăseau ori descopereau încărcătura spirituală aflată în spațiile expoziționale."* (Titus Vîjeu)

Radu Gabriel Botta, ***Jurnal din Mustang***, Craiova, Editura Sitech, 2024. *...am plecat doar cu hainele de pe mine din Lutherhof – înapoi în România, fugind a doua oară – salvând trei mobile cu Atlasibul. Biblioteca în care investisem câteva mii de euro mi-o așezasem cuminte lângă pubela de gunoi împreună cu „Dimineața pierdută" a Gabrielei Adameșteanu, cu dedicație, pe care am împrumutat-o de la Jan Willem Bos. Poliția, trimisă de nu știu cine, pentru că a fost anunțată că vreau să mă sinucid, m-a sfătuit să vând cărțile; nu le puteam vinde în două zile. Jurnalul, care era prea greu să-l țin după mine, l-am ars pe trotuar în Staringplein.*

Neagu Andrei, ***București neoromânesc***, București, Editura Vremea, 2025. *În această carte, vei descoperi elementele ce alcătuiesc frumusețea neoromânescului și vei călători și pe străzile Bucureștiului, ghidat de clădiri ce istorisesc povestea arhitecturii noastre. Imaginile vibrante și detaliile simbolice îți vor dezvălui nu doar frumusețea estetică, ci și povestea muncii mele de a aduce în prim-plan patrimoniul neoromânesc. Când am pornit acest proiect, mi-am propus să documentez cât mai multe clădiri rămase în stilul neoromânesc, un patri-moniu rar și prețios al Bucureștiului. Fiind pasionat atât de arhitectură, cât și de fotografie, mi-am dorit nu doar să surprind imagini frumoase, ci și să înțeleg în profunzime ceea ce fotografiam. Această carte este un tribut adus stilului național din București, pe care l-am documentat pe parcursul a trei ani de cercetare amănunțită și explorare pe teren, în încercarea de a salva și ilustra zestrea culturală a Bucureștiului.*

Mihai Zamfir, ***Căderea cortinei***, Iași, Editura Polirom, 2025. *Prăbușirea comunismului nu a însemnat doar eliberare, ci și decăderea din drepturi a unor privilegiați. Portughezul Fernando și francezul Jean-Paul își trăiesc visul socialist în România anilor '70-'80. Având ca fundal un București aflat în pragul schimbărilor politice majore de la finalul anilor '80, Fernando încearcă să își găsească echilibrul între loialitatea față de trecutul său politic și realitățile dure ale prezentului. Pe măsură ce regimul*

Sud

Seniori editori: Ion Andreiță, Ioana Ruxandra Fruntelată, Victoria Milescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu, Otilia Sîrbu
Redactor șef: Vasile Grigore
Redactor șef adjunct: Gabriel Dragnea
Colectiv de redacție: Alexandru Cazacu, Constanța Crudu, Alexandra Firiță, Marian Grigore, Gianina Mehedințu, Mona Dobrișan
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu
tel.: 07266179367
revistasud@yahoo.com

ISSN 1224-7367
PREȚ 15 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea.
Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.